DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

10.
SINIF

SİYER
ETKİNLİK KİTABI

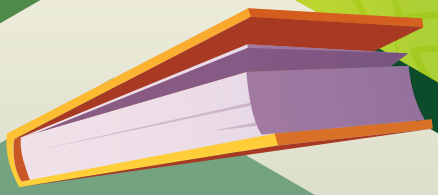

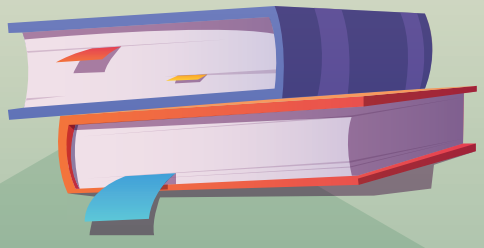

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

10. SINIF

SİYER

ETKİNLİK KİTABI

YAZARLAR

Dr. Fatma BALCI ARVAS
Dr. Numan KONAKLI
Ayşe SAĞLAM
Hüseyin ÇINAR
Süleyman EMİROĞLU

Editör
Süleyman EMİROĞLU

Program Geliştirme Uzmanı
Talip AYDEMİR

Dil Uzmanı
Mehmet Emin SARIKAYA

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı
Hülya ERDUL

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı
Kenan PINARBAŞI
Mevlüt SELVİ

Grafik Tasarım Uzmanı
Hakan AVLUKARI
Meryem ÜNSEL
Yahya ÖZTÜRK

Kitap Düzenlemesi
Recep KÜÇÜKŞAHİN

KİTABIMIZI TANIYALIM

Ders adı

Sınıf

Kazanım

Etkinlik sıra numarası

Etkinlik süresi

Ünite adı

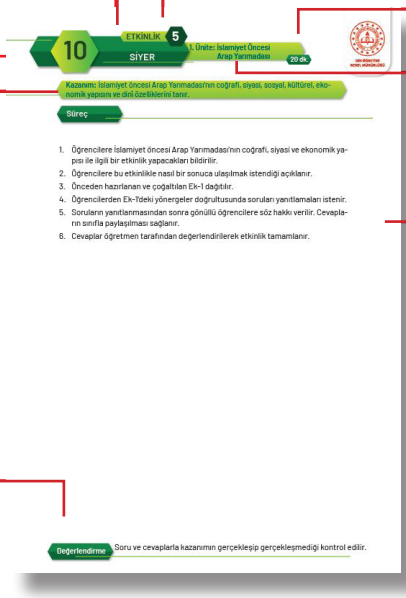

Etkinlik süreci açıklaması

Değerlendirme yöntemi

Etkinlik adı

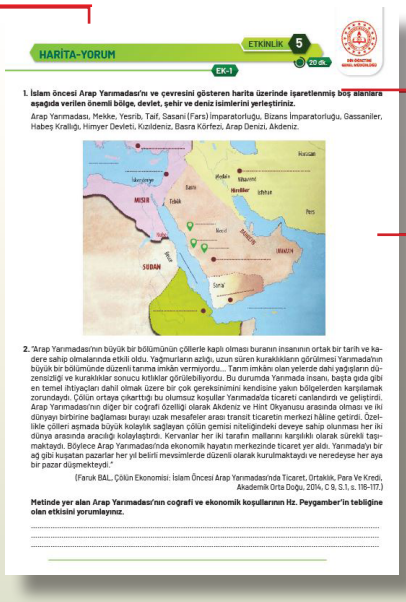

Etkinlik yönergesi

Etkinlik alanı

Cevap anahtarı

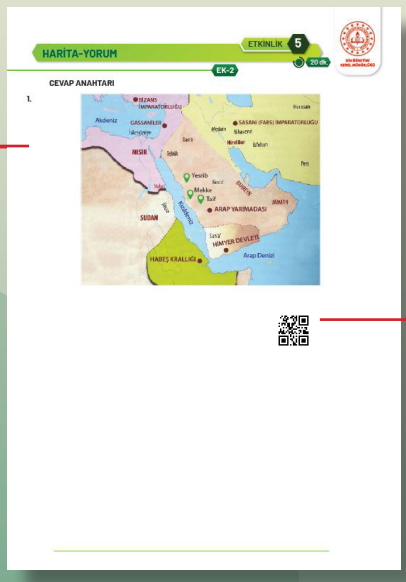

Cevap anahtarı
Bazı etkinlik cevapları karekod ile verilmiştir.

ÜNİTE

1

İSLAMİYET ÖNCESİ ARAP YARIMADASI

İÇİNDEKİLER

1. Ünite İslamiyet Öncesi Arap Yarımadası

1. KAZANIM: İslam'ı anlamada Peygamberimizin hayatını öğrenmenin önemini kavrar.

1. ETKİNLİK: OKU-YORUM 2
2. ETKİNLİK: OKU-YORUM 4

2. KAZANIM: Peygamberimizi tanımada Siyer ilminin temel kaynaklarını ve kavramlarını tanımanın önemini fark eder.

3. ETKİNLİK: EŞLEŞTİRME 6
4. ETKİNLİK: CEVAPLAYALIM 8

3. KAZANIM: İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik yapısını ve dinî özelliklerini tanır.

5. ETKİNLİK: HARİTA-YORUM 10
6. ETKİNLİK: ÇENGEL BULMACA 13

4. KAZANIM: Cahiliye kavramını ve cahiliye zihniyetinin genel özelliklerini açıklar.

7. ETKİNLİK: OKU-YORUM 16
8. ETKİNLİK: OKU-YORUM 18

5. KAZANIM: İslamiyet öncesi Hicaz'ın tarihi, dinî, sosyal ve kültürel hayatını tanır.

9. ETKİNLİK: ÇENGEL BULMACA 20
10. ETKİNLİK: EŞLEŞTİRME 23

10 ETKİNLİK 1

SİYER

1. Ünite: İslamiyet Öncesi Arap Yarımadası

15 dk.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: İslam'ı anlamada Peygamberimizin hayatını öğrenmenin önemini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere İslam'ı anlamada Peygamberimizin (s.a.v.) hayatını öğrenmenin önemi ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

"İslam ümmetini önceki ümmetlerden ayıran en önemli özelliklerinden bir tanesi, kendilerine gönderilen kitapla birlikte bu kitabın ilk elden yorumu olan Hz. Peygamber'in yaşantısını da sahih biçimde muhafaza etmeyi başarmış olmasıdır. Kendilerine kitap verilen önceki ümmetler bunu başaramadıkları için dinleri ve kitapları tahrif olmuştur. Başka bir deyişle, Tevrat ve İncil'in gereği gibi muhafaza edilemeyişinin en önemli sebebi, bu kitapların indirildiği Musa (a.s.) ve İsa (a.s.) peygamberlerin hayatlarının, yani dinin ilk elden pratiğinin güvenilir biçimde nesilden nesile aktarılamayışıdır. Allah Teâlâ'nın insanlık için son elçi olarak seçtiği Hz. Muhammed (s.a.v.) bu gerçeğin farkında olduğu için görevinin sona ermek üzere olduğu dönemlerde ashâbını şu sözleriyle uyarırken bir yandan da İslam'ın kıyamete kadar hayatta nasıl kalacağının sırrını açıklamıştır: 'Size iki şey bırakıyorum, onlara sımsıkı sarıldığınız sürece yolunuzu şaşırmayacaksınız: Kur'ân ve sünnet.' (Muvatta, Kader, 3.)

Bir dinin gereği gibi anlaşılması ve yaşanması için o dinin ilk temsilcisinin hayatının iyi bilinmesi ve doğru anlaşılması şarttır. İslam ümmeti bu konuda dünyadaki en şanslı ümmettir çünkü Hz. Peygamber'in hayatı o dönemde ve öncesinde başka hiçbir kimseye nasip olmayacak biçimde ayrıntılı olarak bilinmektedir. Yani Müslümanlar, Kur'ân-ı Kerim'in ilk elden tefsirinin ve yorumunun ne olduğunu araştırmak veya tartışmak zorunda değildirler, çünkü bu yorum Hz. Peygamber'in sünneti olarak önlerinde zaten apaçık durmaktadır."

(http://www.sonpeygamber.info/sunnetin-dindeki-yeri, 19 Ağustos 2020.)

1. Aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

A) Müminler, Allah'a (c.c.) kulluk görevini hakkıyla yerine getirebilmek için Hz. Muhammed'in (s.a.v.) rehberliğine muhtaçtır.
B) Kitap gönderilen önceki ümmetlerin medeniyetinde ezber kültürü olduğu için dinî hükümleri ve peygamberlerinin hayatını kayda alma gereği duymamışlardır.
C) Dinin gereği gibi anlaşılması ve yaşanması için o dini örnek olarak yaşayan Peygamberimizin (s.a.v.) hayatını doğru kaynaklardan bilmek gerekmektedir.
D) Peygamberimizin (s.a.v.) hayatın her alanındaki uygulamalarını bilmek Müslümanların ayrılığa düşmelerini engellemiştir.
E) Kitapları tahrife uğrayan ümmetlerden İslam ümmetinin en önemli farkı Hz. Peygamber'in yaşantısını sahih biçimde muhafaza etmiş olmasıdır.

2. "Şüphesiz o Zikr'i (Kur'an'ı) biz indirdik! Onun koruyucusu da elbette biziz." (Hicr suresi, 9. ayet.)

Hz. Peygamber'in hayatını ve sünnetlerini bilmenin önemi ile verilen ayet arasındaki bağı açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: İslam'ı anlamada Peygamberimizin hayatını öğrenmenin önemini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere İslam'ı anlamada Peygamberimizin (s.a.v.) hayatını öğrenmenin önemi ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

"Sünnetin Kur'an-ı Kerim'i açıklamak dışındaki ikinci bir vazifesi, dinin Kur'an'da yer almayan emir ve yasaklarını doğrudan belirlemesidir. Sünnet, bütün İslam âlimleri tarafından, dini hüküm vaz edebilme salahiyeti açısından Kur'an gibi müstakil bir delil kabul edilmiştir. Esasen sünnetin bu yönü, diğer birçok özelliğine nazaran çok daha baskındır, çünkü dinin özünü oluşturan ibadetler ve diğer konularla ilgili birçok meselenin hükmü bizzat Resul-i Ekrem tarafından belirlenmiştir. Müslümanların gündelik hayatlarında karşı karşıya oldukları birçok meselenin hükmünün yer aldığı fıkıh kitapları, en önemli referanslarını Hz. Peygamber'in sünnetini oluşturan hadislerden almaktadır...

Eğer sünnetin dinde yeri olmasa ve din sadece Kur'an-ı Kerim'den ibaret bulunsaydı, İslam dini hayatın her alanına hitap etmekten uzak ve kısa zaman içinde yok olmaya mahkum biçimde ortaya çıkmış olurdu. Oysa dine hayatın her alanına hitap etme salahiyetini ve iddiasını kazandıran husus, bizzat bu hayatın içinde yer alan, her türlü problemle yüzleşen ve onlara çözüm üreten Hz. Peygamber'in tüm yaşamının bir hülasası olan sünnettir."

(http://www.sonpeygamber.info/sunnetin-dindeki-yeri, 19 Ağustos 2020.)

1. I. "Kim peygambere itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse (bilsin ki) biz seni onlara bekçi göndermedik." (Nisâ suresi, 80. ayet.)

II. "... Peygamber size ne verdiyse onu alın, neyi de size yasak ettiyse ondan vazgeçin. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah'ın azabı çetindir." (Haşr suresi, 7. ayet.)

III. "... Allah ve Resulü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mümin erkek ve hiçbir mümin kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resulü'ne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır." (Ahzâb suresi, 36. ayet.)

IV. "Ey iman edenler! Hepiniz topluca barış ve güvenliğe (İslâm'a) girin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır." (Bakara suresi, 208. ayet.)

Hz. Peygamber'in ve sünnetinin İslam dinindeki yeri ile ilgili ayetler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III D) I, III ve IV E) II, III ve IV

2. "İçinizden hiçbirinizi benim bir emrim veya yasağımı duyduğu vakit 'Biz anlamayız, bize Kur'ân'daki helal ve haramlar yeter.' derken görmeyeyim!" (Ebu Dâvûd, Sünnet, 5.)

Peygamberimizin (s.a.v.) bu uyarıyı yapmasının sebebi nedir?

.....

.....

3. İslam'ı anlamada Peygamberimizin (s.a.v.) hayatını öğrenmenin önemi nedir?

.....

.....

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Peygamberimizi tanımada Siyer ilminin temel kaynaklarını ve kavramlarını tanımanın önemini fark eder.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere Siyer ilminin temel kaynaklarını ve kavramlarını içeren bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'de isimleri verilen müellifleri ve onlara ait eserleri eşleştirmeleri istenir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 3

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Tabloda verilen müellifleri ve kendilerine ait eserleri, müelliflerin isimlerinin yanlarında ayrılan boşluklara yazarak eşleştiriniz.

	MÜELLİF	ESERİ
1	Buhârî	.....
2	Ebu Dâvûd	.....
3	İmam Mâlik	.....
4	Ahmed b. Hanbel	.....
5	İbn İshâk	.....
6	İbn Hişâm	.....
7	el-Vâkıdî	.....
8	İbn Sa'd	.....
9	Belâzürî	.....
10	et-Taberî	.....
11	İbnü'l-Esîr	.....
12	İbn Kesîr	.....
13	Ezrakî	.....
14	İbn Abdilberr	.....
15	İbn Hacer	.....
16	Tirmizî	.....
17	Ebu Nuaym el-İsfahânî	.....

	ESERLER
a	et-Tabakâtü'l-kübrâ
b	el-Bidâye ve'n-nihâye
c	Târîhu'l-ümem ve'l-mülûk
d	Ahbâru Mekke
e	Ensâbü'l-eşrâf
f	es-Sünen
g	es-Sîretü'n-nebeviyye
h	el-Kâmil fi't-târîh
i	el-Muvatta
j	Kitâbü'l-meğâzî
k	Kitâbü'ş-şemâîl
l	Sîretü İbn İshâk
m	el-Câmiu's-sahih
n	el-İsâbe fî Temyizi's-sahabe
o	el-İstiâb fî Ma'rifeti'l-ashâb
p	Delâilü'n-nübüvve
r	el-Müsned

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Peygamberimizi tanımada Siyer ilminin temel kaynaklarını ve kavramlarını tanımanın önemini fark eder.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere Siyer ilminin temel kaynaklarını ve kavramlarını içeren bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'de yer alan yönergeler doğrultusunda Siyer ilminin temel kaynak ve kavramlarına dair eşleştirmelerin yapılması ve soruların cevaplandırılması istenir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

A. Tablodaki konular ile kaynak eserleri, kaynakların başındaki rakamları boşluklara yazarak eşleştiriniz.

KAYNAK ESERLERİN İHTİVA ETTİĞİ KONULAR		KAYNAK ESERLER
A Çoğu sahabi çocuğu olan yüz kadar Medineliden ve birçok râviden hadis, siyer ve meğâzî ile ilgili bilgilerin derlenip tasnif edilmesiyle kaleme alınan eser	.....	1. Kitâbü'ş-şemâîl
B Resulullah'ın (s.a.v.) Medine Dönemi'ndeki gazve ve seriyyelerinin ele alınmış olduğu eser	.....	2. el-İsâbe fî Temyizi's-sahabe
C İlk cildinde siyer konularına diğer ciltlerinde ise sahabi, tabiin, tebeu't-tabiin ve ardından gelen neslin biyografilerine yer verilmiş, son cildi de hanım sahabilere ayrılmış eser	.....	3. Târîhu'l-ümem ve'l-mülûk
D Hz. Nuh'tan itibaren Arapların soyuna ve sırasıyla Hz. Muhammed'in (s.a.v.) dedelerine yer vererek Peygamberimizin (s.a.v.) hayatının anlatıldığı eser	.....	4. Ahbâru Mekke
E Hz. Peygamber'in Mekke ve Medine dönemlerini oldukça geniş biçimde kronolojik olarak ele alan eser	.....	5. Ensâbü'l-eşrâf
F Siyer ve meğâzî haberlerine genişçe yer veren şehir tarihlerinin başında gelen eser	.....	6. Kütüb-i Sitte
G Siyere dair birçok bilginin bulunduğu sahabeyi anlatan eser	.....	7. Delâilü'n-nübüvve
H Hz. Peygamber'in dış görünüşü, yaşayışı, şahsi hayatı gibi beşerî yönünü anlatan eser	.....	8. et-Tabakâtü'l-kübrâ
İ Hz. Muhammed'in (s.a.v.) nübüvvetini inkâr edenlerin iddia ve isnatlarına cevap vermek amacıyla yazılan aynı zamanda peygamberlik alâmetlerini anlatan eser	.....	9. Sîretü İbn İshâk
J Sahih ve güvenilir hadislerin büyük bir kısmını ihtiva eden dokuz hadis külliyatı	.....	10. Kitâbü'l-meğâzî

B. Aşağıdaki konuları araştırmanız gerekse hangi kaynaktan yararlanmanız daha uygun olur?

a. Ahlakla ilgili bir hadis-i şerif: .....

b. Müslümanlara uygulanan boykot: .....

c. Medine'de gelişen siyasi olayların tarihî gelişimi: .....

ç. Veda Hutbesi: .....

d. Hz. İsmail: .....

e. Mus'ab b. Umeyr: .....

f. Hz. Hatice: .....

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik yapısını ve dinî özelliklerini tanır.

Süreç

1. Öğrencilere İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, siyasi ve ekonomik yapısı ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönergeler doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

1. İslam öncesi Arap Yarımadası'nı ve çevresini gösteren harita üzerinde işaretlenmiş boş alanlara aşağıda verilen önemli bölge, devlet, şehir ve deniz isimlerini yerleştiriniz.

Arap Yarımadası, Mekke, Yesrib, Taif, Sasani (Fars) İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu, Gassaniler, Habeş Krallığı, Himyer Devleti, Kızıldeniz, Basra Körfezi, Arap Denizi, Akdeniz.

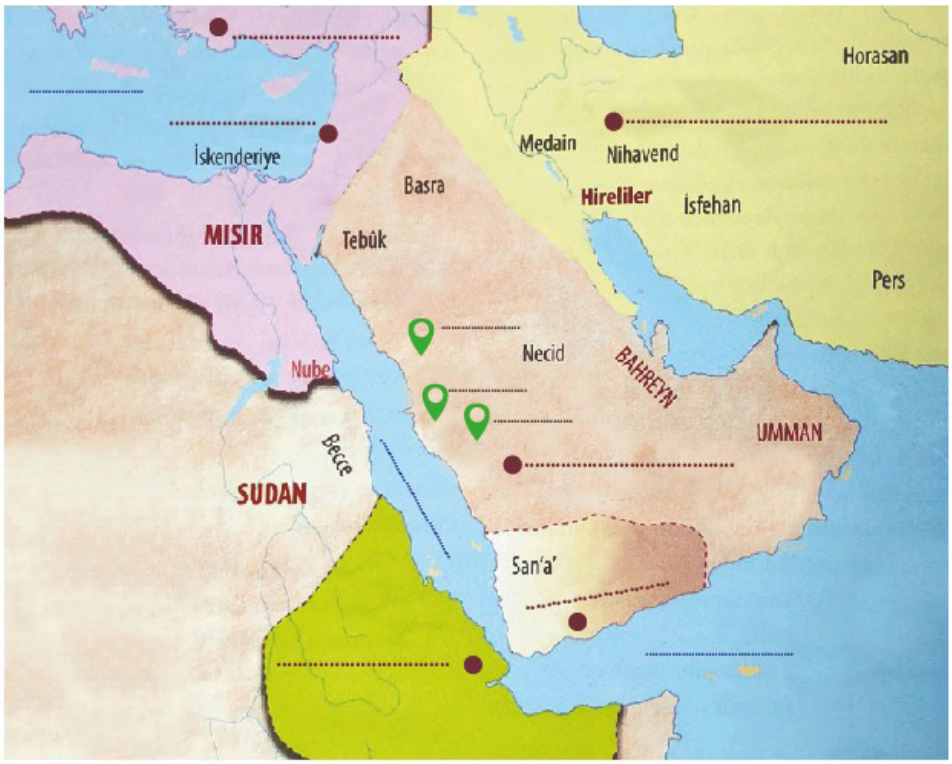

2. "Arap Yarımadası'nın büyük bir bölümünün çöllerle kaplı olması buranın insanının ortak bir tarih ve kadere sahip olmalarında etkili oldu. Yağmurların azlığı, uzun süren kuraklıkların görülmesi Yarımada'nın büyük bir bölümünde düzenli tarıma imkân vermiyordu... Tarım imkânı olan yelerde dahi yağışların düzensizliği ve kuraklıklar sonucu kıtlıklar görülebiliyordu. Bu durumda Yarımada insanı, başta gıda gibi en temel ihtiyaçları dahil olmak üzere bir çok gereksinimini kendisine yakın bölgelerden karşılamak zorundaydı. Çölün ortaya çıkarttığı bu olumsuz koşullar Yarımada'da ticareti canlandırdı ve geliştirdi. Arap Yarımadası'nın diğer bir coğrafi özelliği olarak Akdeniz ve Hint Okyanusu arasında olması ve iki dünyayı birbirine bağlaması burayı uzak mesafeler arası transit ticaretin merkezi hâline getirdi. Özellikle çölleri aşmada büyük kolaylık sağlayan çölün gemisi niteliğindeki deveye sahip olunması her iki dünya arasında aracılığı kolaylaştırdı. Kervanlar her iki tarafın mallarını karşılıklı olarak sürekli taşımaktaydı. Böylece Arap Yarımadası'nda ekonomik hayatın merkezinde ticaret yer aldı. Yarımada'yı bir ağ gibi kuşatan pazarlar her yıl belirli mevsimlerde düzenli olarak kurulmaktaydı ve neredeyse her aya bir pazar düşmekteydi."

(Faruk BAL, Çölün Ekonomisi: İslam Öncesi Arap Yarımadası'nda Ticaret, Ortaklık, Para Ve Kredi, Akademik Orta Doğu, 2014, C 9, S.1, s. 116-117.)

Metinde yer alan Arap Yarımadası'nın coğrafi ve ekonomik koşullarının Hz. Peygamber'in tebliğine olan etkisini yorumlayınız.

.....

.....

.....

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

CEVAP ANAHTARI

1.

Kazanım: İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik yapısını ve dinî özelliklerini tanır.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, siyasi özelliklerini içeren bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'deki bulmaca öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
4. İslamiyet öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, siyasi özelliklerini içeren soruların cevaplarının bulmacada olduğu belirtilir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÇENGEL BULMACA

ETKİNLİK 6

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

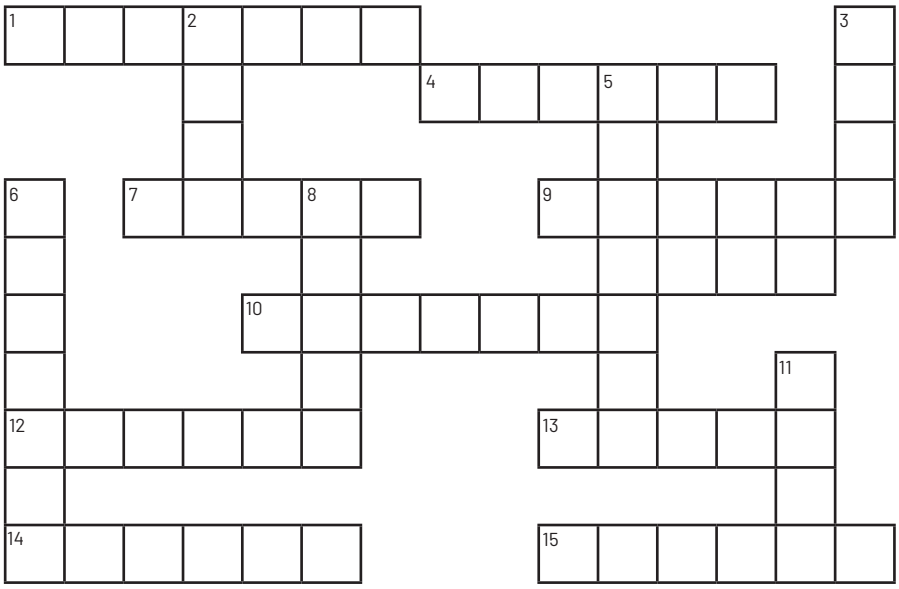

Soldan Sağa

1. Kahtânîlerden Suriye bölgesine göç eden Arapların kurduğu merkezleri Busra olan Halid b. Velid tarafından ortadan kaldırılan devlet
4. Sert kayalarla oyulmuş ünlü Petra şehrinin yer aldığı Filistin'in güneyinde hüküm süren krallık
7. Soyu İbrahim (a.s.) ve İsmail'e (a.s.) dayandırılan arapların yerleşmiş olduğu Arap Yarımadası'nın orta kesimine verilen ad
9. İslam'ın ortaya çıkışına kadar varlıklarını koruyan Arap kavimlerine verilen ad
10. Nesebi, Sâm'ın soyundan geldiği kabul edilen Kahtan'a dayanan güney Araplarının genel adı
12. İsrailoğullarının da içinde bulunduğu Batı Sâmî kavimler topluluğunun genel adı
13. İlk çağlarda yaşayan Araplardan Amâlika, Âd ve Semud gibi sonradan yok olan kavimlerin adı
14. Hz. İbrahim'in oğlu İsmail (a.s.) soyundan geldiği kabul edilen Arap kolunun adı
15. Savaşçı bir millet olarak bilinen Güney Arabistan'daki devlet

Yukardan Aşağıya

2. Hz. Nuh'un büyük oğlu Sâm'a nispet edilen kavimlerin genel adı
3. Lahmîler devletinin bilinen diğer adı
5. En eski Arap kabilesi kabul edilen, yarı efsanevi göçebe Sâmî topluluk
6. Tedmürlüler olarak da anılan ve Halid b. Velid tarafından fethedilen krallık
8. Yarı göçebe Batı Sâmî kavimlerinden birinin adı
11. Güney deniz ticaretine hâkim, barajlar inşa eden medeniyet eşiğinden adım atan ilk Arabistanlılar olarak kabul edilen krallık

ÇENGEL BULMACA

EK-2

CEVAP ANAHTARI

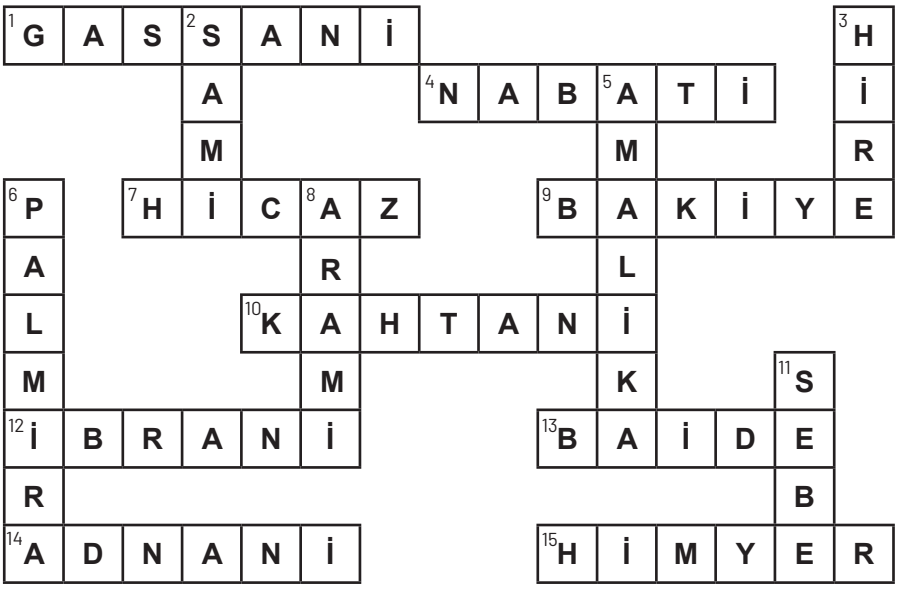

Soldan Sağa

1. **GASSANİ:** Kahtânîlerden Suriye bölgesine göç eden Arapların kurduğu merkezleri Busra olan Halid b. Velid tarafından ortadan kaldırılan devlet
4. **NABATİ:** Sert kayalarla oyulmuş ünlü Petra şehrinin yer aldığı Filistin'in güneyinde hüküm süren krallık
7. **HİCAZ:** Soyu İbrahim (a.s.) ve İsmail'e (a.s.) dayandırılan arapların yerleşmiş olduğu Arap Yarımadası'nın orta kesimine verilen ad
9. **BAKİYE:** İslam'ın ortaya çıkışına kadar varlıklarını koruyan Arap kavimlerine verilen ad
10. **KAHTANİ:** Nesebi, Sâm'ın soyundan geldiği kabul edilen Kahtan'a dayanan güney Araplarının genel adı
12. **İBRANİ: İ**srailoğullarının da içinde bulunduğu Batı Sâmî kavimler topluluğunun genel adı
13. **BAİDE:** İlk çağlarda yaşayan Araplardan Amâlika, Âd ve Semud gibi sonradan yok olan kavimlerin adı
14. **ADNANİ:** Hz. İbrahim'in oğlu İsmail (a.s.) soyundan geldiği kabul edilen Arap kolunun adı
15. **HİMYER:** Savaşçı bir millet olarak bilinen Güney Arabistan'daki devlet

Yukardan Aşağıya

2. **SAMİ:** Hz. Nuh'un büyük oğlu Sâm'a nispet edilen kavimlerin genel adı
3. **HİRE:** Lahmîler devletinin bilinen diğer adı
5. **AMALİKA:** En eski Arap kabilesi kabul edilen, yarı efsanevi göçebe Sâmî topluluk
6. **PALMİRA:** Tedmürlüler olarak da anılan ve Halid b. Velid tarafından fethedilen krallık
8. **ARAMİ:** Yarı göçebe Batı Sâmî kavimlerinden birinin adı
11. **SEBE:** Güney deniz ticaretine hâkim, barajlar inşa eden medeniyet eşiğinden adım atan ilk Arabistanlılar olarak kabul edilen krallık

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Cahiliye kavramını ve cahiliye zihniyetinin genel özelliklerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere cahiliye kavramı ve cahiliye zihniyetinin genel özellikleri ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinlerden yararlanarak cevaplayınız.

"Cahiliye Devri Arapları Allah'ı hakkıyla bilmedikleri, O'na şeksiz ve şirksiz iman etmedikleri, gerek ferdî gerekse içtimaî hayat itibariyle bilgiden, nizamdan, sulh ve sükûndan uzak oldukları, güçlü ve asil sayılanları daima haklı kabul ettikleri ve adaletten yoksun bir hayat yaşadıkları için bu döneme Cahiliye denilmiştir. Eski Arap şiirinde cehlin "şiddet, saldırganlık ve barbarlık" anlamında kullanıldığını, hatta yerine göre bunun bir fazilet sayıldığını gösteren pek çok örnek vardır. Meselâ meşhur Cahiliye şairi Amr b. Külsûm'ün, "Hele biri kalkıp da bize karşı cahillik etmeye görsün, o zaman biz cahillikte bütün cahillerden baskın çıkarız." anlamındaki beyti bu örneklerin en çarpıcı olanlarındandır."

(Mustafa FAYDA, "Câhiliye", DİA, C 7, s. 17-19.)

"Ebü'l-Hakem olan künyesi İslâmiyet'e düşmanlığı sebebiyle Hz. Peygamber tarafından Ebû Cehil şeklinde değiştirilmiştir. Dârünnedve üyesi olan Ebû Cehil, Resûl-i Ekrem'in davetine başından beri karşı çıkmış ve Müslümanlar aleyhinde hazırlanan bütün komplolarda yer almıştır. Velîd b. Mugīre ile Ebû Cehil, kendi kabilelerine mensup olmayan birinin peygamberliğini hazmedemedikleri için Hz. Muham-med'e inanmayacaklarını açıkça söylemişlerdir. Ticarî nüfuz ve servetinden güç alan Ebû Cehil hayatı boyunca İslâmiyet aleyhinde çalıştı, halkın Müslüman olmasını engelledi, Müslüman olanları da inanç-larından vazgeçirmeye gayret etti... Ashaptan Ammâr b. Yâsir ile annesine, babasına ve daha birçok Müslümana İslamiyet'i kabul ettikleri için çok ağır işkenceler yaptı; Ammâr'ın annesi Sümeyye'yi şehid etti."

(Mehmet Ali Kapar, "Ebû Cehil", DİA, C 10, s. 117-118.)

1. I. Allah'ın (c.c.) sıfatlarını farklı varlıklara vererek O'na şirk koşmaktalardı.
II. Hak zengin ve nüfuzlu kimseler için kullanılan tek taraflı bir uygulamaydı.
III. Ferdî ve içtimaî hayatın sükûnetini sağlamak oldukça önemliydi.
IV. Şiddet, öfke ve taşkınlıklar takdir gören tutumlardı.
V. Cahillikte birbirleriyle yarışmaktan çekinmeyerek hırslı davranırlardı.

Cahiliye ile ilgili verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) II ve III C) II, III ve IV D) I, II, III ve V E) I, II, IV ve V

2. Cahiliye Dönemi özelliklerinin Peygamberimizin (s.a.v.) İslam'ı tebliğine etkisi nasıl olmuştur?

.....
.....
.....

3. Cahiliye kavramına yüklenen anlamlar ve Peygamberimiz'in (s.a.v.) Ebu'l-Hakem'in künyesini Ebu Cehil olarak değiştirmesi arasında nasıl bir bağ vardır?

.....
.....

4. Velîd b. Mugīre ile Ebû Cehilin, kendi kabilelerine mensup olmayan birinin peygamberliğini hazmedemedikleri için Hz. Muhammed'e (s.a.v.) inanmayacaklarını açıkça söylemeleri cahiliyenin hangi yanlış düşüncesine saplanmış olduklarını göstermektedir?

.....
.....

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Cahiliye kavramını ve cahiliye zihniyetinin genel özelliklerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere cahiliye kavramı ve cahiliye zihniyetinin genel özellikleri ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

"Cahiliye zihniyeti, ortaya çıkmak için fırsat kollayan bir düşünce biçimidir. Cahiliye, sadece düşüncede değil davranışlarda da kendini gösteren bir zihniyettir. Evs ve Hazrecli gençlerin Yahudilerin kışkırtmasıyla silaha sarılarak dövüşmek üzere olduklarını duyan Hz. Peygamber, kendilerini şöyle uyarmıştı: "Ey Müslüman topluluk! Allah'tan korkun! Ben aranızdayken Allah sizi İslam'a kavuşturmuş, onunla müşerref kılmış, cahiliye zihniyetinden kurtarmış, küfürden uzaklaştırmış ve sizi birbirinize dost kılmışken nasıl oluyor da yine cahiliye davasıyla birbirinize düşebiliyorsunuz!" (İbn Hişâm, es-Sîre, C 2, s. 204-205.)

Cahiliye Araplarının "asabiyet" adını verdikleri, aynı soydan gelen ve aynı kabileye mensup olanların birlikte hareket etmesini sağlayan dayanışma ruhu, Cahiliye Dönemi'nin vazgeçilmez bir unsuru idi. Ancak İslam, müminleri kardeş ilan ederek asabiyetin esasını oluşturan soy üstünlüğünü reddetmiştir.

1. "Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de O sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz."

(Âl-i İmrân suresi, 103. ayet.)

Ayeti metindeki hadisten yola çıkarak açıklayınız.

.....
.....
.....

2. I. "Kim, benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir." (Müslim, Nikâh, 5.)

II. "Bazı kişiler, cuma namazını terk etmekten vazgeçerler yoksa Allah onların mutlaka kalplerini mühürler ve onlar gafillerden olurlar." (Müslim, Cum'â, 40.)

III. "Ümmetimde cahiliye âdetlerinden kalma dört şey vardır ki bunları (kolaylıkla) terk edemezler. Bunlar; asaleti ile övünmek, başkalarının soyuna dil uzatmak, yıldızları vesile edinerek yağmur istemek ve ölünün arkasından yüksek sesle ağlayarak yas tutmaktır." (Müslim, Cenâiz, 29.)

IV. "Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin." (Hucurât suresi, 10. ayet.)

V. "Muhammed, Allah'ın Resulüdür. Onunla beraber olanlar, inkârcılara karşı çetin, birbirlerine karşı da merhametlidirler..." (Fetih suresi, 29. ayet.)

Peygamberimizin (s.a.v.) vurguladığı mesajla doğrudan ilgili olan ayet ve hadisler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) II, III ve IV D) III, IV ve V E) II, III, IV ve V

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: İslamiyet öncesi Hicaz'ın tarihi, dinî, sosyal ve kültürel hayatını tanır.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslamiyet öncesi Hicaz'ın tarihi, dinî, sosyal ve kültürel hayatını içeren bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'deki bulmaca öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
4. İslamiyet öncesi Hicaz'ın tarihi, dinî, sosyal ve kültürel hayatı ile ilgili kavramların yer aldığı soruların cevaplarının bulmacada olduğu belirtilir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÇENGEL BULMACA

ETKİNLİK 9

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

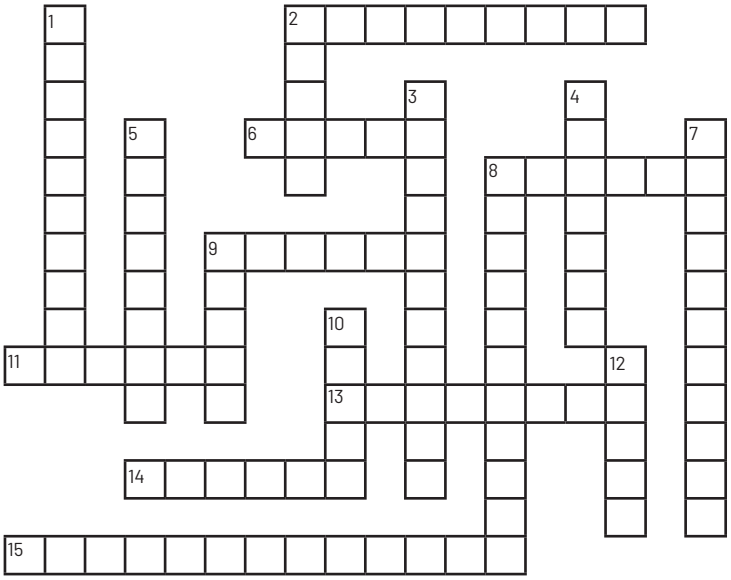

Soldan Sağa

2. Kâbe'nin duvarına asılan seçkin kaside koleksiyonu
6. Hz. İbrahim'in duası ile Kâbe ve çevresinin Allah Teâlâ tarafından dokunulmaz olarak belirlenmesini ifade eden kavram
8. Kâbe'yi yıkarak Mekke'nin dinî bir merkez olma özelliğini ortadan kaldırmayı ve Mekkelilerin ticari faaliyetlerine son vermeyi planlayan Yemen Valisi
9. İmkânları bakımından daha elverişli şartlara sahip olan yerleşik Araplar için kullanılan ifade
11. Kısıtlı tabiat koşulları içinde çölde konargöçer olarak geçimini sağlayan insanlara verilen ad
13. Günümüzde de ortaya çıkmak için fırsat kollayan Arapların İslam'dan önceki düşünce ve davranış biçimi
14. İslam öncesi Hicaz-Arap toplumunda bir talih oyunu şeklindeki kumar çeşidi
15. Mekke çevresinde yarı göçebe bir hayat süren Kureyş kabilesini bir araya toplayarak Kâbe'nin etrafına yerleştiren kişi

Yukardan Aşağıya

1. Kureyş kabilesinin önemli işlerini görüşmek üzere toplandıkları yer
2. Evs ve Hazreç kabilesinin tapmak için Yesrib ile Mekke arasında bulunan Kudeyd'deki tapınağa yerleştirdikleri put
3. Kâbe'ye ilk putu yerleştirerek Allah'a (c.c.) şirk koşulmasını başlatan Huzaa kabilesi lideri
4. Mecûsîlik dinin esas kurucusu olarak kabul edilen kişi
5. Aynı soydan gelenlerin veya bir başka sebeple aralarında yakınlık bulunanların muhaliflere karşı birlikte hareket etmelerini sağlayan dayanışma duygusu
7. Yesrib'de kuyumculuk ve silah imalatında adından söz ettiren ve kendilerine ait çarşısı bulunan Yahudi kabilesi
8. Aralarında anlaşma bulunmayan Arap kabileler arasındaki savaş
9. İslam Öncesi Dönem'de Hz. İbrahim'in tebliğ ettiği dinin tevhid boyutuna tâbi olanlara verilen ad
10. Savaş yapmanın yasak olduğu aylarda Arap kabilelerinin yapmış olduğu günaha dalma anlamındaki savaşın adı
12. Mekke'nin bir diğer ismi

ÇENGEL BULMACA

EK-2

CEVAP ANAHTARI

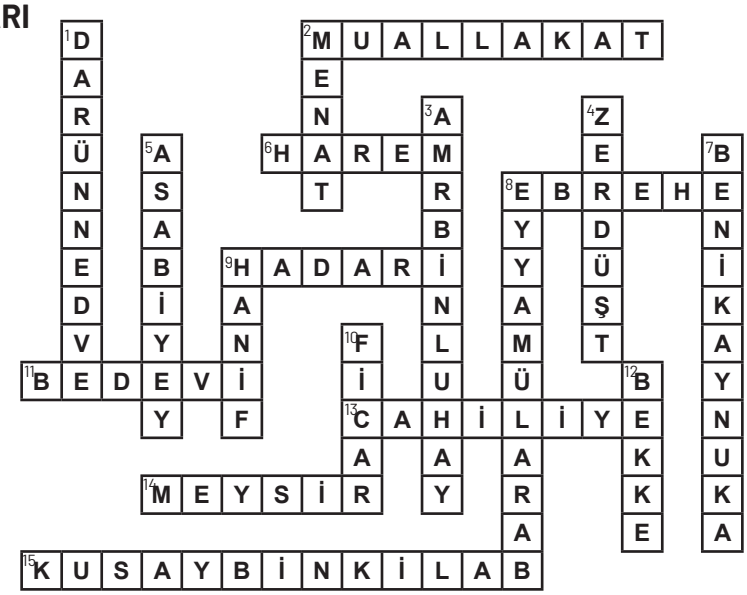

Soldan Sağa

2. **MUALLAKAT:** Kâbe'nin duvarına asılan seçkin kaside koleksiyonu
6. **HAREM:** Hz. İbrahim'in duası ile Kâbe ve çevresinin Allah Teâlâ tarafından dokunulmaz olarak belirlenmesini ifade eden kavram
8. **EBREHE:** Kâbe'yi yıkarak Mekke'nin dinî bir merkez olma özelliğini ortadan kaldırmayı ve Mekkelilerin ticari faaliyetlerine son vermeyi planlayan Yemen Valisi
9. **HADARİ:** İmkânları bakımından daha elverişli şartlara sahip olan yerleşik Araplar için kullanılan ifade
11. **BEDEVİ:** Kısıtlı tabiat koşulları içinde çölde konargöçer olarak geçimini sağlayan insanlara verilen ad
13. **CAHİLİYE:** Günümüzde de ortaya çıkmak için fırsat kollayan Arapların İslam'dan önceki düşünce ve davranış biçimi
14. **MEYSİR:** İslam öncesi Hicaz-Arap toplumunda bir talih oyunu şeklindeki kumar çeşidi
15. **KUSAY BİN KİLAB:** Mekke çevresinde yarı göçebe bir hayat süren Kureyş kabilesini bir araya toplayarak Kâbe'nin etrafına yerleştiren kişi

Yukardan Aşağıya

1. **DARÜNNEDVE:** Kureyş kabilesinin önemli işlerini görüşmek üzere toplandıkları yer
2. **MENAT:** Evs ve Hazreç kabilesinin tapmak için Yesrib ile Mekke arasında bulunan Kudeyd'deki tapınağa yerleştirdikleri put
3. **AMR BİN LUHAY:** Kâbe'ye ilk putu yerleştirerek Allah'a (c.c.) şirk koşulmasını başlatan Huzaa kabilesi lideri
4. **ZERDÜŞT:** Mecûsîlik dinin esas kurucusu olarak kabul edilen kişi
5. **ASABİYET:** Aynı soydan gelenlerin veya bir başka sebeple aralarında yakınlık bulunanların muhaliflere karşı birlikte hareket etmelerini sağlayan dayanışma duygusu
7. **BENİ KAYNUKA:** Yesrib'de kuyumculuk ve silah imalatında adından söz ettiren ve kendilerine ait çarşısı bulunan Yahudi kabilesi
8. **EYYAMÜLARAB:** Aralarında anlaşma bulunmayan Arap kabileler arasındaki savaş
9. **HANİF:** İslam Öncesi Dönem'de Hz. İbrahim'in tebliğ ettiği dinin tevhid boyutuna tâbi olanlara verilen ad
10. **FİCAR:** Savaş yapmanın yasak olduğu aylarda Arap kabilelerinin yapmış olduğu günaha dalma anlamındaki savaşın adı
12. **BEKKE:** Mekke'nin bir diğer ismi

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: İslamiyet öncesi Hicaz'ın tarihi, dinî, sosyal ve kültürel hayatını tanır.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslamiyet öncesi Hicaz'ın tarihi, dinî, sosyal ve kültürel hayatını içeren bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'de yer alan yönergeler doğrultusunda İslamiyet öncesi Hicaz'ın tarihi, dinî, sosyal ve kültürel hayatına dair eşleştirmelerin yapılması ve soruların cevaplandırılması istenir.
5. Öğrencilere İslam öncesi Hicaz bölgesine dair özelliklerin birden fazla alanı içerebileceği belirtilerek eşleştirmede bunu göz önünde bulundurmaları istenir.
6. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
7. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
8. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 10

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Tabloda verilen Hicaz bölgesinin özelliklerini okuyunuz. Bu özelliklerin numaralarını ilgili olduğu alana yazarak eşleştiriniz.

	İSLAM ÖNCESİ HİCAZ BÖLGESİNE DAİR ÖZELLİKLER
1	Arapların eski tarihlerine dair destansı her türlü rivayetlerini içeren ahbâr, Arap toplumlarında önemli bir yere sahiptir.
2	Evlilik daha çok kabile içinden soyda denkliğe önem verilerek yapılırdı ve kadın ancak çocuk sahibi olduğunda aileye katılmış sayılırdı.
3	Hz. İsmail ve annesine lutfedilen zemzem, Mekke'nin şehirleşmesini de sağlamış Cürhümîler oraya yerleşerek Hz. İsmail ile akrabalık kurmuşlardır.
4	Yaşayış tarzları bakımından kısıtlı tabiat koşulları içinde çölde konargöçer olarak geçimini sağlayan insanlara bedevi denilir.
5	Mekke'de putperestlerin dışında az sayıda olsa da Hıristiyanlar ve Hanifler; Yesrib'te Putpereslerle Yahudiler; Taif'te ise putperestler ve az sayıda Yahudiler mevcuttu.
6	Arap toplum unda şiirin çok büyük bir yeri vardı. Dikkati çeken bazı şiirler, keten bezinden yapılmış tomarlara altın suyu ile yazılıp Kâbe'nin duvarına asılırdı. Bu şekilde şairlerin Kâbe'ye asılan seçkin kaside koleksiyonuna muallakat denirdi.
7	Mekke'nin Hz. Adem'den sonra bilinen tarihi Hz. İbrahim ve ailesinin buraya gelmesi ve Kâbe'yi inşa etmesi ile başlar.
8	Mekke, Medine ve Taif gibi şehirlerde yaşayan; geçimlerini ziraat ve ticaret ile sağlayan insanlar hadari kabul edilmişlerdir.
9	Allah'ın (c.c.) Hz. İbrahim'in duasını kabul ederek harem (dokunulmaz) olarak ilan ettiği Kâbe ve çevresinde canlıların öldürülmesi ve bitki örtüsüne zarar verilmesi yasaklanmıştır.
10	Yesrib'in kontrolü Evs ve Hazrec'e geçince Yahudiler bu iki kabileyi birbirine düşürerek onların güçlenmelerini engellemişler, şehirdeki bu parçalanmışlık ise Hz. Peygamber'in gelişine kadar uzun bir süre devam etmiştir.
11	Uluhiyet ve rububiyette Allah'ın(c.c.) dışında başka varlıklar edinerek şirke bulaşmış olan cahiliye inanışına göre putlar dışında melek, cin ya da tabiat güçlerinden biriyle de uluhiyet ilişkisi kurulabilir.
12	Hürler, esirler ve mevali olmak üzere üç sınıftan oluşan toplumda kâhinler, şairler ve savaşta kahramanlık gösterenler diğerlerine nispetle daha üstün kabul edilmekteydi. Yalnız Mekke'de Kusay soyundan olanlar hürlerin de üstünde bir asilzade sınıfı oluşturuyorlardı.
13	Hac ibadetinin menasiki Hicaz halkına Hz. İsmail tarafından öğretilmiştir.

DİNÎ ALAN
.....

KÜLTÜREL ALAN
.....

SOSYAL ALAN
.....

TARİHÎ ALAN
.....

ÜNİTE

2

HZ. PEYGAMBER'İN RİSALET ÖNCESİ HAYATI

İÇİNDEKİLER

2. Ünite Hz. Peygamber'in Risalet Öncesi Hayatı

1. KAZANIM: Peygamberimizin soyunu ve aile ortamını tanır.

1. ETKİNLİK: BOŞLUK DOLDURMA 2
2. ETKİNLİK: TAMAMLAYALIM 5

2. KAZANIM: Peygamberimizin çocukluk dönemini açıklar.

3. ETKİNLİK: DOĞRU-YANLIŞ OYUNU 8
4. ETKİNLİK: SIRA SENDE 10

3. KAZANIM: Peygamberimizin gençlik döneminin genel özelliklerini açıklar.

5. ETKİNLİK: TİYATRO CANLANDIRALIM 12
6. ETKİNLİK: BOŞLUK DOLDURMA 15

4. KAZANIM: Peygamberimizin aile bireyleri ile ilişkilerini ideal bir model olarak benimser.

7. ETKİNLİK: BUL-YORUMLA 18
8. ETKİNLİK: İLKELER ÇIKARALIM 21

5. KAZANIM: Peygamberimizin nübüvvet öncesi erdemli davranışlarını kendine örnek alır.

9. ETKİNLİK: ŞİİR DİLİYLE 23
10. ETKİNLİK: ÖZ DEĞERLENDİRME 25

6. KAZANIM: Peygamberimizin Hirâ'daki tefekkür sürecini değerlendirir.

11. ETKİNLİK: OKU-YORUM 27
12. ETKİNLİK: FOTOĞRAFLI-YORUM 29

Kazanım: Peygamberimizin soyunu ve aile ortamını tanır.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden verilen kelimeler esas alınarak ilgili boşlukları doldurmaları istenir.
4. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okutulur.
5. Cevaplarla ilgili yanlışlık varsa öğretmen tarafından düzeltilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

BOŞLUK DOLDURMA

ETKİNLİK 1

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere verilen kelimelerden doğru olanları yazınız.

Abdullah	Ebu Talib	Zübeyr	Şeybe	
Kusay b. Kilâb	Hâris	Âmine	Fihr b. Mâlik	Abdülmuttalib

1. Peygamberimizin (s.a.v.) amcalarından ..... ve ..... ile halalarından Beyzâ, Âtike, Berre, Ümeyme ve Ervâ, babasının öz kardeşleriydi. Anneleri Mahzûmoğullarından Fâtı-ma bnt. Amr'dı.

2. Peygamber Efendimizin babası ....., gençlik çağına girince Zühreoğullarından Vehb b. Abdimenâf'ın kızı ..... ile evlendi.

3. Mekke halkına en büyük hizmeti Peygamberimizin (s.a.v.) dördüncü dedesi ..... dağınık hâlde yaşayan Kureyşlileri birleştirip Mekke şehir devletini kurarak yapmıştır.

4. Hz. Peygamber'in dedelerinden ....., Kâbe'yi yıkmak için gelen Yemen Kralı Hassân b. Abdulkülâl'in ordusunu bozguna uğratarak Kâbe'yi korumuştu.

5. Asıl ismi ..... olan Peygamber Efendimizin dedesi ..... lakabı ile meşhur olmuştur. Uzun zamandır kaybolan zemzem kuyusunu oğlu ..... ile kazıp Rabb'inin lütfuyla yeniden faaliyete geçirmiştir.

BOŞLUK DOLDURMA

EK-2

CEVAP ANAHTARI

1 Peygamberimizin (s.a.v.) amcalarından Ebu Talib ve Zübeyr ile halalarından Beyzâ, Âtike, Berre, Ümeyme ve Ervâ, babasının öz kardeşleriydi. Anneleri Mahzûmoğullarından Fâtıma bnt. Amr'dı.

2 Peygamber Efendimizin babası Abdullah, gençlik çağına girince Zühreoğullarından Vehb b. Abdimenâf'ın kızı Âmine ile evlendi.

3 Mekke halkına en büyük hizmeti Peygamberimizin (s.a.v.) dördüncü dedesi Kusay b. Kilâb dağınık hâlde yaşayan Kureyşlileri birleştirip Mekke şehir devletini kurarak yapmıştır.

4 Hz. Peygamber'in dedelerinden Fihr b. Mâlik, Kâbe'yi yıkmak için gelen Yemen Kralı Hassân b. Abdulkülâl'in ordusunu bozguna uğratarak Kâbe'yi korumuştu.

5 Asıl ismi Şeybe olan Peygamber Efendimizin dedesi Abdülmuttalib lakabı ile meşhur olmuştur. Uzun zamandır kaybolan zemzem kuyusunu oğlu Hâris ile kazıp Rabb'inin lütfuyla yeniden faaliyete geçirmiştir.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Peygamberimizin soyunu ve aile ortamını tanır.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Peygamberimizin (s.a.v.) soy ağacı ile ilgili verilen tabloyu incelemeleri ve eksik olan kısımları doğru bir şekilde tamamlamaları istenir.
4. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okutulur.
5. Cevaplarla ilgili yanlışlık varsa öğretmen tarafından düzeltilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda Peygamberimizin (s.a.v.) soy ağacı verilmiştir. Burada boş bırakılan kısımları uygun bir şekilde tamamlayınız.

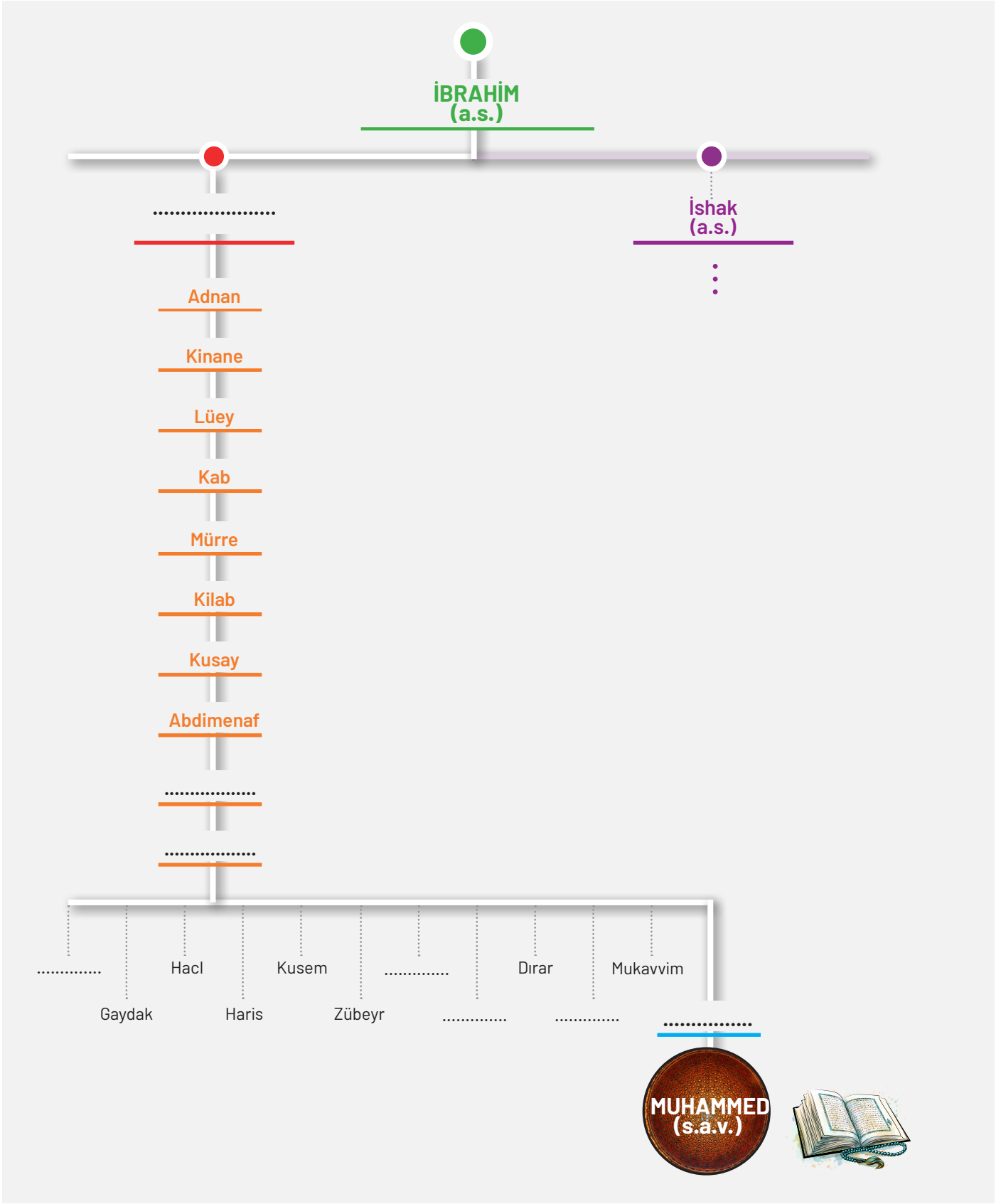

CEVAP ANAHTARI

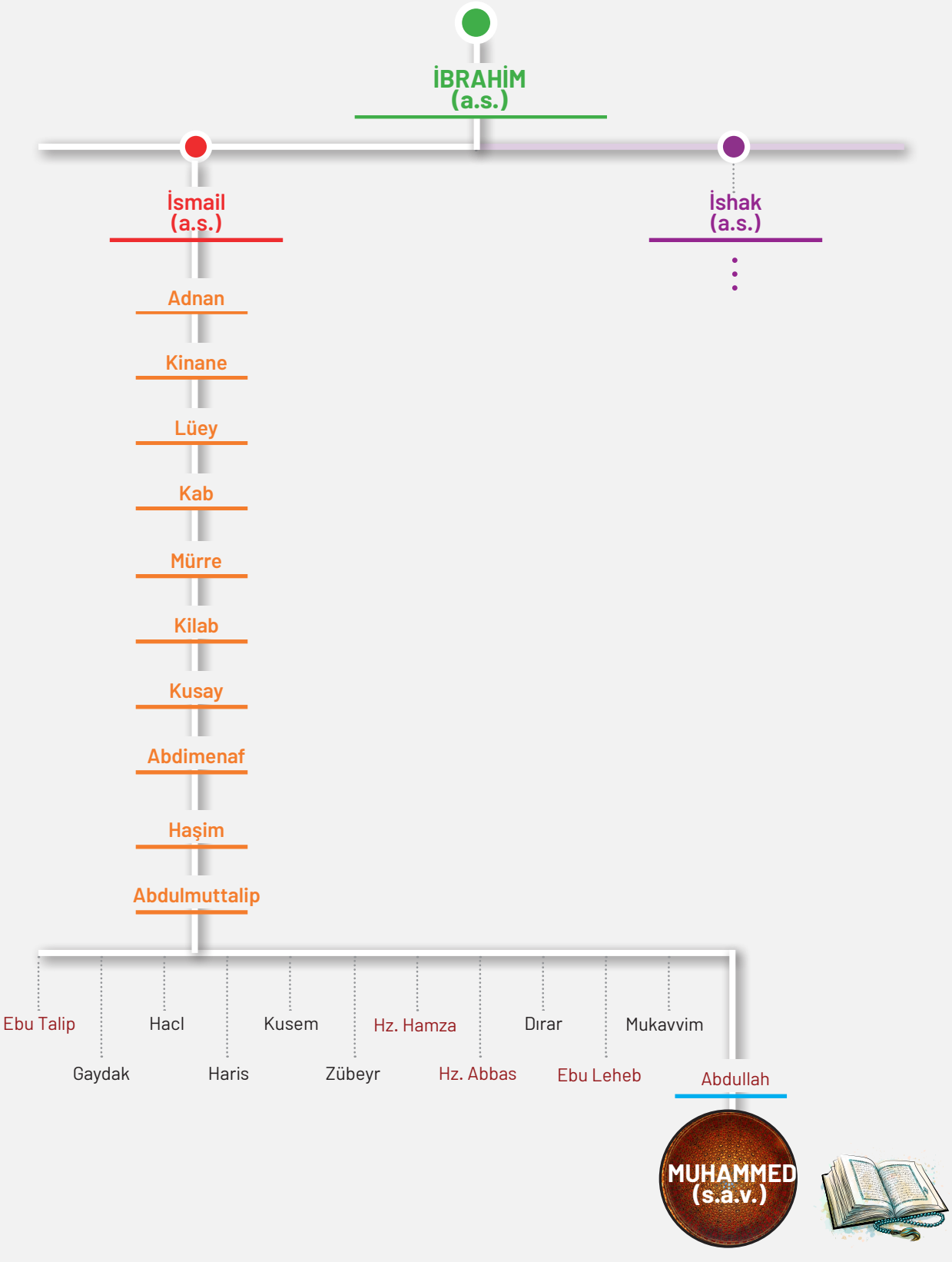

Kazanım: Peygamberimizin çocukluk dönemini açıklar.

Süreç

1. Ek-1'de yer alan metin tahtaya yazılır veya yansıtılır.
2. Ek-1'in 2 adet çıktısı öğretmende hazır bulundurulur.
3. Ek-1'in çıktılarından biri oyun için kesilmek üzere hazır edilir. Metnin maddeleri işaretli yerlerden kesilerek tek tek maddelere bölünür ve bir kutuya konur.
4. Sınıf 4 gruba ayrılır.
5. Her gruptan bir kişi sırayla gelerek kâğıtlardan birini çeker ve ifadeyi okuduktan sonra hızlıca doğru mu yanlış mı olduğunu söyler.
6. Öğrencinin verdiği cevap öğretmen tarafından tahtadan veya elindeki bir diğer örnek metinden işaretlenir.
7. Sorular bitene kadar oyun bu şekilde devam eder.
8. Oyun sonunda cevaplar hep birlikte değerlendirilir.
9. Her doğru cevap veren kişi grubuna 10 puan kazandırmış olur.
10. Cevaplar değerlendirildikten sonra puanlar toplanır ve birinci seçilen grup belirlenir.

Değerlendirme

Verilen cevapların değerlendirilmesiyle kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

DOĞRU-YANLIŞ OYUNU

ETKİNLİK 3

20 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Peygamberimizin (s.a.v.) çocukluk dönemi ile ilgili verilen bilgilerde doğru olanların (D) sütununa, yanlış olanların (Y) sütununa tik (√) işareti koyunuz.

	D	Y
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		

1	Hz. Peygamber'in yaygın adlarından biri olan Mustafa "seçilmiş" anlamında bir sıfattır.
2	Peygamberimizin (s.a.v.) amcası ile birlikte çıktığı Şam yolculuğunda onda farklı hallerin olduğunu gözlemleyerek amcasını uyaran rahibin adı Necaşi idi.
3	Peygamberimizin sütanneleri, Ebu Leheb'in cariyesi Süveybe ve Mekke'ye sütannelik için gelen Halime Hatun'dur.
4	Sevgili Peygamberimiz 12 yaşında iken amcası Ebu Talib ile birlikte Şam yolculuğuna çıktı.
5	Muhammed, Resul-i Ekrem'in isimlerinden olup "övgüye değer bütün güzellikleri ve iyilikleri kendinde toplayan kişi" anlamındadır.
6	Peygamberimiz (s.a.v.), altı yaşına kadar sütannesinin yanında kalmıştır.
7	Sevgili Peygamberimiz, annesi Âmine ve Ümmü Eymen ile birlikte dayılarını ve babasının kabrini ziyaret etmek üzere Şam'a gitti.
8	Peygamberimize (s.a.v.) Muhammed ismini amcası Ebu Talib, Peygamberimizi (s.a.v.) Kâbe'ye götürerek orada koymuştur.
9	Peygamberimizi (s.a.v.) annesinin vefatından sonra dedesi Abdülmuttalib yanına almıştır.
10	Peygamberimizin dadısının adı Süveybe idi.
11	Ahmed ismi Kur'an-ı Kerim'de bir yerde geçmekte ve burada Hz. İsa'nın İsrailoğullarına kendisinden sonra gelecek peygamberi müjdelediği belirtilmektedir.
12	Peygamber Efendimiz 6 yaşında iken annesi ve Ümmü Eymen ile çıktıkları yolculuktan dönerken yolda hastalanarak Ebvâ köyünde vefat etti.
13	Peygamberimiz amcası ile birlikte Şam'a giderken konakladıkları bölgenin adı Busra idi.
14	8 yaşından sonra Peygamber Efendimiz amcası Hz. Abbas'ın yanında kalmaya başlamıştır.
15	Peygamber Efendimize annelik yapan Fâtıma bnt. Esed, Ebu Talib'in eşi ve Hz. Ali'nin annesidir.
16	Peygamberimizin dedesi Abdülmuttalib doğumunun yedinci gününde akika kurbanı kesip Mekke halkına ziyafet vermiştir.

Kazanım: Peygamberimizin çocukluk dönemini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden metinleri okumaları ve soruyu cevaplamaları istenir.
4. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okutularak etkinlik tamamlanır.
5. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

SIRA SENDE

ETKİNLİK 4

15 dk.

EK-1

Aşağıdaki metinlerden hareketle Peygamber Efendimizin çocukluğunda kendisi ile ilgilenen ve ona annelik yapan hanımlara karşı olan tutum ve davranışlarını değerlendiren bir yazı kaleme alınız.

"Uzak yakın hiçbir akraba, dost ve arkadaşı ile irtibatı kesmeyen Efendimiz (s.a.v.), sütannesi Halime Hatun ile de irtibatını hiç kesmedi. Fırsat buldukça haberleşip görüştü. Kendisini ziyarete geldiğinde ikramda bulundu. Sevgisini göstermek için hırkasını çıkarıp yere sererek üzerine oturttu. Hâl ve hatırlarını sordu. Efendimiz (s.a.v.) evde kalan kardeşlerini, çocukluğunun geçtiği köyü, köyde yaşayanları tek tek sordu. Sütoğlunun ilgisinden memnun kalan Halime Hanım, sorularını büyük bir keyifle cevapladı. Söz yaşam şartlarından açılınca beldelerindeki kıtlıktan, hayvanlarının öldüğünden ve hayatın zorlaştığından dert yandı. Efendimiz (s.a.v.) sütannesinin anlattıklarına çok üzüldü. Hemen o an kendisine nasıl yardım edebilirim telaşına düştü. Onun yardım arzusu Hz. Hatice'nin gözünden kaçmamıştı. Hz. Hatice, onları memleketlerine yolcu ederken kırk koyun ve köylerine rahatça dönebilmeleri için bir deve hediye etti."

(Belâzurî, Ensâbu'l-eşrâf, C 1, s. 108; Halebî, Sîre, C 1, s. 151.)

Enes b. Mâlik, Efendimiz (s.a.v.) ile yaşadığı bir anıyı şöyle anlatmıştır:
"Allah Resulü (s.a.v.), zaman zaman dadısı Ümmü Eymen'i ziyarete giderdi. Bazen ben de onunla birlikte giderdim. Ümmü Eymen sesini duyunca heyecanla yerinden fırlar, Allah Resulü'nü (s.a.v.) içeri buyur eder, yiyecek içecek ikram ederdi. Allah Resulü (s.a.v.) oruç olduğunda veya bir şey yemek istemediğinde huzursuz olur, ikram ettiği şeyleri yemesi için zorlardı. Bir gün ikram ettiği içeceği almayınca yine ısrar edip kızarak sesini yükseltti. Allah Resulü (s.a.v.) kendisine tepki göstermeyip sadece tebessüm etti. Onu çok sever, hiçbir zaman hiçbir söz veya hareketinden dolayı kızmazdı. Yaptıklarını hoşgörü ve tebessümle karşılardı."

(Müslim, Fedâilü's-sahabe, 18.)

Fâtıma binti Esed, Hz. Ali'nin annesi, amcası Ebu Talib'in hanımıydı. Dedesi vefat ettiğinde yeniden yetim kalınca evinin kapılarını kendisine sonuna kadar açtı. Efendimizi (s.a.v.) bağrına bastı. Öz çocuğu gibi bakıp büyüttü. Yengesinin vefat ettiğini duyunca çok üzülen Efendimiz (s.a.v.), "Sen benim annemden sonraki annemdin. Karnımı doyurur, giydirir, bana bakar, güzel yiyecek olduğunda kendin yemez bana yedirirdin..." buyurarak duygularını dillendirdi.

(Taberânî, el-Mu`cemü'l-kebir, C 24, s. 352.)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Kazanım: Peygamberimizin gençlik döneminin genel özelliklerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Tiyatroda gerekli olacak dekor ürünleri önceden öğretmen tarafından hazırlanır.
4. Öğrencilerden tiyatro metnini okumaları istenir.
5. Tiyatro metninin canlandırılması için öğretmen tarafından gönüllü öğrenciler arasında görev dağılımı yapılır.
6. Tiyatro metninin canlandırılması için ortam hazırlanır.
7. Sırasıyla 1. ve 2. perde canlandırılır.
8. Öğretmen tarafından Peygamber Efendimizin de bu oluşumda yer almasının onun gençlik dönemindeki ahlaki özellikleri açısından değerlendirilmesi istenir.
9. Gönüllü öğrencilere söz hakkı verilerek etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Hilfü'l-Fudûl cemiyetinin oluşumu ile ilgili aşağıda verilen tiyatro metnini okuyunuz. Metinle ilgili görev dağılımı yaparak metni canlandırınız. Peygamber Efendimizin de bu oluşumda yer almasını, onun gençlik dönemindeki ahlaki özellikleri açısından değerlendiriniz.

HİLFÜ'L-FUDÛL

1. Perde

(Bir pazar yeri kurulur ve birkaç satıcı mallarını satmak için tezgâhın başında beklerler.)
Âs b. Vâil (Yemenli adamın sattığı kumaşları inceleyerek):
- Bu malların hepsini ne kadara veriyorsun?

Yemenli adam:
- Hepsi 100 dinara olur.

Âs b. Vâil:
- O zaman hepsini alıyorum.
(Âs b. Vâil kumaşları alarak parasını vermeden oradan uzaklaşmaya başlar.)

Yemenli adam:
- Ne yapıyorsun sen, mallarımın parasını vermedin!

Âs b. Vâil:
- Ben bu şehrin en önemli adamlarından biriyim! İstersem parasını verir, istemezsem vermem!

Yemenli adam:
- Yardım edin, bana yardım edin! Bu adam mallarımı aldı, parasını vermedi! (diyerek feryat etmeye başlar.)
(Adamın feryatlarına aldırmayan Âs oradan uzaklaşır.)
(Yemenli adam, yardım istemek için Kâbe'ye koşar. Kâbe'nin yanında Mekke'nin ileri gelenlerinden bir grup oturuyordur.)

Yemenli adam Kâbe'nin etrafında oturan Kureyşlilere,
- Âs b. Vâil, mallarımı aldığı hâlde paramı ödemedi. Lütfen bana yardımcı olun! Malımı ya da paramı geri alın!
(Orada oturanlar adamı önemsemeyip kendi aralarında konuşmaya devam eder.)

Kureyşlilerden biri:
- Ne istiyorsun yabancı! Git kendi işini kendin hallet! Bizi meşgul edip durma! (diyerek eliyle adamı uzaklaştırmaya çalışır. Adam da oradan uzaklaşır.)
(Yemenli adam yüksek bir yere çıkar.)

Yemenli adam:
- Ey Mekkeliler! Sizin içinizden bir adam benim mallarımı aldı paramı da vermedi! Siz bu kutsal şehrin ve Kâbe'nin ev sahiplerisiniz! Bu haksızlığa göz yummak size yakışır mı?
(Kâbe'de oturan grubun içerisinden Zübeyr b. Abdülmuttalib ayağa kalkar.)

Zübeyr b. Abdülmuttalib:
- Adamın sözlerini yok sayamayız. Bu sorunu hemen şimdi burada çözmeliyiz.
(Orada bulunanlar pek dikkate almaz.)

2. Perde

(Zübeyr b. Abdülmuttalib ve Hilfü'l-fudûl'da bulunacak olanlar bir araya gelip otururlar. Abdullah b. Cüd'an da ev sahibi olarak oradadır. Abdullah b. Cüd'an onlara bir şeyler ikram eder.)
İçlerinden biri:
- Allah'ın evinin bulunduğu şu beldede, insanlara inanılmaz haksızlıklar yapılıyor. Bu duruma bir

an önce müdahale etmeliyiz.
(Diğerleri de onu tasdikler.)

Zübeyr b. Abdülmuttalib:
- O halde bugün burada bir söz verelim! Her ne şartla olursa olsun zalimin karşısında olacağımız ve hep birlikte haksızlıklarla mücadele edeceğimiz konusunda sözleşelim.
(Orada bulunanlar Zübeyr b. Abdülmuttalib'i onaylarlar.)

Zübeyr b. Abdülmuttalib:
- O zaman ilk iş olarak Yemenli adamın uğradığı haksızlığı gidermek için Âs b. Vâil'e gidelim.
(Oradakiler hep birlikte ayağa kalkarak Âs b. Vâil'in kapısını çalarlar.)

İçlerinden biri Âs b. Vâil'e:
- Ya adamın mallarını ya da parasını ver! Artık bu kutsal şehirde haksızlık yapılmasına izin vermeyeceğiz! Hep birlikte mücadele edeceğiz!
(Âs b. Vâil, kapısına dayanan kalabalığı görünce itiraz edemez ve getirip malları Zübeyr b. Abdülmuttalib'e teslim eder.)
(Âs b. Vâil'den aldıkları mallarla birlikte çarşıda Yemenli adamın yanına giderler.)

Zübeyr b. Abdülmuttalib:
- Buyur, bunlar senin malların. Korkma, burası güvenli şehir olan Mekke'dir. Bizler bundan sonra burada kimseye zulmedilmesine izin vermeyeceğiz!

Yemenli adam (sevinçle):
- Kâbe'nin sahibi olan Allah'a şükürler olsun! Sizler benim mallarımı kurtardınız, bu şehre yakışanı yaptınız.

(Bk. İbn Kesîr, es-Sîre, C 1, s. 128-129.)

Not: Parantez içinde olan kısımlar canlandırma esnasında oyuna dâhil edilir.

Tiyatro Oyunu İçin Rol Dağılımı

Yemenli Adam:
Pazarda satıcılık yapan 2 kişi:
1. .....
2. .....
Âs b. Vâil:
Zübeyr b. Abdülmuttalib:
Abdullah b. Cüd'an:

Kureyş'in ileri gelenlerini temsilen 5 oyuncu:
1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....

Hilfü'l-fudûl cemiyetine katılanları temsilen 5 oyuncu:
1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....

Kazanım: Peygamberimizin gençlik döneminin genel özelliklerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden öncelikle metni okumaları ve boşlukları uygun kelimelerle tamamlamaları, daha sonra ise verilen şablona Peygamberimizin ilk eşi ve çocuklarının isimlerini yazmaları istenir.
4. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okutularak etkinlik tamamlanır.
5. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme

Verilen cevapların değerlendirilmesiyle kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

BOŞLUK DOLDURMA

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

A. Verilen metindeki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayınız.

Hz. Aişe	Hz. Muhammed (s.a.v.)	Nefîse bnt. Münye	Ebu Tâlib
Meysere	Hz. Hatice	Tâhire	Hz. Hamza

Peygamber Efendimizin ilk eşi ..... validemizdir. Ona Cahiliye Dönemi'nde iffetinden dolayı ..... lakabı verilmişti. Soylu ve zengin bir kadındı. Kureyş'in ileri gelenlerinden bazıları kendisiyle evlenmek istediyse de o bu teklifleri reddetti.

..... yirmi beş yaşına geldiği sıralarda maddî durumu bozulan ..... Mekke'nin tanınmış tüccarlarından Hz. Hatice'ye müracaat ederek kendisinden Şam'a gidecek kervanında yeğenini de dâhil etmesi talebinde bulundu. Hz. Hatice bu teklifi çok sıcak karşıladı. Hz. Hatice, dürüstlüğü ve ahlakı hakkında bilgi sahibi olduğu Hz. Muhammed'i (s.a.v.) yanında yardımcısı Meysere'yi de görevlendirerek belli bir ücret karşılığında daha önce hiçbir ortağına emanet etmediği kadar fazla mal ile Şam'a uğurladı. Resulullah (s.a.v.) bu yolculuktan oldukça yüksek kâr elde ederek döndü. Yolculukları boyunca kendisini gözlemleme imkânı bulan ....., Hz. Peygamber hakkında edindiği birçok olumlu intibayı Hz. Hatice ile paylaştı. Bu süreçten sonra Hz. Hatice Hz. Peygamber'le evlenmeyi istemişti. Yaptığı istişarelerden sonra Hz. Peygamber, amcaları ile birlikte Hz. Hatice'nin evine giderek onu ailesinden istedi. İki tarafın da uygun bulmasından sonra Hz. Muhammed (s.a.v.) Hz. Hatice ile nikâhlanarak mutlu bir yuva kurdu.

B. Şablonda boş bırakılan yerlere Peygamberimizin (s.a.v.) ilk eşi ve bu evliliğinden olan çocuklarının ismini yazınız.

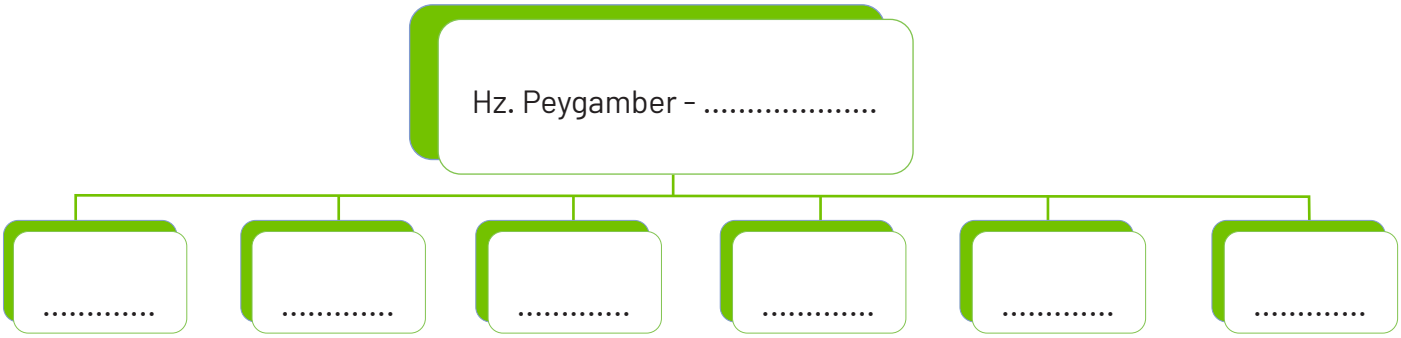

CEVAP ANAHTARI

A.

Hz. Aişe	Hz. Muhammed (s.a.v.)	Nefîse bnt. Münye	Ebu Tâlib
Meysere	Hz. Hatice	Tâhire	Hz. Hamza

Peygamber Efendimizin ilk eşi Hz. Hatice validemizdir. Ona Cahiliye Dönemi'nde iffetinden dolayı Tâhire lakabı verilmişti. Soylu ve zengin bir kadındı. Kureyş'in ileri gelenlerinden bazıları kendisiyle evlenmek istediyse de o bu teklifleri reddetti.

Hz. Muhammed (s.a.v.) yirmi beş yaşına geldiği sıralarda maddî durumu bozulan Ebu Tâlib Mekke'nin tanınmış tüccarlarından Hz. Hatice'ye müracaat ederek kendisinden Şam'a gidecek kervanında yeğenini de dâhil etmesi talebinde bulundu. Hz. Hatice bu teklifi çok sıcak karşıladı. Hz. Hatice, dürüstlüğü ve ahlakı hakkında bilgi sahibi olduğu Hz. Muhammed'i (s.a.v.) yanında yardımcısı Meysere'yi de görevlendirerek belli bir ücret karşılığında daha önce hiçbir ortağına emanet etmediği kadar fazla mal ile Şam'a uğurladı. Resulullah (s.a.v.) bu yolculuktan oldukça yüksek kâr elde ederek döndü. Yolculukları boyunca kendisini gözlemleme imkânı bulan Meysere, Hz. Peygamber hakkında edindiği birçok olumlu intibayı Hz. Hatice ile paylaştı. Bu süreçten sonra Hz. Hatice Hz. Peygamber'le evlenmeyi istemişti. Yaptığı istişarelerden sonra Hz. Peygamber, amcaları ile birlikte Hz. Hatice'nin evine giderek onu ailesinden istedi. İki tarafın da uygun bulmasından sonra Hz. Muhammed (s.a.v.), Hz. Hatice ile nikâhlanarak mutlu bir yuva kurdu.

B.

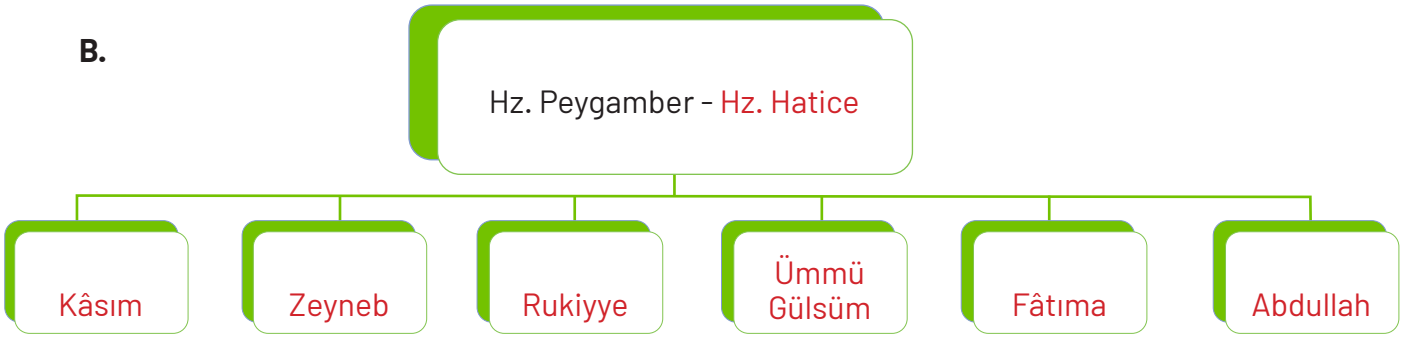

Kazanım: Peygamberimizin aile bireyleri ile ilişkilerini ideal bir model olarak benimser.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Öğrencilerden bulmacada yer alan heceleri, ok işaretinin olduğu heceden başlamak suretiyle birleştirerek ayeti bulmaları istenir.
3. Bulmacada ilerlenecek yön için bulmacanın altında yer alan yönergeyi izlemeleri sağlanır.
4. Her hece için hangi yöne doğru gidileceğini gösteren yönergenin altına bulunan hecelerin yazılması sağlanır.
5. Yönler ile ilgili pusula görüntüsünden yardım alınabileceği söylenir.
6. Gönüllü öğrencilere tamamlanan hadis-i şerif okutulur. Yanlışlık varsa öğretmen tarafından düzeltilir.
7. Bulunan hadis-i şerifin Peygamberimizin (s.a.v.) aile bireyleri ile ilişkileri bağlamında yorumlanması istenir.
8. Gönüllü öğrencilere söz hakkı verilerek hadis-i şerif ile ilgili açıklamalar yapılır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

BUL-YORUMLA

EK-1

Aşağıdaki şemada ok işaretinin gösterdiği heceden başlamak suretiyle alttaki yönergenin gösterdiği yönleri pusula yardımıyla takip ederek heceleri yazınız ve hadis-i şerifi bulunuz. Hadis-i şerifin verdiği mesajla ilgili görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Örnek: 2 KD = Kuzeydoğu yönünde iki adım ilerleyiniz.

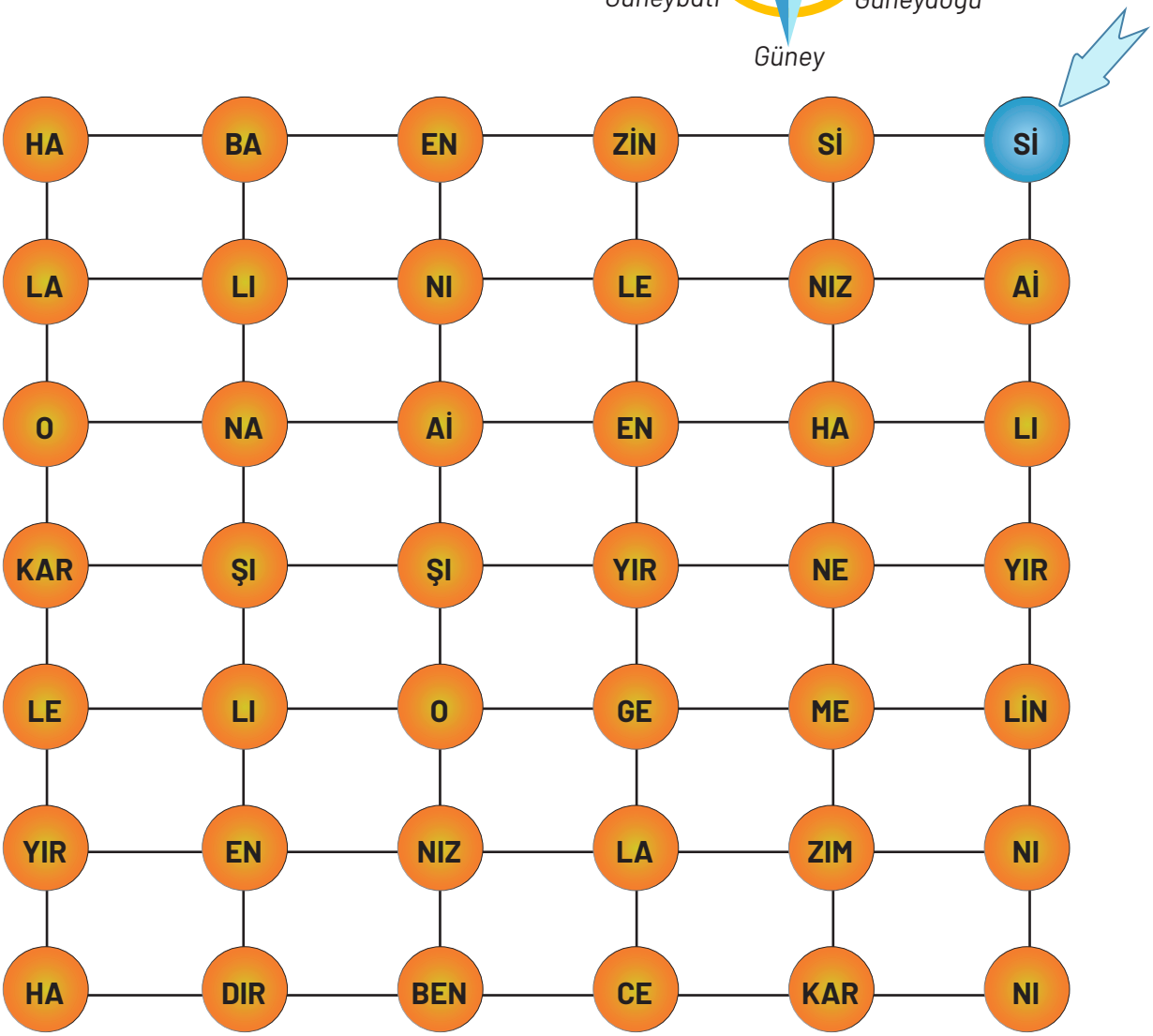

	2 B	2 G	1 D	1 GD	1 K	1 KB	1D	2 B	1 KD	3 G	4 B	2 D	3 K
Sİ													

2B	3 GD	2 KB	1 GB	1 K	2 D	4 G	1 GB	6 K	2 G	2 GD	2 D	2 GB	1 B

4 K	2 GB	4 D	2 G	3 KB	2 G	1 GB	1 K	1 KD	1 D	1 GD	2 D	1 G	1 KB

CEVAP ANAHTARI

	2 B	2 G	1 D	1 GD	1 K	1 KB	1D	2 B	1 KD	3 G	4 B	2 D	3 K
Sİ	ZİN	EN	HA	YIR	LI	NIZ	Aİ	LE	Sİ	VE	KAR	Şl	EN

2B	3 GD	2 KB	1 GB	1 K	2 D	4 G	1 GB	6 K	2 G	2 GD	2 D	2 GB	1 B
HA	YIR	LI	O	LA	NI	NIZ	DIR	BA	NA	GE	LİN	CE	BEN

4 K	2 GB	4 D	2 G	3 KB	2 G	1 GB	1 K	1 KD	1 D	1 GD	2 D	1 G	1 KB
Aİ	LE	ME	KAR	Şl	EN	HA	YIR	LI	O	LA	NI	NI	ZIM

“Sizin en hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olanınızdır, bana gelince, ben aileme karşı en hayırlı olanınızım.”

(Tirmizî, Menâkıb, 63.)

Kazanım: Peygamberimizin aile bireyleri ile ilişkilerini ideal bir model olarak benimser.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden metinleri okumaları ve Peygamberimizin (s.a.v.) aile hayatının özellikleri ile ilkeler çıkarmaları istenir.
4. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okutularak etkinlik tamamlanır.
5. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme

Verilen cevapların değerlendirilmesiyle kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Verilen metinlerden faydalanarak Peygamberimizin (s.a.v.) aile hayatının genel özelliklerini sıralayınız.

Hz. Peygamber, aile bireylerini sever ve onlara değer verirdi. Kadına değer verilmeyen bir toplumda yaşayan Allah Resulü, kadına hak ettiği büyük şerefi kazandırmış, kadınları erkeklerin mülkiyetindeki bir mal veya köle değil, aynı haklara sahip kişi(lik)ler olarak kabul etmiştir. Erkeğin aile reisi olmakla birlikte kadın üzerinde mutlak hâkim ve otorite olmadığını; kutsal kabul edilen aile kurumunun sevgi, şefkat ve merhamet üzerine kurulduğunu belirtmiştir. Nitekim hastalandığında dahi Hz. Âişe'nin odasında kalmak için de diğer hanımlarından izin alması, O'nun nezaket sahibi bir insan olduğunun yanı sıra eşlerine değer verdiğinin en somut göstergesi ve açık bir kanıtıdır. Eşlerin birbirlerinin üstünlük ve faziletli yönlerini söylemeleri, takdir ve teşekkür etmeleri ve değer vermeleri iletişim açısından önemlidir.

(Nevzat Aydın, Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 201,5 C 10, S 1, s. 109.)

Allah Resulü (s.a.v.) bir gün mescitte insanlara hitap etmekteydi. Yürümeye yeni başlayan torunları Hasan ve Hüseyin (r.a.) düşe kalka mescide girdiler. Peygamberimiz (s.a.v.) minberden inip onları kaldırdı ve şöyle buyurdu: "Şu yavrularımın düşe kalka yürüyüşlerini görünce kıyamadım. Vaazımı kesip onları kucağıma almadan yapamadım."

(İbn Mace, Libas, 20; Tirmizî, Menâkıb, 30; Ebu Dâvud, Salât, 17; Nesâî, Cuma, 30.)

Hz. Peygamber bir gün Hz. Fatıma'nın evindeyken Hz. Hasan uyanıp süt istemişti. Peygamberimiz (s.a.v.) hemen kalkmış, torunu için süt sağmıştı. O sırada uyanıp sütü gören Hz. Hüseyin dedesinin yanına giderek sütü ağabeyinden önce içmek istemişti. Resulullah (s.a.v.) sütü ona değil Hz. Hasan'a verdi. Buna şahit olan Hz. Fatıma, Hasan'ı (r.a.) mı daha çok sevdiğini sorduğunda ise Peygamberimiz (s.a.v.), "Hayır, o Hüseyin'den önce istemişti." diye cevap vermiştir.

(bk. Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 1, s. 101.)

.....

.....

.....

.....

.....

Kazanım: Peygamberimizin nübüvvet öncesi erdemli davranışlarını kendine örnek alır.

Süreç

1. Öğrencilere İslam'ı anlamada Peygamberimizin (s.a.v.) hayatını öğrenmenin önemi ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki şiiri okuyarak Peygamberimizin (s.a.v.) Kâbe hakemliğinde nasıl bir yol izlediğini ve bu olayın onun hangi özelliklerini gösterdiğini açıklayınız.

HACER-ÜL ESVET

On yıl geçti… Kâbe sellerden çökük
Çürümüş temeli, dört yanı dökük
Dediler: edelim yeniden bina…
Kureyşliler ona çoktan âşina;
İbrahim resulden kalma değeri;
Ama herşey gibi değişmiş yeri.
Tevhid makamında dizilerle put;
Bilinmiyor, ismi bilinen mabut
Bina tamamlandı, Karataş'ta iş;
Hemen her kabile kılıcı çekmiş
Taşı ben koyarım yerine, diyor…
Bir şeref kavgası kopmuş, gidiyor.
Biri dedi: "Size en güzel çare:
Kollayalım, geçip bir kenar yere;
Kâbe'ye ilk gelen hakem tutulsun;
Ne karar verirse yerini bulsun!"
Sessiz, beklediler… İlk gelen O'ydu.
Karataş'ı bir bez üstüne koydu.
Dedi: "Uçlarından tutun hepiniz!
Taşıyın ve ardım sıra geliniz!"
Taşı elleriyle yerleştiren O…
Şaşkın yığınları birleştiren O…
Dikildi toprağa, böylece, evet;
Şanlı Cennet taşı Hacer-ül esvet…

(Necip Fazıl Kısakürek, Esselam, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul, 2015, s. 48-49.)

.....
.....
.....
.....
.....

Kazanım: Peygamberimizin nübüvvet öncesi erdemli davranışlarını kendine örnek alır.

Süreç

1. Öğrencilere önceden hazırlanan Ek-1 dağıtılır.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan Öz Değerlendirme Formu'na Peygamberimizin (s.a.v.) ahlaki özellikleri ile ilgili örnekler yazmaları ve kendilerini bu özellikler açısından değerlendirmeleri istenir.
4. Süre sonunda isteyen öğrencilerden form maddeleri ve verdikleri cevapları ve yüksek sesle okumaları istenir.
5. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki tabloya verilen örnekten hareketle Peygamber Efendimizin ahlaki özellikleri ile ilgili örnekler yazarak kendinizi değerlendiriniz.

ÖZDEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin
Adı ve Soyadı :
Sınıfı ve Numarası :

PEYGAMBERİMİZİN (S.A.V) AHLAKİ ÖZELLİKLERİ	DERECELER		
	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1. Bir söz verdiğinde muhakkak sözünde dururdu. Ben de Peygamberimizin (s.a.v.) bu özelliğini kendime örnek alarak verdiğim sözde dururum.			
2.			
3			
4.			
5.			
6.			

Kazanım: Peygamberimizin Hira'daki tefekkür sürecini değerlendirir.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden metni okumaları ve soruların cevaplarını bulmaları istenir.
4. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okutularak etkinlik tamamlanır.
5. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

"Hz. Peygamber 35 yaşından sonra Hira'da uzlete çekilmeye başlamıştır. O burada vahiy alana kadar zaman zaman tek başına kalmıştır. Vahiy meleği ilk vahyi burada iken getirmiştir. Hz. Muhammed'in burayı uzlet için tercih etmesinde kendisinden önce Mekkelilerden örneklerin bulunması etkili olmuştur. Zira Hz. Peygamber'den önce dedesi Abdülmuttalib ve daha başkaları da cahiliyye döneminde yaşamakla birlikte bu yaşamın bir an olsun dışına çıkabilmek, kendi benliklerini düşünebilmek, nereden gelip nereye doğru gitmekte olduklarını idrak edebilmek, nefisleriyle mürakabeye dalabilmek için uzlete çekilmişlerdi.

Kâbe'yi çok seven Hz. Peygamber için Kâbe'den uzak kalmak gerçekten zor olacaktı. Bu sebeple de Hz. Peygamber, uzlet hayatıyla birlikte Kâbe'den de uzak kalmamak, onu her an temaşa edebilmek, belki de aradaki uzaklığı bir kenara bırakarak kendisini tavaf alanında hissedebilmek için en uygun yer olarak görünen Hira'yı tercih etmişti. Zira burası Mekke'nin keşmekeşliğinden, şehrin kalabalığından ve problemlerinden uzak bir yerde ve nispeten ulaşımı zor olduğu için insanların rastgele uğrak alanı olmayan bir yerde bulunması sebebiyle uzlet için çok uygun bir yerdi. Ayrıca hem şehre hem de ailesine ihtiyaç duyduğunda ulaşması bakımından fazlaca uzak sayılamayacak bir yerdeydi. Bir aile reisi olarak Hz. Peygamber, ailesinin ihtiyaçlarını gidermek veya azığı bittiğinde tedarik etmek üzere buradan şehre ve evine kolayca ulaşabilirdi. Benzer şekilde kendisine azık getirenleri de zora sokmamış olurdu."

(bk. Ünal Kılıç, "Hz. Peygamber'in Nübüvvet Öncesi Uzlet İçin Hira Mağarası'nı Seçmesi Üzerine Bazı Mülahazalar", İstem, 12/24, 2014, s. 3 -11.)

1. **Sizce Peygamberimiz (s.a.v.) niçin belirli dönemlerde Hira Mağarası'na giderek uzlete çekilirdi?**

.....

.....

.....

2. **Peygamberimizin (s.a.v.) tefekkür için Hira Mağarası'nı tercih etmesinin sebepleri nelerdir?**

.....

.....

.....

Kazanım: Peygamberimizin Hira'daki tefekkür sürecini değerlendirir.

Süreç

1. Ek-1 öğrencilere dağıtılır veya tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan görselleri incelenmeleri ve Peygamberimizin (s.a.v.) tefekkür için niçin Hira Mağarası'nı tercih ettiği ve tefekkür süreci hakkındaki görüşlerini ifade etmeleri istenir.
4. Söz almak isteyen öğrencilerin konuşmasına izin verilir.
5. Öğrenciler tarafından ortaya konulan düşünceler öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

FOTOĞRAFLI-YORUM

EK-1

Aşağıda Hz. Peygamber'in nübüvvet öncesi tefekkür için sık sık gittiği ve orada kaldığı Hira Mağarası ile ilgili fotoğraflar yer almaktadır. Fotoğrafları inceleyerek Peygamberimizin (s.a.v.) tefekkür için niçin Hira Mağarası'nı tercih ettiği ve tefekkür süreci hakkında konuşunuz.

ÜNİTE

3

RİSÂLETİN MEKKE DÖNEMİ

İÇİNDEKİLER

3. Ünite Risâletin Mekke Dönemi

1. KAZANIM: Peygamberimizin risâletinden önce dünyanın dinî durumunu açıklar.

1. Etkinlik: Harita Okuma 2
2. Etkinlik: Çengel Bulmaca 5

2. KAZANIM: Peygamberliğin insanlık tarihi açısından önemini fark eder.

3. Etkinlik: Oku-Yorum 8
4. Etkinlik: Oku-Bul-Doldur 10

3. KAZANIM: Peygamberimizin İslam'a davet sürecini ve davet metodunu açıklar.

5. Etkinlik: Eşleştirme 12
6. Etkinlik: Sıralayalım 14

4. KAZANIM: Peygamberimizin tebliğine karşı tepkileri nedenleriyle birlikte değerlendirir.

7. Etkinlik: Eşleştirme 17
8. Etkinlik: Oku-Yorum 19

5. KAZANIM: Habeşistan hicretlerinin sebep ve sonuçlarını açıklar.

9. Etkinlik: Oku-Yorum 22
10. Etkinlik: Tablo-Yorum 24

6. KAZANIM: Hz. Hamza (r.a.) ve Hz. Ömer'in (r.a.) Müslüman olmalarının, Müslümanların güçlenmesine katkılarını yorumlar.

11. Etkinlik: Oku-Yorum 26
12. Etkinlik: Oku-Yorum 28

İÇİNDEKİLER

7. KAZANIM: Kureyşli müşriklerin Müslümanlara uyguladığı baskıları açıklar.

13. Etkinlik: Boşluk Doldurma 30
14. Etkinlik: Sıralayalım-Bulalım 33

8. KAZANIM: Peygamberimizin Taif yolculuğunun sebep ve sonuçlarını yorumlar.

15. Etkinlik: Oku-Yorum 36
16. Etkinlik: Oku-Yorum 38

9. KAZANIM: İsra ve Miraç olayının, Peygamberimiz ve Müslümanlar açısından önemini fark eder.

17. Etkinlik: Doğru-Yanlış 41
18. Etkinlik: Boşluk Doldurma 44

10. KAZANIM: Akabe Biatları'nın Yesrib'de İslam'ın yayılışı açısından önemini kavrar.

19. Etkinlik: Eşleştirme 47
20. Etkinlik: Oku-Yorum 49

11. KAZANIM: Yesrib'e hicretin sebeplerini ve önemini kavrar.

21. Etkinlik: Şiir Diliyle 52
22. Etkinlik: Oku-Yorum 54

12. KAZANIM: Peygamberimizin Kuba'daki faaliyetlerini açıklar.

23. Etkinlik: Eşleştirme 56
24. Etkinlik: Doğru-Yanlış 59

13. KAZANIM: Hicretin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel sonuçlarını irdeler.

25. Etkinlik: Eşleştirme 62
26. Etkinlik: Oku-Yorum 64

10 SİYER

ETKİNLİK 1

3. Ünite: Risâletin Mekke Dönemi

15 dk.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Peygamberimizin risâletinden önce dünyanın dinî durumunu açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) risâletinden önce dünyanın dinî durumu ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan risalet öncesi dünyanın dinî durumunu gösteren haritada numara ile gösterilen bölgelerin hangi dine ait olduğunu örnekteki gibi göstererek bulmaları istenir.
5. Ek-1'deki yönergenin yerine getirilmesinden sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

HARİTA OKUMA

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Haritada risalet öncesi dünyada mevcut olan dinlerin yer aldığı bazı bölgeler numaralandırılarak gösterilmiştir. Buna göre numara ile gösterilen bölgelerin hangi dine ait olduğunu örnekteki gibi gösteriniz.

HANİFLİK	HİNDUİZM	HIRİSTİYANLIK	SÂBİÎLİK	YAHUDİLİK
1				

KONFÜÇYANİZM	MECÛSÎLİK	PUTPERESTLİK	BUDİZM	TAOİZM	ŞİNTOİZM

CEVAP ANAHTARI

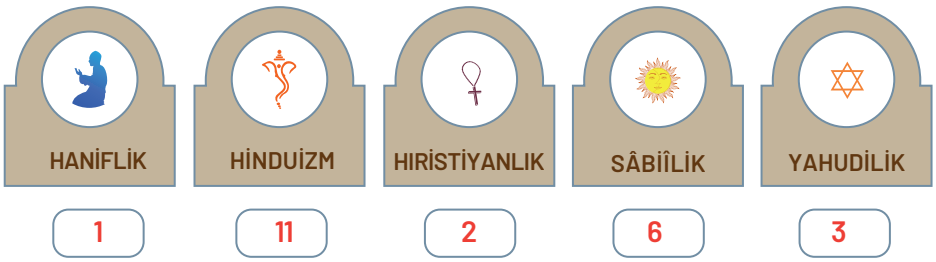

Kazanım: Peygamberimizin risâletinden önce dünyanın dinî durumunu açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) risaletinden önce dünyanın dinî durumuna dair bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'deki bulmaca öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
4. Soruların cevaplarının bulmacada olduğu belirtilir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru cevapları söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÇENGEL BULMACA

ETKİNLİK 2

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

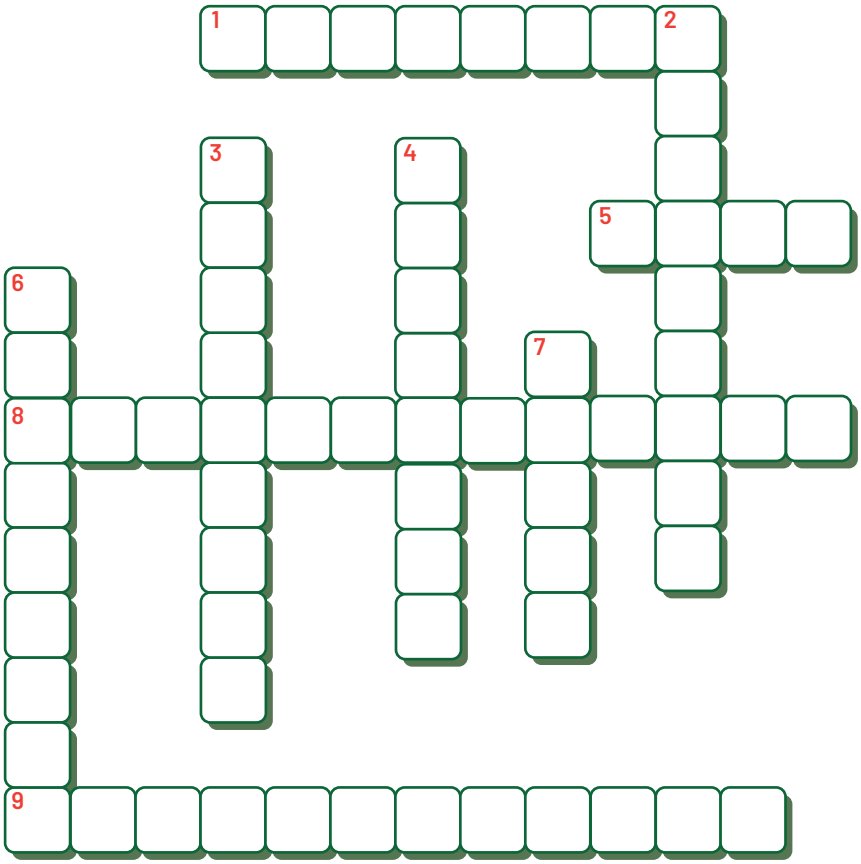

SOLDAN SAĞA

1. Kökeni Budizm'e dayandırılan daha çok Orta Asya Türk topluluklarını etkilemiş vecde dayalı bir inanış şekli

5. Brahman rahiplerin şekilciliğini reddederek Hindistan'a yenilik getiren ancak doğduğu topraklardan ayrılmak zorunda kalan kişi

8. Arabistan Yarımadası'nın bazı bölgelerinde, Habeşistan ve Bizans'ta yaygınlaşan İslam'dan önce gönderilmiş olan semavi dinin adı

9. Çin uygarlığının en önemli temsilcilerinden biri

YUKARIDAN AŞAĞIYA

2. Sâsânî Devleti'ndeki yönetici sınıf ve zenginlerin dini

3. Altıncı ve yedinci yüzyılda hüküm sürmüş olan devletlerden biri

4. Eski Bâbil ve İranlılara ait düşüncelerle Yahudi ve Hıristiyan inancının karışımından meydana gelen, merkezi Harran şehri olan ve semavi cisimlere ibadetin yer aldığı dinin adı

6. Semavi dinlerin en eskisi olan ve kavmiyetçi bir anlayışa sahip olduğu için başka milletler arasında yayılma imkânı bulamamış dinin adı

7. Araplar içinde putlara tapmayı reddeden Hz. İbrahim'in (a.s.) tebliğ ettiği şekliyle Allah'ın (c.c.) birliğine inananlara verilen ad

ÇENGEL BULMACA

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

CEVAP ANAHTARI

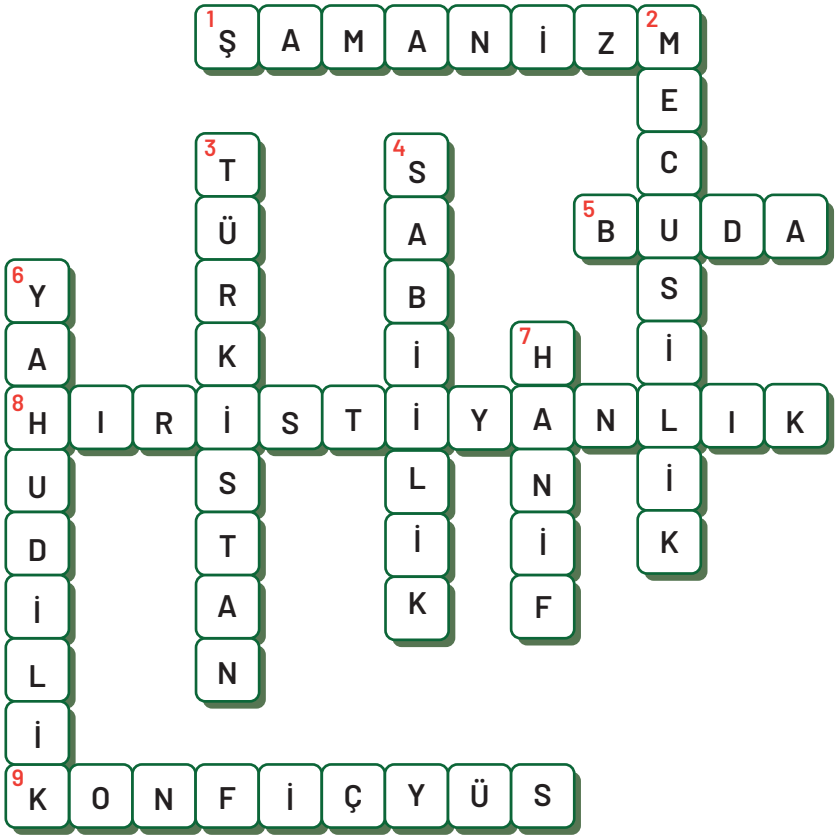

SOLDAN SAĞA

1. **ŞAMANİZM:** Kökeni Budizm'e dayandırılan daha çok Orta Asya Türk topluluklarını etkilemiş vecde dayalı bir inanış şekli
5. **BUDA:** Brahman rahiplerin şekilciliğini reddederek Hindistan'a yenilik getiren ancak doğduğu topraklardan ayrılmak zorunda kalan kişi
8. **HIRİSTİYANLIK:** Arabistan Yarımadası'nın bazı bölgelerinde, Habeşistan ve Bizans'ta yaygınlaşan İslam'dan önce gönderilmiş olan semavi dinin adı
9. **KONFİÇYÜS:** Çin uygarlığının en önemli temsilcilerinden biri

YUKARIDAN AŞAĞIYA

2. **MECUSİLİK:** Sâsânî Devleti'ndeki yönetici sınıf ve zenginlerin dini
3. **TÜRKİSTAN:** Altıncı ve yedinci yüzyılda hüküm sürmüş olan devletlerden biri
4. **SABİİLİK:** Eski Bâbil ve İranlılara ait düşüncelerle Yahudi ve Hıristiyan inancının karışımından meydana gelen, merkezi Harran şehri olan ve semavi cisimlere ibadetin yer aldığı dinin adı
6. **YAHUDİLİK:** Semavi dinlerin en eskisi olan ve kavmiyetçi bir anlayışa sahip olduğu için başka milletler arasında yayılma imkânı bulamamış dinin adı
7. **HANİF:** Araplar içinde putlara tapmayı reddeden Hz. İbrahim'in (a.s.) tebliğ ettiği şekliyle Allah'ın (c.c.) birliğine inananlara verilen ad

Kazanım: Peygamberliğin insanlık tarihi açısından önemini fark eder.

Süreç

1. Öğrencilere peygamberliğin insanlık tarihi açısından önemi ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların cevaplanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

OKU-YORUM

ETKİNLİK 3

15 dk.

EK-1

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

"Dünya tarihindeki başarıların birçoğunun temelinde genellikle peygamberlerin ve tebliğ ettikleri dinlerin büyük payı vardır. Hz. Âdem'den bu yana insanlığın ortaya koyduğu mimari eserler, toplumsal kurumlar, bilimsel ve felsefi düşünceler, ahlakî ve insanî esaslar olmak üzere medeniyet dediğimiz niteliklerin tümü, peygamberlik müessesesinin eseridir. Peygamberler sanat, ticaret, ziraat ve çeşitli meslekleri insanlara öğretmek suretiyle medeniyete, kültüre ve toplumsal gelişmeye katkıda bulunmuşlardır. Onlar, ümmetlerini yalnız ahirete yönelik işlerde değil, dünyayla ilgili konularda da mutlu kılmaya çaba göstermişlerdir. Peygamberlerin getirdikleri din, insanların sadece belirli bazı alanlar veya inançla ilgili bir takım ilkelerden ibaret değildir. Din, hayatı şekillendiren ve yeni değerlerle donatan topyekûn bir hayat tarzıdır. Fakat insanlar zaman içerisinde veya dünyevi çıkarlarının kaybolacağı endişesiyle peygamberlere itaat etmekten yüz çevirmişlerdir. Bunun sonucunda oluşturdukları bazı inanç ve pratikleri bazen peygambere izafe ederek bazen de kişisel istekleriyle dinsel inançlar hâline dönüştürmüşlerdir. Peygamberler, sadece dinî kuralları değil, evrensel ahlakî ve insanî değerleri de insanlık âlemine kazandırmışlardır. Onlar, Allah'ın (c.c.) kelâmını sadece bildirmek, yaymak, buyruklarını duyurmak ve açıklamakla değil, aynı zamanda bunların nasıl tatbik edildiğini ve başkalarına nasıl örnek olabileceklerini göstermek için de faaliyette bulunmuşlardır. Onlar, ilâhî emirlerin uygulanması konusunda toplumu denetleme, onlara rehberlik etme ve insan hayatındaki yanlışlıkları belirtmekle de sorumludurlar."

(Musa BİLGİZ, "Kur'an'da Nübüvvet: Peygamberlik", Diyanet İlmî Dergi, 2013, C 49, S. 1, s. 32-33.)

1. Peygamberliğin insanlık tarihi açısından önemini belirten üç madde yazınız.

a . .....
.....

b. .....
.....

c. .....
.....

2. "Nitekim kendi aranızdan size ayetlerimizi okuyan, sizi her kötülükten arındıran, size kitap ve hikmeti öğreten, ayrıca bilmediklerinizi de öğreten bir peygamber gönderdik."

(Bakara suresi, 151. ayet.)

Ayeti metinden yola çıkarak yorumlayınız.

.....
.....
.....
.....
.....

Kazanım: Peygamberliğin insanlık tarihi açısından önemini fark eder.

Süreç

1. Öğrencilere peygamberliğin insanlık tarihi açısından önemi ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların cevaplanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

OKU-BUL-DOLDUR

EK-1

Aşağıdaki soruyu metinden yararlanarak cevaplayınız.

Peygamberlerden her biri, insanları doğru yola götüren önderler olmakla kalmamışlar, bizzat örnek davranışlarıyla da toplumlarına model oluşturmuşlardır. Zira cemiyette insanlar, soyut düşüncelerden daha çok, somut davranışlardan hoşlanırlar. İşte bu maksatla Yüce Allah, ilahî öğretileri peygamberlerine indirmiş, Allah elçileri de öğretileri toplumlarına duyurmakla birlikte, bizzat yaşayarak güzel örneklikte bulunmuşlardır. İşte ilahî vahyin uygulanması, peygamberler vasıtasıyla sonraki nesillere böyle aktarılmıştır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin şahsında yaşanılan Müslümanlık örnekliği şöyle açıklanmaktadır:
"....."

Kur'an'da her peygamberin kendi döneminde toplumlarının hem ahlaki alanda, hem içtimai hem de kalkınma ve uygarlık yolunda gelişmeleri için farklı örneklikleri anlatılmıştır. Bu bağlamda, Hz. İbrahim akıl devriminin mimarı, Hz. Lut ahlaki öğretilerin temsilcisi, Hz. Davud uygarlığın ham maddesi demirin nasıl işleneceğinin, savaş aletlerinin nasıl yapılacağının öncüsü olarak gösterilmiştir. Peygamberler, ideal toplum hayatında huzurlu bir yaşam biçiminin eksenine "tevhit, adalet ve hakkaniyet ilkesini" koymak gerektiğini de öğretmişlerdir. Şu ayet, evrensel değerler alanında bu gerçeği çok güzel anlatır:
"....." Bu ayette de özetle görüldüğü gibi; huzurlu ve moral açısından yüksek bir toplum modeline ancak adalet, eşitlik ve hak edilen ölçülerde iyiliklerin taksimatı ile ulaşılabileceğinin bilgisi iletilmiş, toplumların sosyal ve ahlaki anlamda çöküş ve yıkılış sebepleri dile getirilmiştir.

(bk. Ramazan ALTINTAŞ, "Nübüvvetin Değeri ve Önemi", Diyanet Aylık Dergi, S 343, Temmuz-2019, s. 59-61.)

1.

I. "Senden önceki peygamberlerle de alay edilmiş, bu yüzden onlarla alay edenleri alay ettikleri şey (azap) kuşatıvermişti." (En'âm suresi, 10. ayet.)

II. "Onları bizim emrimizle doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlar işlemeyi, namazı dosdoğru kılmayı, zekâtı vermeyi vahyettik. Onlar sadece bize ibadet eden kimselerdi." (Enbiyâ suresi, 73. ayet.)

III. "Şüphesiz Allah; adaleti, iyilik yapmayı, yakınlara yardım etmeyi emreder; hayâsızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Nahl suresi, 90. ayet.)

IV. "... Hiçbir ümmet yoktur ki ona uyarıcı gönderilmiş olmasın." (Fâtır suresi, 24. ayet.)

V. "(Resul'üm!) Sen yüzünü hanif olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah'ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur fakat insanların çoğu bilmezler." (Rûm suresi, 30. ayet.)

Metinde boş bırakılan yerlere konu bütünlüğüne göre gelebilecek ayetler sırasıyla hangileridir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) III ve V E) IV ve V

Kazanım: Peygamberimizin İslam'a davet sürecini ve davet metodunu açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) İslam'a davet sürecini ve davet metodunu içeren bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'de yer alan yönergeler doğrultusunda Peygamberimizin (s.a.v.) İslam'a davet sürecini ve davet metodunu içeren eşleştirmelerin yapılması istenir.
5. Eşleştirmeye konu olan kavramların birden fazla ayete karşılık gelebileceği gibi hiçbir ayetle de ilgili olamayabileceği belirtilerek öğrencilerden eşleştirmede bunu göz önünde bulundurmaları istenir.
6. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
7. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
8. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

EŞLEŞTİRME

Aşağıda verilen ayetleri nazil oldukları dönem itibariyle ilgili oldukları kavramlarla rakamları kullanarak eşleştiriniz. Bir kavramın birden fazla ayetle eşleşebileceği gibi hiçbir ayetle de eşleşemeyebileceğini göz önünde bulundurunuz.

A **GİZLİ DAVET** .....

B **AÇIK DAVET** .....

C **FETRETÜ'L-VAHİY** .....

D **MEDİNE DÖNEMİ** .....

E **RİSALET GÖREVİ** .....

1. "Ey Muhammed! Artık emrolunanı açıkça ortaya koy ve Allah'a ortak koşanlara aldırış etme." (Hicr suresi, 94. ayet.)

2. "Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir alaktan (embriyo) yarattı. Oku! Rabbin kerem sahibidir. Kalemle (yazmayı) öğretti. İnsana bilmediğini öğretti."
(Alâk suresi, 1-5. ayetler.)

3. "Ey elbisesine bürünen (Peygamber), kalk ve uyar! Sadece Rabb'ini büyük tanı. Elbiseni tertemiz tut. Kötü şeyleri terk et. Sadece Rabb'ini yücelt."
(Müddessir suresi, 1-5. ayetler.)

4. "(Önce) en yakın akrabanı uyar. Sana uyan müminlere (merhamet) kanadını indir. Şayet sana karşı gelirlerse de ki: Ben sizin yaptıklarınızdan muhakkak ki uzağım."
(Şuarâ suresi, 214-216. ayetler.)

5. "Rabb'in seni bırakmadı ve sana darılmadı. Gerçekten senin için ahiret dünyadan daha hayırlıdır. Rabbin sana mutlaka lutuflarda bulunacak, sen de memnun olacaksın. O, seni yetim bulup barındırmadı mı? Şaşırmış bulup da yol göstermedi mi? Seni fakir bulup zengin etmedi mi?" (Duhâ suresi, 3-8. ayetler.)

Kazanım: Peygamberimizin İslam'a davet sürecini ve davet metodunu açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) İslam'a davet süreci ve davet metodu ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda Peygamberimizin (s.a.v.) İslam'a davet süreci ile ilgili verilen ayet ve ifadeleri tarihî seyrine uygun şekilde numaralandırarak sıralamaları istenir.
5. Ayet ve ifadelerin tarihi seyrine uygun şekilde numaralandırılarak sıralanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

SIRALAYALIM

ETKİNLİK 6

15 dk.

EK-1

Aşağıda Peygamberimizin (s.a.v.) İslam'a davet süreci ile ilgili bazı ayet ve ifadeler yer almaktadır. Bu verilen ayet ve ifadeleri davet sürecine uygun şekilde başlarına numara yazarak sıralayınız.

..... "Ey elbisesine bürünen (Peygamber), kalk ve uyar! Sadece Rabb'ini büyük tanı. Elbiseni tertemiz tut. Kötü şeyleri terk et. Sadece Rabb'ini yücelt."
(Müddessir suresi, 1-5. ayetler.)

..... "(Önce) en yakın akrabanı uyar. Sana uyan müminlere (merhamet) kanadını indir. Şayet sana karşı gelirlerse de ki: Ben sizin yaptıklarınızdan muhakkak ki uzağım."
(Şuarâ suresi, 214-216. ayetler.)

..... "Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir alaktan (embriyo) yarattı. Oku! Rabbin kerem sahibidir. Kalemle (yazmayı) öğretti. İnsana bilmediğini öğretti."
(Alâk suresi, 1-5. ayetler.)

..... Varaka b. Nevfel: "Seni yalanlayacaklar, sana savaş açıp bu şehirden çıkaracaklar. Şayet o günlere ulaşırsam mutlaka sana yardımcı olacağım." dedi.
(İbn Hişâm, es-Sîretü'n-nebeviyye, Beyrut ts., C 1, s. 250-254.)

..... "Cebrail (a.s.) vahyin geldiği ilk günlerde Hz. Peygamber'e abdest ve namazı öğretmiş, o da Cebrail'den gördüğü şekliyle Hz. Hatice'ye öğretmiş ve birlikte namaz kılmışlardı."
(bk. Belâzürî, Ensâbü'l-eşraf, Daru'l-Fikr, Dımaşk, 1997, C 1, s. 111-112.)

..... "... 'Ey Kureyş cemaati! Ben size, Şu dağın eteğinde veya şu vadide düşman atlılar var; hemen size saldıracak, mallarınızı gasp edecek, desem bana inanır mısınız?' diye sordu. Onlar da hiç düşünmeden, 'Evet inanırız! Şimdiye kadar senin yalan söylediğini hiç işitmedik!' dediler..."
(Buhârî, Tefsîru'l-Kur'ân, 290.)

..... Hz. Peygamber, İslam'ı daha geniş kesimlere duyurabilmek için Mekke çevresinde kurulan Ukâz, Mecenne ve Zülmecâz panayırlarını ziyaret etmiştir.
(bk. İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-kübrâ, (thk. Ali Muhammed Ömer), Mektebetü'l-hanci, Kahire, 2001, C 1, s. 216-217.)

..... Allah Resulü (s.a.v.), "... Ben size ve bütün insanlara gönderilmiş olan Allah elçisiyim. Allah'a yemin ederim ki uykuya dalar gibi öleceksiniz, uykudan uyanır gibi de diriltileceksiniz, yaptıklarınızdan hesaba çekileceksiniz, iyilikleriniz karşılığında iyilik, kötülükleriniz karşılığında da ceza göreceksiniz. Cennet de cehennem de ebedîdir. İlk uyardığım da sizlersiniz..." sözleriyle yakın akrabalarını Allah'ın (c.c.) birliğine inanmaya, risaletini tasdik etmeye ve kendisine destek olmaya çağırdı.
(bk. Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 1, s. 434.)

..... Hz. Hatice (r.a.) Allah Resulüne (s.a.v.) "... Endişe etme! Yemin ederim ki Allah hiçbir vakit seni utandırmaz. Çünkü sen; akrabalarını görüp gözetir, zorda kalanlara yardım eder, ihtiyaç sahibinin ihtiyacını giderir, misafire ikram edersin. Sıkıntı anında Hakk'ın yanında yer alır, haklıya yardım edersin." diyerek cevap verdi.
(bk. Buhârî, Ta'bîr, 1; Müslim, İman, 73.)

CEVAP ANAHTARI

4 "Ey elbisesine bürünen (Peygamber), kalk ve uyar! Sadece Rabb'ini büyük tanı. Elbiseni tertemiz tut. Kötü şeyleri terk et. Sadece Rabb'ini yücelt."
(Müddessir suresi, 1-5. ayetler.)

6 "(Önce) en yakın akrabanı uyar. Sana uyan müminlere (merhamet) kanadını indir. Şayet sana karşı gelirlerse de ki: Ben sizin yaptıklarınızdan muhakkak ki uzağım."
(Şuarâ suresi, 214-216. ayetler.)

1 "Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir alaktan (embriyo) yarattı. Oku! Rabbin kerem sahibidir. Kalemle (yazmayı) öğretti. İnsana bilmediğini öğretti."
(Alâk suresi, 1-5. ayetler.)

3 Varaka b. Nevfel: "Seni yalanlayacaklar, sana savaş açıp bu şehirden çıkaracaklar. Şayet o günlere ulaşırsam mutlaka sana yardımcı olacağım." dedi.
(İbn Hişâm, es-Sîretü'n-nebeviyye, Beyrut ts., C 1, s. 250-254.)

5 "Cebrail (a.s.) vahyin geldiği ilk günlerde Hz. Peygamber'e abdest ve namazı öğretmiş, o da Cebrail'den gördüğü şekliyle Hz. Hatice'ye öğretmiş ve birlikte namaz kılmışlardı."
(bk. Belâzürî, Ensâbü'l-eşraf, Daru'l-Fikr, Dımaşk, 1997, C 1, s. 111-112.)

8 "... 'Ey Kureyş cemaati! Ben size, Şu dağın eteğinde veya şu vadide düşman atlılar var; hemen size saldıracak, mallarınızı gasp edecek, desem bana inanır mısınız?' diye sordu. Onlar da hiç düşünmeden, 'Evet inanırız! Şimdiye kadar senin yalan söylediğini hiç işitmedik!' dediler..."
(Buhârî, Tefsîru'l-Kur'ân, 290.)

9 Hz. Peygamber, İslam'ı daha geniş kesimlere duyurabilmek için Mekke çevresinde kurulan Ukâz, Mecenne ve Zülmecâz panayırlarını ziyaret etmiştir.
(bk. İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-kübrâ, (thk. Ali Muhammed Ömer), Mektebetü'l-hanci, Kahire, 2001, C 1, s. 216-217.)

7 Allah Resulü (s.a.v.), "... Ben size ve bütün insanlara gönderilmiş olan Allah elçisiyim. Allah'a yemin ederim ki uykuya dalar gibi öleceksiniz, uykudan uyanır gibi de diriltileceksiniz, yaptıklarınızdan hesaba çekileceksiniz, iyilikleriniz karşılığında iyilik, kötülükleriniz karşılığında da ceza göreceksiniz. Cennet de cehennem de ebedîdir. İlk uyardığım da sizlersiniz..." sözleriyle yakın akrabalarını Allah'ın (c.c.) birliğine inanmaya, risaletini tasdik etmeye ve kendisine destek olmaya çağırdı.
(bk. Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 1, s. 434.)

2 Hz. Hatice (r.a.) Allah Resulüne (s.a.v.) "... Endişe etme! Yemin ederim ki Allah hiçbir vakit seni utandırmaz. Çünkü sen; akrabalarını görüp gözetir, zorda kalanlara yardım eder, ihtiyaç sahibinin ihtiyacını giderir, misafire ikram edersin. Sıkıntı anında Hakk'ın yanında yer alır, haklıya yardım edersin." diyerek cevap verdi.
(bk. Buhârî, Ta'bîr, 1; Müslim, İman, 73.)

Kazanım: Peygamberimizin tebliğine karşı tepkileri nedenleriyle birlikte değerlendirir.

Süreç

1. Öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) tebliğine karşı tepkilerin nedenlerini içeren bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan yönerge doğrultusunda tabloda sıralanan müşriklerin İslam davetine karşı çıkma sebeplerinin hangi ana başlık kapsamına girdiğini tabloda bulmaları ve eşleştirmeleri yapmaları istenir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Tabloda sıralanan müşriklerin İslam davetine karşı çıkma sebeplerinin hangi ana başlık kapsamına girdiğini bularak işaretleyiniz.

	MÜŞRİKLERİN İSLAM DAVETİNE KARŞI ÇIKMA SEBEPLERİ	Sebeplerin Temel Başlıkları			
		DİNÎ	SİYASİ	SOSYAL	EKONİMİK
1.	Haşimoğullarından bir peygamber çıkması üzerine bu soyun kendilerine üstünlük sağlamasından korkan diğer kabilelerin bütün güçleriyle Hz. Peygamber'e karşı çıkarak İslam'ın yayılmasını engellemeye çalışmaları.				
2.	Düşkün oldukları içki, kumar ve fuhuş gibi kötü alışkanlıklar ve haksız kazanç elde etmek adına yaptıkları zulümler sebebiyle ölümden sonraki hayatta hesap vermek zorunda olmaktan memnun olmamaları.				
3.	Lider olmak için büyük bir servet ve erkek çocuk sahibi olunması gerektiğine dair yanlış bir anlayışa sahip olmaları sebebi ile Allah Resulü 'nün (s.a.v.) önderliğini kabul etmek istememeleri.				
4.	Mekkeliler Kâbe'ye hac ve umre sebebi ile gelen putperestlerin kurulan panayırlarda bıraktıkları maddi gelirin, çevre kabileler üzerinde sahip oldukları ticari nüfuzun ve tüm kazanç sistemlerinin kaybolmasından endişelenmeleri.				
5.	Müşriklerin atalarının yanlış yolda olduğunu ve mutlak doğru kabul ettikleri inanç ve ibadetlerinin yanlışlığını İslam'ın açıkça beyan etmesi.				
6.	Putperestliğin ortadan kalkmasıyla birlikte Kâbe'nin kutsiyetini kaybedeceği kaygısını taşıyan müşriklerin diğer kabilelere karşı nüfuz ve etkilerinin de ortadan kalkacağını düşünmeleri.				
7.	Toplumda var olan sınıflar arası farklılıkların sağladığı ayrıcalıkları ortadan kaldıran İslam'ın zengin-fakir, köle-hür farkı gözetmeden inananları kardeş ilan etmesi.				
8.	Peygamberin insanüstü bir varlık olması gerektiğine dair yanlış bir düşünceye sahip olmaları.				

Kazanım: Peygamberimizin tebliğine karşı tepkileri nedenleriyle birlikte değerlendirir.

Süreç

1. Öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) tebliğine karşı tepkilerinin nedenleri ile ilgili bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinlerden yararlanarak cevaplayınız.

I. "Bir gün Ebû Leheb Allah Resulü'ne (s.a.v.) sordu:
— Ben iman edersem bana ne var?
— Bütün Müslümanlara ne varsa sana da o var.
— Beni başkalarıyla eşit tutan din olmaz olsun!"
(Taberî, Câmiu'l-Beyân an Te'vîli Âyi'l-Kur'ân, Dâru'l -fikr, Beyrut, 2005, C 30, s. 217.)

II. Ebu Cehil'in, Hz. Peygamber'in şahsında söylediği "Biz şimdiye kadar Abdümenafoğulları ile şan ve şeref için mücadele ettik durduk. Onlar halka yemek yedirdiler, biz de yedirdik. Onlar halka bağışta bulundular biz de bulunduk. Onlar arabuluculuk yaparak diyet üstlendiler, biz de üstlendik. Sonunda aynı dereceye ulaşarak neredeyse burun buruna giden yarış atı konumuna geldik. Şimdi onlar 'Bizim içimizden kendisine vahiy gelen bir peygamber var.' diyorlar. Biz bunun dengini nereden bulup çıkaracağız. Vallahi bu sebeple onu hiçbir zaman tasdik etmeyeceğiz."
(İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 337-338.)

III. Müşriklerden Velid b. Muğire şöyle demiştir: "Ben Kureyş kabilesinin büyüğü ve efendisi olayım da bir kenara bırakılayım. Bu nasıl olur? Benim yerime Muhammed'e mi ayetler indirilir? Amr b. Umeyr, Sakif kabilesinin başkanı olarak o da mı bir kenara bırakılsın. İkimiz Mekke ve Taif'in efendisi ve lideri olduğumuz hâlde Muhammed'e mi vahiy gelecek? Bu mümkün mü?"

1. Müşriklerin Peygamberimizin (s.a.v.) tebliğine karşı gösterdikleri bu tepkilerinin sebeplerini her bir rivayet için ayrı ayrı yazarak yorumlayınız.

I. Ebu Leheb'in tutumunun sebebi: .....
.....
.....
.....

II. Ebu Cehil'in tutumunun sebebi: .....
.....
.....
.....

III. Velid b. Muğire'nin tutumunun sebebi: .....
.....
.....
.....
.....

2. Peygamberimizin (s.a.v.) risaletine karşı müşriklerin sergiledikleri bu tutumlarının hem sebebini hem de bu tutumlarına yönelik verilebilecek cevabı içeren ayet aşağıdakilerden hangisidir?

A) "Ey Muhammed! Şimdi sen, sana emrolunanı açıkça ortaya koy ve Allah'a ortak koşanlara aldırış etme." (Hicr suresi, 94. ayet.)

B) "Ey insanlar! Şüphe yok ki biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır." (Hucurât suresi, 13. ayet.)

C) "De ki: Şüphesiz Rabbim beni doğru bir yola, dosdoğru bir dine, Hakk'a yönelen İbrahim'in dinine iletti. O, Allah'a ortak koşanlardan değildi." (En'âm suresi, 161. ayet.)

D) "Allah'ın ayetleri sana indirildikten sonra, sakın seni onlardan çevirmesinler. Rabbine çağır ve sakın Allah'a ortak koşanlardan olma!" (Kasas suresi, 87. ayet.)

E) "Eğer Allah'a ortak koşanlardan biri senden sığınma talebinde bulunursa Allah'ın kelamını işitebilmesi için ona sığınma hakkı tanı. Sonra da onu güven içinde olacağı yere ulaştır. Bu, onların bilmeyen bir kavim olmaları sebebiyledir." (Tevbe suresi, 6. ayet.)

Kazanım: Habeşistan hicretlerinin sebep ve sonuçlarını açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Habeşistan hicretlerinin sebep ve sonuçları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

Kabileleri tarafından baskı gören ve sığınacak başka bir kabile de bulamayan Müslümanlar Mekke'de can güvenlikleri konusunda endişe duymaya başladılar. Zira İslam'a girenlerin sayısının artması müşrikleri daha da saldırgan hâle getirmişti.

Ashabının maruz kaldığı zulüm ve işkenceleri engellemeye gücü yetmeyen, üstelik ölüm korkusu sebebiyle onların dinlerini terk etmelerinden endişelenen Allah Resulü (s.a.v.), özellikle kabileleri içinde aşırı baskıya maruz kalanlara Habeşistan'a hicret etmeleri tavsiyesinde bulundu ve İslam'ın ilk hicreti Habeşistan topraklarına yapılmış oldu.

İlk Hicret kafilesinde dinlerini yaşamak isteyen on bir erkek ve dört kadın yer aldı. Ertesi yıl daha kalabalık ikinci kafilede ise Cafer b. Ebi Talib'in başkanlığında seksen iki erkek ve on sekiz kadın Habeşistan'a göç etti. Mekkeli müşriklerin Müslümanları geri getirmeleri için gönderdikleri elçiler, Habeş Kralı Necaşi'nin muhacirleri vermeyi reddetmesi ile elleri boş bir şekilde geri dönmüşlerdir.

Habeş muhacirleri yeni yurtlarında emniyet altında yaşamaya başladılar. Öyle ki onlar, orada bulundukları sürede daima Habeş kralı tarafından himaye görmüşler, can güvenliklerini temin edebilmişlerdir. Müslümanların Habeşistan'a gidişlerinde İslâm dininin tebliği konusu öncelikli hedef olmamasına rağmen, muhacirlerin İslam dinini en güzel şekilde temsil etmelerinden başarılı sonuçlar elde ettikleri, bu sayede ferdî anlamda ihtida faaliyetlerinin gerçekleştiği görülür. Anlaşılan o ki gerek ibadet serbestisi, gerekse tebliğ imkânı bulunması sebebiyle bir kısım Habeşlinin bu dönemde İslam'ı kabul etmiştir.

Habeş muhacirleri ülke kralının kendilerine göstermiş olduğu ev sahipliğini hiçbir zaman unutmamışlardır. Nitekim bu dönemde çıkan iş savaş sebebiyle iktisadî sıkıntıya düşen Kral Ashama'ya yardımcı olmuşlardır.

(bk. Adem Apak, Siyer-i Nebî-1, İstanbul, 2017, C 1, 138-149.)

1. Aşağıdakilerden hangisi Habeşistan'a hicretin sebep ve sonuçları arasında yer <u>almaz</u>?

A) Müslümanların can güvenliğinin baskı ve şiddetle tehlikeye girmesi
B) Müslümanların düşünce ve inanç özgürlüklerinin ellerinden alınması
C) Mekkeli müşriklerin elçileri bir takım ticarî imtiyazlar karşılığında geri dönmeleri
D) Muhacirler Habeş Kralı Necaşi'nin kendilerine sağladığı himaye ile can ve mal güvenliklerini elde etmeleri
E) Muhacirlerin İslam dinini yaşayarak temsil etmeleri neticesinde Habeşistan'da İslam'ın yayılmaya başlaması

2. Habeşistan'a hicretin sebep ve sonuçlarını "... Bazen hoşunuza gitmeyen bir şey sizin için hayır, hoşunuza giden bir şey de hakkınızda şer olabilir. Allah bilir, siz bilemezsiniz." (Bakara suresi, 216. ayet.) ayetini dikkate alarak yorumlayınız.

.....
.....
.....
.....

Kazanım: Habeşistan hicretlerinin sebep ve sonuçlarını açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Habeşistan hicretlerinin sebep ve sonuçları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

TABLO-YORUM

EK-1

Aşağıdaki soruları tablodaki bilgilerden yararlanarak cevaplayınız.

Mekke'deki Kabilelerinden Baskı ve İşkence Gören Müslümanların Hicret İçin Tercih Edebilecekleri Yerler ve Taşıdıkları Şartlar	
Arap Yarımadası	1. Ekonomik imkânlar bakımından çok sayıda Müslümanı barındıracak yerleri bulunmamaktaydı. 2. Müşrik Arap kabileler dışında bölgedeki Yahudi ve Hıristiyanlar egemenlik bakımından birbiri ile rekabet halinde idiler. Onlar yeni bir rakip istemezlerdi. 3. Kureyş'in doğrudan düşmanlığına maruz kalmaktan çekinmektelerdi. 4. Müslümanlar, Mekkeli müşriklere karşı savunma yapabilmek için bir kabile yerine devlete sığınma ihtiyacı duymaktalardı.
İran	1. Hîre'de kurulmuş olan Arap krallığını henüz yeni ortadan kaldırmıştı ve Araplar arasından çıkmış olan bu yeni başkandan -Hz. Peygamber (s.a.v.)- kuşkulanıyordu. 2. Bu bölgelerin idarecileri halka zulmetmekteydi.
Bizans	1. İranlılara karşı giriştiği mücadelede oldukça ağır kayıplar vermişti. 2. Bizans kralı tarafından özellikle Araplara karşı alınmış olan sıkı ekonomik önlemler, o dönemin Mekkeli Müslümanlarını Suriye'ye de çekemezdi.
Habeşistan	1. Uluslararası karışıklıkların dışında bulunan ulaşım kolaylığına sahip bağımsız bir komşu devletti. 2. Ülkenin kıralı Necâşî'nin düşünce yapısı Araplara karşı oldukça uygundu. Semâvî bir dine mensup, Arapçayı bilen adaletli bir hükümdardı. 3. İslâm öncesi dönemde Kureyşlilerin bu ülke ile ticarî ilişkileri olması sebebi ile muhacirlerin malî sıkıntılarını daha rahat şekilde giderebilme imkânı mevcuttu.

1. Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından bölge devletlerinin ve kabilelerinin şartları düşünüldüğünde Müslümanlar için ilk hicret yurdu olarak Habeşistan'ın tercih edilmesi Peygamberimizin (s.a.v.) hangi yönünü ön plana çıkarmaktadır? Bu yönünü açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

2. İlk hicret yurdu olarak Habeşistan'ın tercih edilmesinde ön plana çıkan en önemli sebep sizce nedir?

.....
.....
.....
.....

Kazanım: Hz. Hamza (r.a.) ve Hz. Ömer'in (r.a.) Müslüman olmalarının, Müslümanların güçlenmesine katkılarını yorumlar.

Süreç

1. Öğrencilere Hz. Hamza (r.a.) ve Hz. Ömer'in (r.a.) Müslüman olmalarının, Müslümanların güçlenmesine katkıları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinlerden yararlanarak cevaplayınız.

"Bir gün Safâ Tepesi'nde Resulullah (s.a.v.) ile karşılaşan Ebu Cehil, Sevgili Peygamberimize türlü hakaretlerde bulundu. Kendisine yapılan çirkin davranış karşısında Resulullah (s.a.v.) sabretti ve sessiz kaldı. Bu sıralarda avdan dönen Hamza b. Abdulmuttalib, âdeti olduğu üzere evine dahi gitmeden tavaf etmek için Kâbe'ye gelmişti. Olanlara şahit olan Abdullah b. Cüd'an'ın cariyesi Hz. Hamza'ya Ebu Cehil'in, yeğenine yaptıklarını haber verince Hz. Hamza öfkeye kapıldı. Derhal Kâbe'de bulunan Ebu Cehil'in yanına doğru koştu ve karşısına dikildi. Hışımla kaldırdığı yayı ile vurarak başını yardı. Ardından da "Ona hakaret edersin ha! Ben de onun dinindeyim ve o ne söylerse ben de aynısını söylüyorum. Şimdi gücün yetiyorsa beni yolumdan döndür!" diyerek Müslüman olduğunu ilan etti. Mahzumoğullarından bazıları Ebu Cehil'e yardım etmek üzere ayağa kalktılarsa da Ebu Cehil "Onu bırakın. Çünkü ben vallahi onun kardeşinin oğluna çok çirkin sözler söylemiştim." diyerek onlara engel oldu."

(bk. İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 311-312.)

"Hz. Hamza'nın (r.a.) Islam'a girmesiyle Habeşistan hicreti sebebiyle Mekke'de kalan az sayıdaki Müslümanın güç ve cesaretleri arttı ve onun sebebiyle müşriklerin inananlara karşı gerçekleştirmek istedikleri düşmanca emeller belli bir ölçüde engellenmiş oldu. Diğer taraftan Allah Resulü de (s.a.v.) Ebû Tâlib'in ardından, başka bir amcasının destek ve himayesiyle Mekke'de tebliğ faaliyetlerini daha bir güven ve cesaretle gerçekleştirme imkânı buldu."

(Adem Apak, "Allah'ın Arslanı Uhud Şehidi Hz. Hamza (r.a.)", Diyanet Aylık Dergi, S 191, Kasım-2006, s. 62-64.)

1. Hz. Hamza'nın Müslüman olmasında etkili olan sebepler onun hangi yönünü göstermektedir? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

2. Hz. Hamza'nın meydan okuması karşısında Ebu Cehil' in çevresindeki müşriklerin müdahalesine engel olmasının sebepleri nelerdir?

.....
.....
.....
.....

3. Metne göre aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

A) Amcaları Ebu Talib ile Hz. Hamza'nın desteği Peygamberimizin (s.a.v.) tebliğ faaliyetlerini rahatlatmıştır.

B) Habeşistan'a hicret eden Müslümanlardan sonra Mekke'deki Müslümanların sayısında azalma olmuştur.

C) Hz. Hamza'nın (r.a.) İslam'a girmesi Müslümanları daha da cesaretlendirmiştir.

D) Ebu Leheb ve Ebu Cehil Hz. Hamza'nın maddî gelirlerine el koymuşlardır.

E) Hz. Hamza (r.a) Habeşistan hicretlerinden sonra Müslüman olmuştur.

Kazanım: Hz. Hamza (r.a.) ve Hz. Ömer'in (r.a.) Müslüman olmalarının, Müslümanların güçlenmesine katkılarını yorumlar.

Süreç

1. Öğrencilere Hz. Hamza (r.a.) ve Hz. Ömer'in (r.a.) Müslüman olmalarının, Müslümanların güçlenmesine katkıları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

"İslâm tarihinde fârûk lakabıyla tanınan yegâne sahâbî Hz. Ömer'dir. Hz. Peygamber, Allah Teâlâ hakla bâtılı Ömer (r.a.) ile ayırdığı için onun fârûk olduğunu söylemiş, Hz. Âişe de bir soru üzerine Hz. Ömer'e fârûk lakabını Resulullah'ın (s.a.v.) verdiğini ifade etmiştir. Bazı kaynaklarda Hz. Ömer'in bu lakapla anılmasının sebebi şu olaya dayandırılmaktadır: Hz. Ömer müslüman olduktan sonra Resûl-i Ekrem'e (s.a.v.) başvurarak, 'Eğer davamızda haklıysak dinimizi böyle gizli yaşamamıza gerek yoktur.' demiş ve Kâbe'ye gidilmesini istemiş, bunun üzerine müslümanlar Hz. Peygamber'i aralarına alarak birinin başında Hz. Hamza, diğerinin başında Hz. Ömer'in bulunduğu iki saf halinde Kâbe'ye gitmişlerdir. Müslümanlar ilk defa Kâbe'de toplu olarak namaz kılmaya başlamışlardır. Onların bu hali Kureyş'e çok tesir etmiştir. Resûl-i Ekrem de (s.a.v.) o gün Hz. Ömer'i hak ile bâtılı birbirinden ayırdığı için fârûk diye isimlendirmiştir. İbn Kuteybe, insanların müslümanlıklarını gizledikleri bir dönemde onun İslâm'ı ilân etmesinden dolayı bu lakapla anıldığını söylemektedir."

(bk. Mustafa Fayda, "Fârûk", DİA, C 12, s. 176-177, 25 Kasım 2020.)

1. Aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

A) Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Hz. Ömer'i hak ile bâtılı birbirinden ayırdığı için fârûk diye isimlendirmiştir.
B) Fâruk, sahabe içinde başka kimsede bulunmayan bir lakaptır.
C) Hz. Ömer'in (r.a.) İslam'a girmesi Müslümanları sevindirip cesaretlendirmiştir.
D) Müslümanlar ilk defa Kâbe'de toplu olarak namaz kılmaya başlamışlardır.
E) Kureyşliler Hz. Ömer'in bu cesaretini takdir etmişlerdir.

2. Hz. Ömer'in İslam'a girmesinin Müslümanlar için önemini kendisine verilen lakabın taşıdığı anlam üzerinden açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

3. Hz. Ömer'in (r.a.) sizde uyandırdığı duyguyu bir cümle ile ifade ediniz.

.....
.....

Kazanım: Kureyşli müşriklerin Müslümanlara uyguladığı baskıları açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Kureyşli müşriklerin Müslümanlara uyguladığı baskılar ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'deki "anahtar sözcükler" öğretmen tarafından okunur.
5. Öğrencilerden metinde boş bırakılan yerleri anahtar sözcüklerden biriyle doldurmaları istenir.
6. Boşluklarda ölçmenin güvenirliğinin düşmemesi için yardımcı fiiller ve kelime ekleri kullanılmamıştır.
7. Boşlukların doldurulmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
8. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

BOŞLUK DOLDURMA

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

Hz. Peygamber | Kâbe | Haşimoğulları | Ebû Talib | mühürlemek | düşmanlık | teslim etmek | mahalle | Ebû Leheb | sözleşme | kız | hakaret | görüşmek | barış teklifi | örf | Muttaliboğulları

"Boykot olayı öncesi ..... Mekkelilerin Hz. Peygamberi öldürmeye yönelik kararlılıklarını anlayınca, ... atalarından kalan ve Şi'bu Ebî Talib denilen ..... toplayarak, Hz. Peygamberi koruma konusunda onlardan söz aldı. Onların bu kararının akabinde Mekkeli liderler bir araya gelerek, Hz. Peygamberi kendilerine ..... kadar: "Haşimoğullarının ..... kabul etmemek, onlara acımamak, ... alıp-vermemek, mal alıp satmamak, konuşmamak, ..., evlerine girmemek" üzere anlaştılar ve bu ..... bir sahifeye yazarak ..... Sözlerinden caymamak için bu sahifeyi ..... duvarına astılar. Hâlbuki Mekkelilerin Müslümanlara karşı uyguladıkları alay, ... ve işkence metotlarının hiç biri, bu şekilde yazılı bir karara dayanmıyordu. Haşimoğulları ve ..... ise Mekkelilerin Hz. Peygambere zarar vereceği endişesi ve akrabalık gayreti ile Müslüman olsun olmasın ..... dışında hepsi, Şi'bu Ebî Talib mahallesinde toplandılar ve ..... koruma altına aldılar. Ebû Leheb ise bu noktada hem Arap ..... aşirete yardım etme geleneğini bir kenara bırakıyor, hem de Hz. Peygambere ..... ön sıralarda yer alıyordu."

(Mehmet Azimli, "Mekke Dönemindeki Boykot Yılları Üzerine Bazı Mülahazalar", İstem, S. 7, 2006, s. 56-57.)

CEVAP ANAHTARI

"Boykot olayı öncesi **Ebû Talib**, Mekkelilerin Hz. Peygamberi öldürmeye yönelik kararlılıklarını anlayınca, **Haşimoğullarını** atalarından kalan ve Şi'bu Ebî Talib denilen **mahallede** toplayarak, Hz. Peygamberi koruma konusunda onlardan söz aldı. Onların bu kararının akabinde Mekkeli liderler bir araya gelerek, Hz. Peygamberi kendilerine **teslim edinceye** kadar: "Haşimoğullarının **barış teklifini** kabul etmemek, onlara acımamak, **kız** alıp-vermemek, mal alıp satmamak, konuşmamak, **görüşmemek**, evlerine girmemek" üzere anlaştılar ve bu **sözleşmeyi** bir sahifeye yazarak **mühürlediler**. Sözlerinden caymamak için bu sahifeyi Kâbe duvarına astılar. Hâlbuki Mekkelilerin Müslümanlara karşı uyguladıkları alay, **hakaret** ve işkence metotlarının hiç biri, bu şekilde yazılı bir karara dayanmıyordu. Haşimoğulları ve **Muttaliboğulları** ise Mekkelilerin Hz. Peygambere zarar vereceği endişesi ve akrabalık gayreti ile Müslüman olsun olmasın **Ebû Leheb** dışında hepsi, Şi'bu Ebî Talib mahallesinde toplandılar ve **Hz. Peygamber'i** koruma altına aldılar. Ebû Leheb ise bu noktada hem Arap **örfündeki** aşirete yardım etme geleneğini bir kenara bırakıyor, hem de Hz. Peygambere **düşmanlıkta** ön sıralarda yer alıyordu."

(Mehmet Azimli, "Mekke Dönemindeki Boykot Yılları Üzerine Bazı Mülahazalar", İstem, S. 7, 2006, s. 56-57.)

Kazanım: Kureyşli müşriklerin Müslümanlara uyguladığı baskıları açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Kureyşli müşriklerin Müslümanlara uyguladığı baskılar ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'de karışık olarak verilen ifadelerin numaralandırarak anlamlı bir bütün olacak şekilde sıralanması ve oluşturulan metne uygun bir başlık bulunması istenir.
5. Ek-1'deki yönergelerin uygulanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

SIRALAYALIM-BULALIM

ETKİNLİK 14

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıda karışık olarak verilen ifadeleri başlarına getireceğiniz rakamlarla anlamlı bir bütün olacak şekilde sıralayınız. Bu metne verilebilecek en uygun başlığı bulunuz.

.....

..... İslam davetinin Mekke sınırlarını aşıp deniz ötesi uluslararası bir boyut kazanmaya başlamasını ve Habeşistan'da Müslümanlara saygı duyulup ikramlar yapılmasını kabullenemeyen Mekkeliler, işi kökten halletmek üzere toplandılar ve Haşimoğullarından, Hz. Peygamber'in öldürülmek üzere kendilerine teslim edilmesini istediler.

..... Alenî davetin başarılı bir şekilde sürmesi, Müslümanların sayılarının artması, Mekkeli müşriklerin bu gelişmeyi önlemek için uyguladıkları alay ve hakaret metotlarından istedikleri sonucu alamamaları, bunun ardından müşriklerin Hz. Peygamber ve onun hamisi Haşimoğullarının lideri Ebû Talib ile anlaşma girişimlerinin sonuçlanmaması sonucu, alenî davetten yaklaşık iki yıl sonra yani nübüvvetin beşinci yılında işkence dönemi başlamıştı.

..... İslam'ın gelişini müteakiben Mekke'de üç yıl boyunca gizli bir davet dönemi yaşanmış, nübüvvetin üçüncü yılından itibaren de alenî davet başlamıştı.

..... Gittikçe şiddeti artan işkenceye rağmen İslamiyet gelişmeye devam etmiş, Mekke'nin iki önemli şahsiyeti olan Hz. Hamza ve Hz. Ömer'in İslam'a girişiyle Kâbe'de alenî namaz kılınmaya başlanmıştı.

..... Bu metot, Hz. Peygamber'i kendilerine teslim etmeyen Haşimoğullarına toplumsal baskı oluşturmak için uygulanacak olan boykot (toplumsal ambargo) kararı idi.

..... Öte yandan işkenceler sonucu Habeşistan'a giden muhacirleri getirmek üzere oraya gönderilen müşrik heyetinin başarısız bir şekilde geri dönmesi, müşrikleri iyice çileden çıkarmıştı.

..... Fakat onların bu isteklerine Haşimîler çok sert tepki gösterince, farklı bir baskı metodu denemeye karar verdiler.

(bk. Mehmet Azimli, "Mekke Dönemindeki Boykot Yılları Üzerine Bazı Mülahazalar", İstem, S 7, 2006, s. 55-56.)

CEVAP ANAHTARI

.....

5 İslam davetinin Mekke sınırlarını aşıp deniz ötesi uluslararası bir boyut kazanmaya başlamasını ve Habeşistan'da Müslümanlara saygı duyulup ikramlar yapılmasını kabullenemeyen Mekkeliler, işi kökten halletmek üzere toplandılar ve Haşimoğullarından, Hz. Peygamber'in öldürülmek üzere kendilerine teslim edilmesini istediler.

2 Alenî davetin başarılı bir şekilde sürmesi, Müslümanların sayılarının artması, Mekkeli müşriklerin bu gelişmeyi önlemek için uyguladıkları alay ve hakaret metotlarından istedikleri sonucu alamamaları, bunun ardından müşriklerin Hz. Peygamber ve onun hamisi Haşimoğullarının lideri Ebû Talib ile anlaşma girişimlerinin sonuçlanmaması sonucu, alenî davetten yaklaşık iki yıl sonra yani nübüvvetin beşinci yılında işkence dönemi başlamıştı.

1 İslam'ın gelişini müteakiben Mekke'de üç yıl boyunca gizli bir davet dönemi yaşanmış, nübüvvetin üçüncü yılından itibaren de alenî davet başlamıştı.

3 Gittikçe şiddeti artan işkenceye rağmen İslamiyet gelişmeye devam etmiş, Mekke'nin iki önemli şahsiyeti olan Hz. Hamza ve Hz. Ömer'in İslam'a girişiyle Kâbe'de alenî namaz kılınmaya başlanmıştı.

7 Bu metot, Hz. Peygamber'i kendilerine teslim etmeyen Haşimoğullarına toplumsal baskı oluşturmak için uygulanacak olan boykot (toplumsal ambargo) kararı idi.

4 Öte yandan işkenceler sonucu Habeşistan'a giden muhacirleri getirmek üzere oraya gönderilen müşrik heyetinin başarısız bir şekilde geri dönmesi, müşrikleri iyice çileden çıkarmıştı.

6 Fakat onların bu isteklerine Haşimîler çok sert tepki gösterince, farklı bir baskı metodu denemeye karar verdiler.

(bk. Mehmet Azimli, "Mekke Dönemindeki Boykot Yılları Üzerine Bazı Mülahazalar", İstem, S 7, 2006, s. 55-56.)

Kazanım: Peygamberimizin Taif yolculuğunun sebep ve sonuçlarını yorumlar.

Süreç

1. Öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) Taif yolculuğunun sebep ve sonuçları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

"Peygamberliğin onuncu senesi... Sevgili eşi Hz. Hatice'nin ve amcası Ebû Tâlib'in vefatından sonra büsbütün desteksiz kalan Allah Resulü, bir umut diyerek Tâif yolundaydı... Ama aldığı karşılık olumsuzdan da öte çok çirkin olmuştu. 'Uhud gününden daha zor.' olarak nitelendirdiği o günleri yıllar sonra eşi Hz. Âişe'ye anlatırken sanki hâlâ o hüznü yaşıyordu: 'Bu senin kavminden (Kureyş) çok çile çektim ama hiçbiri bana Akabe günü kadar zor gelmedi. Akabe günü koruma elde etme umuduyla hâlimi arz ettim, ama isteğim kabul görmedi. Hüzünlü ve kederli bir şekilde yola düştüm gideceğim yere doğru. Mekke yakınlarında bulunan Karnu's-seâlib denilen yere geldiğimde başımı gökyüzüne kaldırdım. Bir de ne göreyim? Başımın üstünde beni gölgeleyen bir bulut duruyor. Dikkatli bakınca üstünde Cebrail'i gördüm. Bana seslendi: 'Allah, kavminin sana cevabını ve seni reddetmelerini işitti. Dilediğini emretmen için sana dağların idaresi ile görevli meleği gönderdi.' Sonra dağlar meleği seslendi: 'Ey Muhammed, işte ben emrindeyim. İster misin şu iki yalçın dağı Mekkelilerin üstüne yıkayım?' Bunun üzerine Hz. Peygamber, 'Hayır, ümit ediyorum ki Allah onların soyundan sadece Allah'a ibadet eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan bir nesil çıkartacaktır.' demişti."

(Hadislerle İslâm, DİB Yayınları, C 1, s. 251.)

1. Aşağıdaki ayetlerden hangisi metinde verilen konuyla doğrudan bağlantılı <u>değildir</u>?

A) "Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et. Şüphesiz senin Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir. O, doğru yolda olanları da en iyi bilendir."
(Nahl suresi, 125. ayet.)

B) "Peygamberin görevi sadece tebliğ etmektir..." (Mâide suresi, 99. ayet.)

C) "Allah'a itaat edin, peygambere de itaat edin. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki elçimize düşen sadece apaçık bir tebliğdir." (Teğâbün suresi, 12. ayet.)

D) "Eğer yüz çevirirlerse (bilesin ki) biz seni onlara bekçi göndermedik. Sana düşen, sadece tebliğdir..."
(Şûrâ suresi, 48. ayet.)

E) "İnsanlardan, inanmadıkları hâlde 'Allah'a ve ahiret gününe inandık.' diyenler de vardır."
(Bakara suresi, 8. ayet.)

2. "(Resul'üm!) Biz seni âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik." (Enbiyâ suresi, 107.ayet.) ayetini metne dayanarak yorumlayınız.

.....
.....
.....
.....

Kazanım: Peygamberimizin Taif yolculuğunun sebep ve sonuçlarını yorumlar.

Süreç

1. Öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) Taif yolculuğunun sebep ve sonuçları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

Tâifliler'in maddî ve mânevî eziyeti Hz. Peygamber'in Kureyşli Utbe b. Rebîa ve kardeşi Şeybe'nin bağına girmesine kadar devam etti. Bu zor anlarında Rasulullah (s.a.v.) Rabbine sığınıp teslimiyetini ifade etmiş, onun rızasını ve yardımını talep etmiştir. Bu arada bağ sahiplerinin kölesi Addâs Hz. Peygamber'e bir tabak üzüm getirdi. Hz. Peygamber'in üzümü yemeye başlarken "Bismillâh" demesi Addâs'ın dikkatini çekince konuşmaya başladılar. Addâs Ninovalı bir Hıristiyan olduğunu ifade edince Hz. Peygamber Ninova'nın Hz. Yûnus'un memleketi olduğunu söyledi. Addâs, bunu nerden bildiğini sordu. Rasulullah (s.a.v.): "O benim kardeşim ve Allah'ın bir elçisidir. Ben de Allah'ın elçisiyim." deyince konuşmalardan etkilenen Addâs orada Müslümanlığı kabul etti.

Hz. Peygamber bir süre dinlendikten sonra Mekke'ye dönmek üzere Tâif'ten ayrıldı. Onun Mekke'ye yeniden girebilmesi için himayesine gireceği bir Kureyşli bulması gerekiyordu. Bunun için Hira Dağı'nda beklerken başvurduğu pek çok kimse talebini yerine getirmedi. Nihayet Kureyş'in kollarından Nevfeloğulları'nın reisi Mut'im b. Adî'nin himayesine girerek Mekke'ye girebildi.

(bk. http://www.sonpeygamber.info/14-taiflileri-islam-a-davet, 27 Kasım 2020.)

1. Metinde aşağıdaki bilgilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) Allah Resulü (s.a.v.) en zor anlarında Allah'a (c.c.) sığınarak teslimiyetle dua etmiştir.
B) Zeyd b. Hârise (r.a.) Peygamberimize (s.a.v.) atılan taşlara kendisini siper etmiştir.
C) Allah Resulü (s.a.v.), Mut'im b. Adî'nin himayesine girerek Mekke'ye girebilmiştir.
D) Ninovalı Hıristiyan bir köle olan Addâs Müslüman olmuştur.
E) Allah Resulü Taifli iki kardeşin bahçesine girmek zorunda kalmıştır.

2. Metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Peygamberimize Taifliler nasıl davranmıştır?
B) Peygamberimiz (s.a.v.) Taif yolculuğunu gerçekleştirmesindeki hedeflerine ulaşmış mıdır?
C) Taif yolculuğunun sebepleri nelerdir?
D) Addâs'ın Müslüman olmasına vesile olan olay nedir?
E) Taif'ten ayrılan Peygamberimizin (s.a.v.) Mekke'ye hemen giremeyişinin sebebi nedir?

3. "Yüce Allah'ı anarak başlanmayan her anlamlı söz veya iş, bereketsizdir/sonuçsuzdur." (Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 2, s. 360.) hadisi şerifini ve "Besmele her hayrın başıdır." sözünü metne dayanarak yorumlayınız.

.....
.....
.....
.....

4.

Taif Yolculuğunun Sebepleri
1. Amcası Ebu Talib'in vefatıyla himayesiz kalan Hz. Peygamber'in fiilî saldırılar karşısında açık hedef hâline gelmesi
2. Destek ve Mekke'de tıkanma noktasına gelen tebliğ faaliyetleri için yeni bir çevre arayışına yönelmesi
3. Resulullah'ın (s.a.v.) anne tarafından akrabalarının yaşadığı şehir olması
Taif Yolculuğunun Sonuçları
1. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Taif'te beklediği desteği bulamaması
2. Ninovalı Hıristiyan bir köle olan Addâs'ın Müslüman olması
3. Allah Resulü'nün (s.a.v.) Taif dönüşü Nahle mevkiinde konakladığı esnada cinlerden bir grup gelerek onun okumakta olduğu Kur'an'ı dinlemeleri neticesinde bundan çok etkilenerek İslam'ı seçmeleri
4. Taif yolculuğunu haber alan müşriklerin Hz. Peygamber'e olan kinin daha da artması
5. Hz. Peygamber, Mut'im b. Adiy'in, hamiliği ile Mekke'ye girmek zorunda kalması

Taif yolculuğunun sebep ve sonuçlarının İslam'ın yayılmasında doğurduğu evrensel boyutu metne ve yukarıda verilen bilgilere dayanarak yorumlayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

Kazanım: İsra ve Miraç olayının, Peygamberimiz ve Müslümanlar açısından önemini fark eder.

Süreç

1. Öğretmen tarafından İsra ve Miraç olayının, Peygamberimiz ve Müslümanlar açısından önemini içeren bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'deki yönerge doğrultusunda öğrencilerden İsra ve Miraç olayı ile ilgili verilen cümlelerden doğru ifadeleri işaretlemeleri, yanlış olanların da altlarındaki boşluklara doğru bilgileri yazmaları istenir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

DOĞRU-YANLIŞ

ETKİNLİK 17

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanları işaretleyiniz. Yanlış olduğunu düşündüğünüz ifadelerin doğrusunu altlarında verilen boşluklara yazınız.

	1.	Miraç, Hz. Peygamber'in geceleyin Mekke'den Mescid-i Aksa'ya götürülmesidir. .....
	2.	Resulullah'ın (s.a.v.) "dinin direği" diye nitelediği namaz risaletle birlikte iki vakit olarak emredilmişken Miraç'ta beş vakit olarak farz kılınmıştır. .....
	3.	Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Cenab-ı Hakk'ın huzuruna kabul edilmiştir. .....
	4.	Allah Resulü'ne (s.a.v.) cennet ve cehennem gösterilmiştir. .....
	5.	Müminlere ilahî bir hediye mahiyetinde olan Âl-i İmrân suresinin son üç ayeti vahyedilmiştir. .....
	6.	İsra, Peygamberimizin (s.a.v.) göklere yükseltilmesi anlamına gelir. .....
	7.	Allah Resulü (s.a.v.) için ilahî destek anlamı taşıyan Miraç hadisesi, Müslümanlar için de bir imtihan vesilesi olmuştur. .....
	8.	Hz. Ali (r.a.) tereddüt etmeksizin büyük bir teslimiyetle 'Şehadet ederim ki Muhammed'in (s.a.v.) söylediği her şey gerçektir, doğrudur.' diyerek 'Sıddîk' lakabına nail oldu. .....
	9.	İsra ve Miraç mucizesi karşısında müşrikler alay ederek Allah Resulü'nden (s.a.v.) Kudüs şehrinin görünüş ve durumunu anlatmasını istemişlerdi. .....
	10.	Müşriklerden bazıları Peygamberimiz'den (s.a.v.) gelmesini bekledikleri ticaret kervanlarının nerede bulunduğunu söylemesini istemişlerdi. .....
	11.	Allah Resulü (s.a.v.) ümmetinden Allah'a şirk koşmaktan uzak olanların cennete girecekleri müjdesini almıştır. .....

CEVAP ANAHTARI

	1.	Miraç, Hz. Peygamber'in geceleyin Mekke'den Mescid-i Aksa'ya götürülmesidir. Hz. Peygamber'in geceleyin Mekke'den Mescid-i Aksa'ya götürülmesine İsra denir.
✓	2.	Resulullah'ın (s.a.v.) "dinin direği" diye nitelediği namaz risaletle birlikte iki vakit olarak emredilmişken Miraç'ta beş vakit olarak farz kılınmıştır.
✓	3.	Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Cenab-ı Hakk'ın huzuruna kabul edilmiştir.
✓	4.	Allah Resulü'ne (s.a.v.) cennet ve cehennem gösterilmiştir.
	5.	Müminlere ilahî bir hediye mahiyetinde olan Âl-i İmrân suresinin son üç ayeti vahyedilmiştir. Hediye mahiyetinde indirilen Bakara suresinin son iki ayetidir.
	6.	İsra, Peygamberimizin (s.a.v.) göklere yükseltilmesi anlamına gelir. Peygamberimizin (s.a.v.) göklere yükseltilmesine Miraç denir.
✓	7.	Allah Resulü (s.a.v.) için ilahî destek anlamı taşıyan Miraç hadisesi, Müslümanlar için de bir imtihan vesilesi olmuştur.
	8.	Hz. Ali (r.a.) tereddüt etmeksizin büyük bir teslimiyetle 'Şehadet ederim ki Muhammed'in (s.a.v.) söylediği her şey gerçektir, doğrudur.' diyerek 'Sıddîk' lakabına nail oldu. Şehadet ederim ki Muhammed'in (s.a.v.) söylediği her şey gerçektir, doğrudur.' diyerek 'Sıddîk' lakabına nail olan sahabi Hz. Ebu Bekir'dir.
✓	9.	İsra ve Miraç mucizesi karşısında müşrikler alay ederek Allah Resulü'nden (s.a.v.) Kudüs şehrinin görünüş ve durumunu anlatmasını istemişlerdi.
✓	10.	Müşriklerden bazıları Peygamberimiz'den (s.a.v.) gelmesini bekledikleri ticaret kervanlarının nerede bulunduğunu söylemesini istemişlerdi.
✓	11.	Allah Resulü (s.a.v.) ümmetinden Allah'a şirk koşmaktan uzak olanların cennete girecekleri müjdesini almıştır.

Kazanım: İsra ve Miraç olayının, Peygamberimiz ve Müslümanlar açısından önemini fark eder.

Süreç

1. Öğrencilere İsra ve Miraç olayının, Peygamberimiz ve Müslümanlar açısından önemi ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'deki "anahtar sözcükler" öğretmen tarafından okunur.
5. Öğrencilerden metinlerde boş bırakılan yerleri anahtar sözcüklerden biriyle doldurmaları istenir.
6. Öğrencilerden anahtar sözcüklerin birden fazla kullanılabileceğini göz önünde bulundurmaları istenir.
7. Boşluklarda ölçmenin güvenirliğinin düşmemesi için yardımcı fiiller ve kelime ekleri kullanılmamıştır.
8. Boşlukların doldurulmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
9. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

BOŞLUK DOLDURMA

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıda verilen metinlerde boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

Hz. Ebu Bekir | Haşimoğulları | es-Sıddîk | Ebû Tâlib | miraç | imtihan | Habeşistan | destek

"Mekke'de Allah Resulü'ne (s.a.v.) inananlardan bir kısmının ..... giderek canlarını kurtarabilmekle birlikte, geride kalanların baskı ve işkence görmeye devam ettiği, üstelik kendisini destekleyen ..... yaklaşık üç yıl sosyal ve ticari boykota maruz kaldığı, ardından hem eşini, hem de destekçisi olan amcası .....kaybettiği, Taif seferinden de istediği neticeyi alamamış olması dolayısıyla yalnız, desteksiz ve çaresiz kaldığı bir ortamda Cenâb-ı Hak, Rasûlü'ne (s.a.v.) ..... mucizesini bahşetmiştir. Bu sayede tebliğ sürecinde dayanaklarını kaybeden ve risâletinin başarısı konusunda neredeyse endişe duymaya başlayan, elinde bulunan vasıta ve imkânsızlıkların getirdiği ümitsizliğe düşmek üzere olan elçiye açık ..... mesajı verilmiş, o, aynı zamanda onurlandırılmıştır. Sonuçta Hz. Peygamber (s.a.v.) miraç vesilesiyle Rabbinden aldığı manevi enerji, ilahî destek sayesinde tebliğ faaliyetlerine yeni bir şevk ve heyecanla yeniden hız vermiştir. Miraç hadisesi Allah Resulü (s.a.v.) için büyük bir destek anlamı taşırken, aynı zamanda diğer Müslümanlar için bir ..... vesilesi olmuştur. Başta Hz. Ebu Bekir olmak üzere bu hadise Müslümanların büyük çoğunluğunun imanlarını artırırken, az sayıda da olsa bazılarının şüphelerine sebep olmuştur. ..... iman noktasında büyük bir teslimiyet örneği göstermiş ve Allah Resulü'nü (s.a.v.) 'Evet doğrudur, doğru söyledin, evet, senin Allah'ın Resulü olduğuna şehadet ederim.' diyerek tasdik etmiştir. Hz. Peygamber (s.a.v.) de ona 'Sen de doğru söyledin ve beni tasdik ettin, sen de ..... buyurmuştur. İşte o günden sonra ....., '.....' ünvanı verilmiştir."

(bk. İbn Hişâm, es-Sîretu'n-Nebeviyye, Beyrut, 1971, C 2, s. 40;
Adem Apak, Siyer-i Nebî-1, İstanbul, 2017, C 1, s. 158-159.)

BOŞLUK DOLDURMA

EK-2

CEVAP ANAHTARI

Mekke'de Allah Resulüne (s.a.v.) inananlardan bir kısmının **Habeşistan'a** giderek canlarını kurtarabilmekle birlikte, geride kalanların baskı ve işkence görmeye devam ettiği, üstelik kendisini destekleyen **Hâşimoğullarının** yaklaşık üç yıl sosyal ve ticari boykota maruz kaldığı, ardından hem eşini, hem de destekçisi olan amcası **Ebû Tâlib'i** kaybettiği, Taif seferinden de istediği neticeyi alamamış olması dolayısıyla yalnız, desteksiz ve çaresiz kaldığı bir ortamda Cenâb-ı Hak, Rasûlü'ne (s.a.v.) **miraç** mucizesini bahşetmiştir. Bu sayede tebliğ sürecinde dayanaklarını kaybeden ve risâletinin başarısı konusunda neredeyse endişe duymaya başlayan, elinde bulunan vasıta ve imkânsızlıkların getirdiği ümitsizliğe düşmek üzere olan elçiye açık **destek** mesajı verilmiş, o, aynı zamanda onurlandırılmıştır. Sonuçta Hz. Peygamber (s.a.v.) miraç vesilesiyle Rabbinden aldığı manevi enerji, ilahî destek sayesinde tebliğ faaliyetlerine yeni bir şevk ve heyecanla yeniden hız vermiştir. Miraç hadisesi Allah Resulü (s.a.v.) için büyük bir destek anlamı taşırken, aynı zamanda diğer Müslümanlar için bir **imtihan** vesilesi olmuştur. Başta Hz. Ebû Bekir olmak üzere bu hadise Müslümanların büyük çoğunluğunun imanlarını artırırken, az sayıda da olsa bazılarının şüphelerine sebep olmuştur.Başta Hz. Ebu Bekir olmak üzere bu hadise Müslümanların büyük çoğunluğunun imanlarını artırırken, az sayıda da olsa bazılarının şüphelerine sebep olmuştur. **Hz. Ebu Bekir** iman noktasında büyük bir teslimiyet örneği göstermiş ve Allah Resulü'nü (s.a.v.) 'Evet doğrudur, doğru söyledin, evet, senin Allah'ın Resulü olduğuna şehadet ederim.' diyerek tasdik etmiştir. Hz. Peygamber (s.a.v.) de ona 'Sen de doğru söyledin ve beni tasdik ettin, sen de **es-Sıddîksın**.' buyurmuştur. İşte o günden sonra **Hz. Ebu Bekir'e**, '**es-Sıddîk**' ünvanı verilmiştir."

(bk. İbn Hişâm, es-Sîretu'n-Nebeviyye, Beyrut, 1971, C 2, s. 40;
Adem Apak, Siyer-i Nebî-1, İstanbul, 2017, C 1, s. 158-159.)

Kazanım: Akabe Biatları'nın Yesrib'de İslam'ın yayılışı açısından önemini kavrar.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere Akabe Biatları'nın Yesrib'de İslam'ın yayılışı açısından önemini içeren bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan yönerge doğrultusunda tabloda sıralanan Akabe Biatları'na dair sözlerin hangi biat kapsamına girdiğini bulmaları ve eşleştirmeleri yapmaları istenir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 19

15 dk.

EK-1

Aşağıdaki metne göre tabloda verilen sözlerin hangi Akabe Biatı'na ait olduğunu bularak ilgili biat başlığının altını işaretleyerek eşleştiriniz.

"I. Akabe Biatı'nda Allah Resulü'nün (s.a.v.) Yesrib temsilcilerinden talepleri genelde ferdî ve dinî nitelikte iken, ikincisi ise daha çok toplumsal ve siyasi muhtevalıydı. Zira Hz. Peygamber (s.a.v.) ilk biatta muhataplarına dinin emirler doğrultusunda çağrıda bulunurken ikinci biatte onlardan müşriklere karşı Kureyşli Müslümanlarla siyasî ortaklık tesis etmelerini talep etmiştir. Bunun sonucunda Yesrib Arapları Mekkelilerle birlikte Resulüllah'ın (s.a.v.) organizesinde siyasi birlik oluşturmuşlardır."

(bk. Âdem Apak, Siyer-i Nebî-1, Ensar, İstanbul, 2017, C 1, s. 166.)

	AKABE BİATLARI'NDA VERİLEN SÖZLER	I. AKABE	II. AKABE
1.	Hırsızlık yapmamak		
2.	İyi günlerde de sıkıntılı zamanlarda da kendisine her şartta itaat etmek		
3.	Hicret ettiği takdirde Allah Resulü'nü (s.a.v.) ve Mekkeli bütün Müslümanları kendi canlarını, çocuklarını, kadınlarını ve mallarını korudukları gibi korumak		
4.	Zina etmemek		
5.	Hiçbir şekilde Allah'a (c.c.) ortak koşmamak		
6.	Bollukta da darlıkta da mali yardımda bulunmak		
7.	Resulullah'ın (s.a.v.) emirlerine uymak		
8.	İyiliği emredip kötülüğe engel olmak		
9.	İftira atmamak		
10.	Kimseden korkup çekinmeden hak üzere bulunmak		
11.	Çocuklarını öldürmemek		

Kazanım: Akabe Biatları'nın Yesrib'de İslam'ın yayılışı açısından önemini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere Akabe Biatları'nın Yesrib'de İslam'ın yayılışı açısından önemi ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden ve tablodan yararlanarak cevaplayınız.

"İlk Akabe görüşmesinde hem Evsliler hem de Hazrecliler hazır bulundukları için bu gelişmeyi Hz. Peygamber'in (s.a.v.) daha Medine'ye hicret etmeden önce şehirdeki Arapları birleştirme hedefinin ilk adımı olarak görmek mümkündür. Toplantının ardından Resulullah'ın (s.a.v.) Yesrib'e gönderdiği özel temsilcisi Mus'ab b. Umeyr ve Medineli Es'ad b. Zürâre'in gayretleriyle şehirde hızlı bir İslamlaşma faaliyeti başlamıştır. O kadar ki, Mus'ab'ın bir yıl süren faaliyetleri sonucunda üç aile dışında Medineli Arap kabile mensupları çoğunluğu itibarıyla İslâm'a dâhil olmuşlardır...

II. Akabe Biatı'nın tamamlanmasının ardından Hz. Peygamber (s.a.v.) Evs ve Hazreclilerden Medine'yi kendisi adına idare edecek temsilciler (nakîb) seçmelerini istedi. Hazrec kabilesinden dokuz, Evs kabilesinden üç kişi olmak üzere Medine'deki Arapların temsilcileri belirlendi. Allah Resulü (s.a.v.) bundan sonra seçilmiş olan başkanlar arasından Es'ad b. Zürâre'yi de baş temsilci olarak tayin etti. Zira bu sahâbî Birinci Akabe Biatı'nın gerçekleştirilmesinden itibaren Mus'ab b. Umeyr ile Medine'de gelişen İslamlaşmanın en önemli temsilcisiydi. II. Akabe Biatı'nın ardından atılan bu adımlarla birlikte Medine'ye hicretin siyasî alt yapısı hazırlanmış oldu."

(bk. Âdem Apak, Siyer-i Nebî-1, Ensar, İstanbul, 2017, C 1, s. 164-167.)

I. AKABE BİATI'NDA VERİLEN SÖZLER	II. AKABE BİATI'NDA VERİLEN SÖZLER
1. Hiçbir şekilde Allah'a (c.c.) ortak koşmamak 2. Resulullah'ın (s.a.v.) emirlerine uymak 3. Çocuklarını öldürmemek 4. Hırsızlık yapmamak 5. Zina etmemek 6. İftira atmamak	1. İyi günlerde de sıkıntılı zamanlarda da kendisine her şartta itaat etmek 2. Hicret ettiği takdirde Allah Resulü'nü (s.a.v.) ve Mekkeli bütün Müslümanları kendi canlarını, çocuklarını, kadınlarını ve mallarını koruduklari gibi korumak 3. Bollukta da darlıkta da mali yardımda bulunmak 4. İyiliği emredip kötülüğe engel olmak 5. Kimseden korkup çekinmeden hak üzere bulunmak

1. Akabe Biatları'nın Yesrib'de İslam'ın yayılışı açısından önemi nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Akabe Biatları'nın genel özellikleri nelerdir?

.....
.....
.....
.....
.....

3. Allah Resulü'nün (s.a.v.) I. ve II. Akabe Biatı'nda aldığı sözler arasındaki farklılıklar ve bu farklılıkların sebepleri nelerdir?

.....
.....
.....
.....
.....

Kazanım: Yesrib'e hicretin sebeplerini ve önemini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere Yesrib'e hicretin sebepleri ve önemi ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan şiiri okumaları istenir. Ayrıca bir öğrencinin de şiiri sesli bir şekilde tekrar okuması sağlanır.
5. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
6. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
7. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Şiire göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

HİCRET

Mekke'yle Medine arası yollar;
Çizik çizik, hasret yarası yollar.
Vardığı her nokta yine başlangıç;
Gitgide Allah'a varası yollar.
Mekke'yle Medine arası yollar...

Bu çıplak yollarda ne in, ne de cin
Yalnız iki çift nurdan güvercin.
Bunlar iki dostun ayakları ki,
Yolları göklere bağlayan perçin
Bu çıplak yollarda ne in, ne de cin;

Hicret, yurt dışında aranan destek;
Dava sahibine öz yurdu köstek.
Merkezi dışardan sarmaktır murad,
Merkezin çevreden fethidir istek.
Hicret, yurt dışında aranan destek;

İnsan koşar, ufuk kaçar beraber;
Ufukta varılmaz gayeden haber,
O ki, eteğinde ufuk ve gaye;
O ki, gaye-insan, ufuk-Peygamber
İnsan koşar, ufuk kaçar beraber

Ayakta, Medine Müslümanları,
İslam'ın "Yardımcı" kahramanları...
Resuller Resulü uğrunda feda,
Malları, canları, hanümanları...
Ayakta, Medine Müslümanları.

Necip Fazıl Kısakürek

1. Necip Fazıl Kısakürek, Yesrib'e hicretin hangi sebepleri üzerinde durmuştur?

.....
.....
.....
.....

2. "... Ben, Rabbime (gitmemi emrettiği yere) hicret edeceğim. Şüphesiz O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir" dedi."

(Ankebût suresi, 26. ayet.)

Şair bu ayete hangi dizelerinde vurgu yapmıştır? Hicretin önemi açısından açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

Kazanım: Yesrib'e hicretin sebeplerini ve önemini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere Yesrib'e hicretin sebepleri ve önemi le ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'de karışık olarak verilen ifadelerin numaralandırarak anlamlı bir bütün olacak şekilde sıralanması ve soruların bu sıralanan metne göre cevaplandırılması istenir.
5. Ek-1'deki yönergelerin uygulanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

"Hz. Peygamber, İslâm'ı yaymak için merkez olabilecek bir yurt arayışı içindeydi. Akabe Biatları'nın gerçekleştiği süreç içinde planlı bir şekilde Medine'ye hicret için gerekli zemin hazırlanmıştı. Çünkü Medine stratejik öneme sahipti. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ve ailesinin, büyük dedesi Hâşim'den itibaren, Medine ile sıkı bağları vardı. Abdülmuttalib'in annesi Hazrecli idi. Bir arazi meselesi yüzünden Abdülmuttalib ile amcası Nevfel arasında meydana gelen çekişmede Medineliler Abdülmuttalib'e yardıma gelmişlerdi. Hz. Peygamber'in annesi Âmine ve babası Abdullah'ın kabirleri Medine'de idi. Abbas'ın Medinelilerle yakın dostluğu vardı. Bunlara ek olarak Akabe Bîatları ve başka vesilelerle Medine'de İslâm'ın kökleşmesi ve yayılması için zeminin uygun olduğu anlaşılmıştı. İkinci Akabe Bîatı'ndan sonra Rebîülevvel ayına doğru Mekke'de Hz. Peygamber, Hz. Ebû Bekir Hz. Ali ve aileleri; bunun yanında hapse atılma, hastalık, güçsüzlük gibi nedenlerle hicret etmeye imkân bulamayan birkaç kişiden başka Müslüman kalmamıştı. Bir kısmı Habeşistan'da bulunmakla birlikte, çoğu Medine'ye hicret etmişlerdi. Hz. Ebû Bekir çok kere Hz. Peygamber'den hicret için izin istemiş ancak 'Acele etme, belki Allah sana bir arkadaş verir.' karşılığını almıştı. Hz. Ebû Bekir, o arkadaşın kendisi olmasını arzu ediyordu. Mekkeli müşrikler, Medine'ye hicrete temelden karşıydılar. Nitekim bu yüzden Akabe Biatları gizli yapılmış, Hz. Ömer hariç diğer Müslümanlar gizlice hicret etmişlerdi. Çünkü müşrikler, İslam'ın Medine'de güçlenmesinden korkuyorlardı. Hz. Muhammed de (s.a.v.) hicret eder ve İslam orada güçlenirse böyle bir gelişme Mekkeliler için siyasi ve ekonomik açıdan tehlike arz ederdi. Medine, Mekke'yi Suriye'ye bağlayan kervan yolu üzerinde yer aldığından, Kureyş'in ticari hayatı ve her şeyden önce Mekke'nin dış güvenliği tehlikeye girmiş olurdu."

(bk. İbrahim Sarıçam, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 2001, s. 66-67.)

1. Medine'ye hicrete hangi önemli olaylar zemin hazırlamıştır?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Mekkeli müşriklerin Medine'ye hicrete karşı çıkmalarının sebepleri nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

Kazanım: Peygamberimizin Kuba'daki faaliyetlerini açıklar.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere Peygamberimizin (s.a.v.) Kuba'daki faaliyetlerini içeren bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'de yer alan yönergeler doğrultusunda hicret ile ilgili eşleştirmelerin yapılması istenir.
5. Eşleştirmeye konu olan kavramların ve isimlerin birden fazla ayete karşılık gelebileceği gibi hiçbir ayetle de ilgili olamayabileceği belirtilerek öğrencilerden eşleştirmede bunu göz önünde bulundurmaları istenir.
6. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
7. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
8. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 23

15 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıda verilen ayetleri ilgili oldukları kavramlarla ya da isimlerle ayetlerin başındaki rakamları kullanarak eşleştiriniz. Bir kavramın birden fazla ayetle eşleşebileceği gibi hiçbir ayetle de eşleşemeyebileceğini göz önünde bulundurunuz.

1. "Hatırla ki kâfirler seni tutup bağlamaları veya öldürmeleri yahut seni (yurdundan) çıkarmaları için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar (sana) tuzak kurarlarken Allah da (onlara) tuzak kuruyordu. Çünkü Allah tuzak kuranların en iyisidir."

(Enfâl suresi, 30. ayet.)

2. "... Onlar ki hicret ettiler, yurtlarından çıkarıldılar, benim yolumda eziyete uğradılar, çarpıştılar ve öldürüldüler. Andolsun, ben de onların kötülüklerini örteceğim ve onları altlarından ırmaklar akan cennetlere koyacağım..."

(Âl-i İmrân suresi, 195. ayet.)

3. "İnsanlardan öyleleri de var ki Allah'ın rızasını almak için kendini ve malını feda eder. Allah da kullarına şefkatlidir."

(Bakara suresi, 207. ayet.)

4. "Eğer siz ona (Resulullah'a) yardım etmezseniz (bu önemli değil) ona Allah yardım etmiştir. Hani kâfirler onu, iki kişiden biri olarak çıkarmışlardı. Hani onlar mağaradaydı. O, arkadaşına, 'Üzülme çünkü Allah bizimle beraberdir.' diyordu. Bunun üzerine Allah ona (sükûnet sağlayan) emniyetini indirdi, onu sizin görmediğiniz bir ordu ile destekledi ve kâfir olanların sözünü alçalttı. Allah'ın sözü ise zaten yücedir. Çünkü Allah üstündür, hikmet sahibidir."

(Tevbe suresi, 40. ayet.)

5. "... İlk günden takva üzerine kurulan mescit içinde namaz kılman elbette daha doğrudur. Onda temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da çok temizlenenleri sever."

(Tevbe suresi, 108. ayet.)

6. "Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağırıldığı (ezan okunduğu) zaman, hemen Allah'ı anmaya koşun ve alış verişi bırakın. Eğer bilmiş olsanız elbette bu, sizin için daha hayırlıdır."

(Cuma suresi, 9. ayet.)

CEVAP ANAHTARI

Kazanım: Peygamberimizin Kuba'daki faaliyetlerini açıklar.

Süreç

1. Öğretmen tarafından Peygamberimizin (s.a.v.) Kuba'daki faaliyetlerini içeren bir etkinlik yapacakları bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Ek-1'deki yönerge doğrultusunda Peygamberimizin (s.a.v.) hicreti ile ilgili verilen cümlelerden doğru olan ifadeleri işaretlemeleri, yanlış olduğunu düşündükleri ifadelerin de doğrusunu altlarında verilen boşluklara yazmaları istenir.
5. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
6. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
7. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

DOĞRU-YANLIŞ

ETKİNLİK 24

15 dk.

EK-1

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanları işaretleyiniz. Yanlış olduğunu düşündüğünüz ifadelerin doğrusunu altlarında verilen boşluklara yazınız.

	1.	Muhacirlerin ilki olarak kabul edilen Ebu Seleme (r.a.), eşi Ümmü Seleme (r.a.) ve çocuğuyla birlikte yola çıkmasına rağmen eşinin kabilesi eşini ve oğlunu yolculuktan alıkoyduğu için tek başına gitmek zorunda kalmıştır. .....
	2.	Allah Resulü'ne (s.a.v.) ve Hz. Ebu Bekir'e hicrette Abdullah b. Uraykıt kılavuzluk etmiştir. .....
	3.	Resulullah (s.a.v.) Kuba'da bir süre Ebu Eyyüb el-Ensârî'nin evinde misafir olmuştur. .....
	4.	Müşrikler Suheyb er-Rumî'ye ancak bütün malını Mekke'de bırakırsa izin vereceklerini söylemişler, o da hicreti tercih ederek tamamen fakir bir hâlde Yesrib'e gitmiştir. .....
	5.	Allah Resulü (s.a.v.) İslam'ın ilk mescidi olarak anılacak Peygamber Mescidi'ni inşa etmiştir. .....
	6.	Hz. Peygamber ve kafilesi, 622 yılında bir hafta süren yolculuktan sonra Yesrib yakınlarındaki Kuba'ya ulaşmıştır. .....
	7.	Hz. Peygamber'in kendisine verdiği görevi tamamlayıp yola çıkan Hz. Ali, Allah Resulü'ne (s.a.v.) Kuba'da yetişmiştir. .....
	8.	Resul-i Ekrem cuma namazını ilk kez yol üzerinde bulunan Akabe Vadisi'nde kıldırmıştır. .....
	9.	Resul-i Ekrem suikast için kapıda bekleyen müşriklerin arasından onlar görmeden geçip giderken Yâsîn suresinin ilk ayetlerini okumuştur. .....
	10.	Hz. Ebu Bekir kızı Esma'yı (r.a.) mağarada kaldıkları sürece kendilerine Mekke'den haber getirmekle görevlendirmişti. .....

CEVAP ANAHTARI

✓	1.	Muhacirlerin ilki olarak kabul edilen Ebu Seleme (r.a.), eşi Ümmü Seleme (r.a.) ve çocuğuyla birlikte yola çıkmasına rağmen eşinin kabilesi eşini ve oğlunu yolculuktan alıkoyduğu için tek başına gitmek zorunda kalmıştır.
✓	2.	Allah Resulü'ne (s.a.v.) ve Hz. Ebu Bekir'e hicrette Abdullah b. Uraykıt kılavuzluk etmiştir.
	3.	Resulullah (s.a.v.) Kuba'da bir süre Ebu Eyyüb el-Ensârî'nin evinde misafir olmuştur. **Resulullah (s.a.v.) Kuba'da bir süre Kulsûm b. Hidm'in evinde misafir olmuştur.**
✓	4.	Müşrikler Suheyb er-Rumî'ye ancak bütün malını Mekke'de bırakırsa izin vereceklerini söylemişler, o da hicreti tercih ederek tamamen fakir bir hâlde Yesrib'e gitmiştir.
	5.	Allah Resulü (s.a.v.) İslam'ın ilk mescidi olarak anılacak Peygamber Mescidi'ni inşa etmiştir. **İslam'ın ilk mescidi olarak anılacak Kuba mescidini inşa etmiştir.**
✓	6.	Hz. Peygamber ve kafilesi, 622 yılında bir hafta süren yolculuktan sonra Yesrib yakınlarındaki Kuba'ya ulaşmıştır.
✓	7.	Hz. Peygamber'in kendisine verdiği görevi tamamlayıp yola çıkan Hz. Ali, Allah Resulü'ne (s.a.v.) Kuba'da yetişmiştir.
	8.	Resul-i Ekrem cuma namazını ilk kez yol üzerinde bulunan Akabe Vadisi'nde kıldırmıştır. **Resul-i Ekrem cuma namazını ilk kez yol üzerinde bulunan Ranuna Vadisi'nde kıldırmıştır.**
✓	9.	Resul-i Ekrem suikast için kapıda bekleyen müşriklerin arasından onlar görmeden geçip giderken Yâsîn suresinin ilk ayetlerini okumuştur.
	10.	Hz. Ebu Bekir kızı Esma'yı (r.a.) mağarada kaldıkları sürece kendilerine Mekke'den haber getirmekle görevlendirmişti. **Hz. Ebu Bekir oğlu Abdullah'ı (r.a.) mağarada kaldıkları sürece kendilerine Mekke'den haber getirmekle görevlendirmişti.**

Kazanım: Hicretin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel sonuçlarını irdeler.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere hicretin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel sonuçlarını içeren bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan yönerge doğrultusunda tabloda sıralanan hicretin getirdiği sonuçların sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel alan başlıklarından hangisinin kapsamına girdiğini bulmaları ve eşleştirmeleri yapmaları istenir.
5. Eşleştirmeye konu olan hicrete dair sonuçların birden fazla alan başlığına karşılık gelebileceği belirtilerek öğrencilerden eşleştirmede bunu göz önünde bulundurmaları istenir.
6. Öğrencilerin bireysel olarak etkinliği tamamlamaları sağlanır.
7. Belirlenen süre bittiğinde her öğrencinin kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirmesi istenir.
8. Öğretmenin doğru eşleştirmeleri söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Hicretin getirdiği sonuçların sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel alan başlıklarından hangisinin kapsamına girdiğini bularak işaretleyiniz. Hicrete dair sonuçların birden fazla alan başlığına karşılık gelebileceğini dikkate alınız.

	MEDİNE'YE HİCRET'İN SONUÇLARI	SİYASİ	SOSYAL	KÜLTÜREL	EKONOMİK
1.	Mekkeli Müslümanları baskı ve zulümden kurtararak hürriyetine kavuşturmuştur.				
2.	Hicret, Mekke'den kaçıp Yesrib'e sığınma değil, Mekke'ye güçlenerek dönmenin bir adımı olmuştur.				
3.	Yesribli Müslümanlar arasında süregelen kardeş kavgasını sonlandırmıştır.				
4.	Hz. Peygamber biri ensar ile muhacir arasında kardeşlik bağı tesis etmiştir. Ensarın muhacirlerle evini ve kazancını paylaşacağı muâhât denilen bu uygulama ile muhacirlere maddi manevi destek sağlanmış, ümmet olma arzusu kabileye bağlılığın önüne geçmiştir. İki şehrin Müslümanları arasında bir ümmet bütünlüğü kurulmuş, müşriklerle mücadele için uygun şartlar elde edilmiştir.				
5.	Muâhât ile birlikte Müslümanlar arasındaki birliği tesis eden Hz. Peygamber, şehrin diğer sakinleri ile de bir sözleşme imzalayarak İslam devletinin temellerini atmıştır. Medine Sözleşmesi ya da Medine Vesikası denilen bu metin İslam devletinin ilk anayasası kabul edilir.				
6.	Mekke'de muhalif konumunda olan İslam, Yesrib'de hâkim unsur hâline gelmiştir.				
7.	Tebliğ faaliyetleri artık devlet olmanın verdiği güçle sürdürülmüştür.				
8.	Hz. Peygamber Müslümanların ticari faaliyetlerini yürütecekleri kendilerine ait bir pazar kurdu. Böylece Yahudilerin hâkimiyetinde bulunan Medine ekonomisinde Müslümanlar da söz sahibi oldular.				
9.	Müslümanların hicreti yeni bir medeniyetin kuruluşunun ilk adımları olmuştur.				
10.	Din ve devlet işlerinin yürütüldüğü bir merkez olan Mescid-i Nebi'de ilim, istişare, yabancı elçilerin kabulü, adalet, kamu, sadaka mallarının toplanması ve hastane işleri de yerine getirilmiştir.				

Kazanım: Hicretin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel sonuçlarını irdeler.

Süreç

1. Öğrencilere hicretin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel sonuçları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden Ek-1'deki yönerge doğrultusunda soruları yanıtlamaları istenir.
5. Soruların yanıtlanmasından sonra gönüllü öğrencilere söz hakkı verilir. Cevapların sınıfla paylaşılması sağlanır.
6. Cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilerek etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki soruları metinden yararlanarak cevaplayınız.

Hicretin tarihi, içtimai ve iktisadi yönden olduğu gibi dini, siyasi ve hukuki yönden de birtakım sonuçları olmuştur. Müslümanlar, hicretle birlikte Mekke müşriklerinin zulüm ve baskısından kurtularak Medine'yi yurt edinince İslam'a yeni girenlerin de gerek zulüm ve baskıya maruz kalmadan yaşamaları, gerekse yeni kurulan İslam toplumuna destek olmaları ve İslam esaslarını öğrenme imkânına kavuşmaları bakımından onlara katılmaları büyük önem arz ediyordu. Bundan dolayı Medine'ye hicret, dinî bir vecîbe olmanın yanında hicret etmeyenlerin ulaşamayacağı bir fazilet de sayılıyordu.

Mekke'de ilk Müslümanların, Kureyş'in zulüm ve baskısına karşı geleceğe yönelik herhangi bir plan ve stratejileri olmaksızın pasif bir şekilde boyun eğdiklerini düşünmek doğru değildir. O dönemde Müslümanlar, intikam için değil bir ideal uğruna verilecek mücadele ve savaşın icap ettirdiği ruhî bir hazırlık devresi geçiriyordu. Ayrıca silahlı bir direnişin gerektirdiği şartlara da sahip değillerdi. Bunun için savunulabilir bir toprak ve İslam idealine bağlı etkili bir siyasî otoritenin varlığı şarttı. Hz. Peygamber, İslam'ın evrensel boyutta tebliği ve Müslümanların barış ve güven içinde yaşamaları için siyasi hâkimiyetin hayatî önem taşıdığını düşündüğünden İkinci Akabe Biatı'nda Medine üzerinde şahsî otoritesinin kabulünü kesin şekilde istemişti. Hicretle birlikte bu siyasi hedefin ilk adımı atılmış ve daha sonra merhale merhale amaca ulaşılmıştır."

(bk. Ahmet Özel, "Hicret", DİA, C 17 , s. 462-466.)

1. Aşağıdakilerden hangisi Medine'ye hicretin sonuçları arasında yer almaz?

A) Müslümanlar Mekke müşriklerinin zulüm ve baskısından kurtulmuşlardır.
B) Dini, siyasi, içtimai, iktisadi alanda kendini ifade eden Müslümanlar için Medine yurt olmuştur.
C) İslam'ın evrensel boyutta tebliği hicretten sonra gerçekleşebilmiştir.
D) Farklı beldelerde yaşayan Müslümanlar da hicret ederek yeni kurulan İslam toplumunu güçlendirmişlerdir.
E) Mekkeli müşrikler Medine ile siyasi ilişkilerin bozulmaması için Müslümanlarla ilişkilerini düzenlemişlerdir.

2. "Ve şöyle de: Rabbim! Gireceğim yere doğrulukla girmemi sağla, çıkacağım yerden de beni doğrulukla çıkar ve tarafından bana hakkıyla yardım edici bir kuvvet ver." (İsrâ suresi, 80. ayet.)

Medine'ye hicretin anlam ve hedefini Allah Resulü'ne (s.a.v.) hicretten önce nazil olan bu ayete dayanarak açıklayınız.

.....
.....
.....
.....
.....

ÜNİTE
4

RİSÂLETİN MEDİNE DÖNEMİ

İÇİNDEKİLER

4. Ünite Risâletin Medine Dönemi

1. KAZANIM: Medine'de İslam toplumunun oluşum sürecini açıklar.

1. Etkinlik: Oku-Yorum 2
2. Etkinlik: Eşleştirme 4

2. KAZANIM: Seriyye ve gazveleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.

3. Etkinlik: Yap-Boz 6
4. Etkinlik: Oku-Bul-Yaz 9

3. KAZANIM: Peygamberimizin münafıklarla mücadele metodunu yorumlar.

5. Etkinlik: Oku-Bul-Yaz 12
6. Etkinlik: Kıssadan Hisse 14

4. KAZANIM: Peygamberimizin diğer din mensuplarıyla ilişkilerinin dayandığı ilkeleri kavrar.

7. Etkinlik: Çengel Bulmaca 16
8. Etkinlik: Oku-Yorum 19

5. KAZANIM: Peygamberimizin tebliğinde İslam'a davet mektuplarının yerini açıklar.

9. Etkinlik: Oku-Bul-Yaz 21
10. Etkinlik: Tarih Ne Diyor? 24

6. KAZANIM: Veda Haccı'nın önemini ve Veda Hutbesi'ndeki evrensel mesajları yorumlar.

11. Etkinlik: Fotoğraflı-Yorum 26
12. Etkinlik: Soru-Cevap 28

7. KAZANIM: Peygamberimizin vefatının Müslümanlar üzerinde bıraktığı tesiri açıklar.

13. Etkinlik: Oku-Yorum 30
14. Etkinlik: Yazı-Yorum 32

8. KAZANIM: Peygamberimizin ahlaki özelliklerini hayatında uygulamaya istekli olur.

15. Etkinlik: Düşün-Bul 34
16. Etkinlik: Sıra Sende 36

10 SİYER

ETKİNLİK 1

4. Ünite: Risâletin Medine Dönemi

20 dk.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Medine'de İslam toplumunun oluşum sürecini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilerin her birine Ek-1 dağıtılır.
2. Öğrencilerden Ek-1'deki metne göre verilen soruları cevaplamaları istenir.
3. Yorum soruları üzerinde bir süre düşünmeleri için öğrencilere zaman tanınır.
4. Öğrencilerin cevapları dinlenir.
5. Verilen cevaplar öğretmen tarafından değerlendirilir.
6. Bulunması istenen ayetlerin konuyla ilgili olanları sınıf panosuna asılır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

OKU-YORUM

ETKİNLİK 1

20 dk.

EK-1

Verilen metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Medine Dönemi'nin ilk yıllarında inen surelerden olan Bakara suresi genel olarak dinin, nefsin, aklın ve malın korunması gibi esaslardan bahseder. En'âm suresinde ibadet, nikâh, talak ve ceza hukuku ile ilgili bazı hükümler yer alır. Nisâ suresi ise mehir, miras ve vasiyet hükümlerini içerir.

Cihada izin verilmesi, zekâtın ve haccın farz kılınması, içkinin haram kılınması gibi teşri (kanuni) hükümler Medine Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Bu dönemdeki teşri hükümlerin imanla ilgili esaslardan ziyade ferdin diğer fertlerle, toplumun birbiriyle ve Müslüman toplumun diğer toplumlarla ilişkilerini düzenleyen hükümlere yönelik olduğu dikkat çeker. Özetle Müslüman toplumun oluşması için gereken prensipler hicretten itibaren vahye konu olmuştur.

(Hanefi Palabıyık, "Hz. Peygamber'in Devlet Kurma Faaliyetleri", AÜİFD, S:17, 2002, s.97-99)

1. Devlet olma ile hukuk kuralları arasında nasıl bir ilişki vardır?

2. Medine Dönemi'nde Müslümanların hayatında ne gibi değişikler olmuştur?

3. Medine Dönemi'nde nazil olan ayetlerden toplumsal düzenlemeye yönelik örnekler bulunuz.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Medine'de İslam toplumunun oluşum sürecini açıklar.

Süreç

1. Medine'de İslam toplumunun oluşum süreci ile ilgili bir eşleştirme etkinliği yapılacağı söylenir.
2. Öğrencilerin her birine önceden hazırlanarak çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
3. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
4. Ek-1'de maddeler hâlinde yazan hadiselerin hangi alan ya da alanlara karşılık geldiğinin bulunması ve ilgili alanlar ile eşleştirilmesi istenir.
5. Öğrenciler bireysel olarak eşleştirme etkinliği gerçekleştirirler.
6. Süre sonunda doğru eşleştirmenin öğretmen tarafından açıklanması ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

EŞLEŞTİRME

ETKİNLİK 2

20 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıda verilen olayları ilgili oldukları alanlarla eşleştiriniz.

1. Medine'ye hicret, İslam tebliğinin daha güçlü bir şekilde yayılması amacıyla gerçekleştirilmişti. Bunun ilk adımı olarak bir mescit inşa edilmesine karar verildi.
2. İnşa edilen mescidin arka kısmına evsiz ve yoksulların kalması için bir yer yapılmıştı. Zamanla buraya Suffe adı verilmiş, sakinlerine de "Ashab-ı Suffe" denmiştir. İslam davetçileri ve öğretmenler genellikle Suffe ehli arasından seçilmiştir.
3. Hz. Peygamber Medine'de yeni bir toplum meydana getirmek için önemli adımlar attı. Bu konudaki önemli teşebbüslerden biri ensar ile muhacir arasında kardeşlik tesis edilmesidir.
4. Medine'de gerçekleşen kardeşlik faaliyeti neticesinde Evs ve Hazrec kabileleri arasında geçmişte meydana gelen çatışma ve kavgalar son bulmuş oldu.
5. Muâhât sayesinde bütün varlıklarını Mekke'de bırakan muhacirlerin maddi manevi ihtiyaçları karşılanmış oldu.
6. Hz. Peygamber namaz vakitlerinde Müslümanların bir arada bulunabilmelerini temin etmek için ashabıyla istişarelerde bulundu. Namaza çağrı olarak ezan okunması fikri üzerinde karar kılındı.
7. Allah Resulü (s.a.v.), Müslümanların ticari faaliyetlerini yürütmeleri için kendilerine ait bir pazar yeri kurulmasına karar verdi. Pazarın denetlenmesi için de görevliler tayin etti.
8. Hz. Peygamber Medine'de yaşayan diğer din ve milletlere mensup insanları da kapsayan bir sözleşme (anayasa) hazırlamaya karar verdi. İslam tarihinde Medine Vesikası olarak bilinen sözleşme ile Medine'de yaşayan insanlar Medinelilik merkezinde hukuki bir statü elde etmiş oldular.
9. Medine Vesikası, anlaşma metnini hazırlayan Hz. Peygamber'in Medine şehir devletinin idarecisi olduğunun zımnen kabulü anlamına gelmekteydi.
10. Allah Resulü'nün (s.a.v.) Medine'de gerçekleştirdiği faaliyetlerden birisi de Müslümanların sayısını tespit etmek amacıyla nüfus sayımı yaptırması olmuştur.
11. Hicretten sonra Medine'de gerçekleşen önemli hadiselerden bir diğeri de kıblenin değişmesidir. Bakara suresi 144. ayetin nazil olmasından sonra Hz. Peygamber namaz kılarken yönünü Kudüs'ten Mekke'ye çevirmiştir.
12. Savaşa izin veren ayetlerin nazil olmasıyla Hz. Peygamber Medine dışına seriyye adı verilen küçük askerî birlikler göndermeye başladı.
13. Mekke ile Şam arasındaki ticaret yolunu kontrol altına almak seriyyelerin önemli görevleri arasındaydı.

SİYASİ .....

ASKERÎ .....

EKONOMİK .....

DİNÎ .....

HUKUKİ .....

SOSYAL .....

EĞİTİM .....

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Seriyye ve gazveleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden bilgileri ışığında yapbozun eksik parçalarını tamamlamaları istenir.
4. Öğrencilerden eksik parçaların yanındaki çizgili kutucuklara mevcut parçanın tablonun hangi boşluğuna karşılık geldiğini yazmaları istenir.
5. Sürenin sonunda bilgilerin doğruluğu öğretmen tarafından kontrol edilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

YAP - BOZ

ETKİNLİK 3

20 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Yapboz parçalarını örnekteki gibi yerleştiriniz.

SERİYYE ve GAZVELERİN	TARİHİ A	İSİMLERİ B	SEBEPLERİ C	SONUÇLARI Ç	MUHATAPLARI D
1	627	Hendek Gazvesi			Mekke müşrikleri ve müttefikleri
2	624		Haber toplama (İstihbarat)		
3		Nâdir Gazvesi			Yahudiler
4	629			Müslüman komutanlar mücadele sonucu şehit olmuştur.	
5	625	Bi'ri Maûne		Yetmiş kadar sahabe şehit edilmiştir.	Arap kabileleri
6	624		Düşmanca tavır		

ÖRNEK

İslam'a davet — 5-C

Bedir Gazvesi

Mekke müşrikleri

Meşru Müdafaa

Müslümanlar savunmadan taarruz durumuna geçmiştir.

625

Hıristiyanlar

Müte Savaşı

Kuşatma sonunda Hayber'e sürgün edilmişlerdir.

Müslümanlar ilk esir ve ganimeti almıştır.

Elçi dokunul-mazlığının ihlali

Müslümanlar büyük bir zafer kazanmıştır.

Antlaşmaların ihlali

Mekke müşrikleri

Abdullah b. Cahş Seriyyesi

CEVAP ANAHTARI

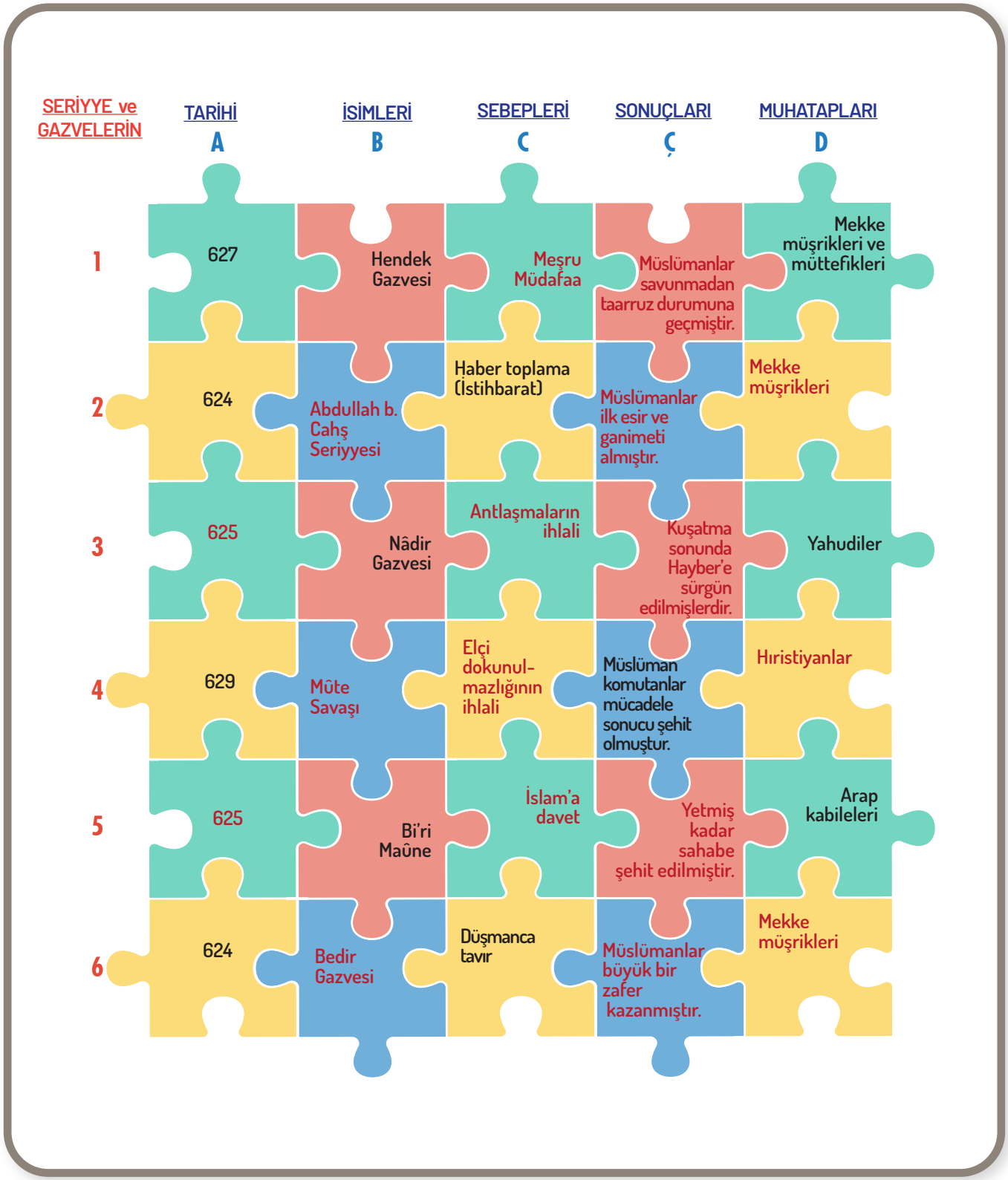

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Seriyye ve gazveleri sebep ve sonuçları açısından değerlendirir.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Ayetler sınıf içerisinde sesli bir şekilde okunur.
4. Öğrencilerden konuyla ilgili bilgilerini mevcut ayetler ışığında değerlendirmeleri ve Peygamberimizin (s.a.v.) hangi durumlarda savaş kararı verdiğini bulmaları istenir.
5. Öğrencilerin verdiği cevaplardan ortak bir liste oluşturulur.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki ayetleri okuyunuz.

"Size karşı savaş açanlara, siz de Allah yolunda savaş açın. Sakın aşırıya gitmeyin, çünkü Allah aşırıları sevmez."

(Bakara suresi, 190. ayet.)

"Kendileriyle savaşılanlara (müminlere), zulme uğramış olmaları sebebiyle (savaş konusunda) izin verildi..."

(Hac suresi, 39. ayet.)

"Allah yolunda savaşın ve bilin ki Allah, her şeyi işitir ve bilir."

(Bakara suresi, 244. ayet.)

Ayetlerden de hareketle Hz. Peygamber'in savaş sebebi olarak gördüğü hususlardan beş tanesini yazınız.

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

CEVAP ANAHTARI

Hz. Peygamber'in savaş sebebi olarak gördüğü hususlardan bazıları:

1. İslam'a düşmanlık
2. Zulüm ve haksızlık
3. Antlaşma ihlali
4. Müslümanlara saldırı
5. Olası saldırıyı engelleme

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Peygamberimizin münafıklarla mücadele metodunu yorumlar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden metni dikkatli bir şekilde okumaları istenir.
4. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan metinde münafıkları niteleyen ifadelerden sonraki boşluklara metnin altında verilen ayetlerden uygun olanın numarasını yazmaları istenir.
5. Öğretmen tarafından doğru cevaplar verilerek öğrencilerin cevaplarını kontrol etmesi sağlanır.
6. Öğretmenin metin üzerinden soracağı sorularla konu pekiştirilir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

OKU-BUL-YAZ

ETKİNLİK 5

20 dk.

EK-1

Verilen metindeki boşluklara aşağıdaki ayetlerden anlam bakımından uygun olanın numarasını yazınız.

Kur'an-ı Kerim'de münafıklar; Müslüman olduğunu iddia eden (.....), korkak (.....), menfaatine düşkün (.....) ve cimri (.....) kimseler olarak tarif edilmiştir. Ayrıca vahiy bu insanların dünya malına düşkün (.....), müstereddit (.....) ve kibirli (.....) bir yapıya sahip olduklarını belirtir. Münafıkların iç dünyalarındaki bu çelişkili yapı onların dinî tutum ve davranışlarında da ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla gönlü Allah'a (c.c.) teslim olmamış münafığa ibadetin zor geleceği (.....) açıktır.

(Hülya Alper, "Nifak ya da İmanda Çatışma", MÜİFD, S 22, 2002, s. 14-21.)

1. "Bunların arasında bocalayıp durmaktalar, ne onlara (bağlanıyorlar) ne bunlara. Allah'ın şaşırttığı kimseye asla bir (çıkar) yol bulamazsın."

(Nisâ suresi, 143. ayet.)

2. "... Onlar sanki duvara dayanmış kütükler gibidir. Her gürültüyü kendi aleyhlerine sanırlar..."

(Münâfikûn suresi, 4. ayet.)

3. "Onlar, aralarında hüküm vermesi için Allah ve Peygamber'e çağırıldıklarında bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler. Ama eğer (Allah ve Resulü'nün hükmettiği) hak kendi lehlerine ise ona boyun eğip gelirler."

(Nûr suresi, 48-49. ayetler.)

4. "(Bu münafıklar) müminlerle karşılaştıkları vakit '(Biz de) iman ettik' derler..."

(Bakara suresi, 14. ayet.)

5. "Onlara 'Gelin, Allah'ın Peygamberi sizin için mağfiret dilesin.' denildiği zaman başlarını çevirirler ve sen onların, büyüklük taslayarak uzaklaştıklarını görürsün."

(Münâfikûn suresi, 5. ayet.)

6. "Münafık erkekler ve münafık kadınlar (sizden değil), birbirlerindendir. Onlar kötülüğü emreder, iyilikten alıkoyar ve cimrilik ederler..."

(Tevbe suresi, 67. ayet.)

7. "... Korku gidince ise mala düşkünlük göstererek sizi sivri dilleri ile incitirler. Onlar iman etmiş değillerdir, bunun için Allah onların yaptıklarını boşa çıkarmıştır. Bu, Allah'a göre kolaydır."

(Ahzâb suresi, 19. ayet.)

8. "... Onlar namaza kalktıkları zaman üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az hatırlarlar."

(Nisâ suresi, 142. ayet.)

Kazanım: Peygamberimizin münafıklarla mücadele metodunu yorumlar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır veya metin tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan metnin öğrenciler tarafından okunması istenir.
4. Metinde yer alan olan olay üzerinden öğrencilere düşünceleri sorulur.
5. Söz almak isteyen öğrenciler dinlenir.
6. Konuyla ilgili soruları cevaplamaları istenir.
7. Öğretmen metinden çıkarılması gereken dersleri öğrencilerin verdiği cevaplardan hareketle maddeler hâlinde özetler.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metinden hareketle soruları cevaplayınız.

TARİHTEN BİR YAPRAK

627 yılında gerçekleşen Mustalikoğulları Gazvesi'ne kazanılması kolay göründüğü için münafıklardan da pek çok kişi katılmıştı. Müslümanlar kısa bir çarpışmadan sonra düşmanı hezimete uğrattılar. Savaşın ardından meydana gelen bir olay neredeyse Müslümanları eski cahiliye adetlerine ve kan davalarına götürüyordu. Müreysi Kuyusu'nun başındaki iki kişi arasında suyu önce kimin alacağı hususunda tartışma çıkmış ve onların kavgası muhacir ile ensarın karşı karşıya gelmelerine neden olmuştu.

Olanları duyan Hz. Peygamber yapılanların cahiliye davası peşinde koşmak olduğunu belirterek olaya karışanları uyarmış ve tarafları yatıştırmaya çalışmıştı. Ne var ki münafıkların lideri Abdullah b. Übey bu basit tartışmayı istismar etmek niyetindeydi. Muhacirleri nankörlükle itham eden İbn Übey, besle kargayı oysun gözünü manasına "Köpeğini besle, yesin seni" diyerek tansiyonu yükseltti. Üstüne üstlük "Allah'a (c.c.) andolsun ki Medine'ye döndüğümüzde kuvvetli olan zayıfı kovacaktır." şeklinde meydan okuyarak ensarı Resulullah'a (s.a.v.) karşı kışkırtmaya çalıştı.

İbn Übey'in söylediklerini duymuş olan çocuk yaşlardaki Zeyd b. Erkam, olanları Hz. Peygamber'e haber verdi. Ancak İbn Übey, Zeyd'in (r.a.) söylediklerinin yalan olduğuna dair yemin etti. Gelişmelerin vahim neticeler doğurabileceğini gören Allah Resulü, yolculuk için uygun olmayan çok sıcak bir vakitte yola çıkılmasını emretti. O gün ve gece boyunca yürüdüler. Ertesi gün sıcaktan bunalıncaya kadar yolculuklarına devam ettiler. Böylece kimsenin Müreysi Kuyusu başında geçen tartışmayı tekrar gündeme getirecek mecali kalmamıştı. Mola yerinde yorgunluktan uyuyakaldılar.

İbn Übey söylediği sözleri inkâr etmiş olsa da yolda inen ayetler onun söylediklerini Resulullah'a (s.a.v.) bildirdi. İbn Übey'in öldürülmesi yönünde bazı teklifler yapıldığını duyan oğlu Abdullah, babasının öldürülmesine karar verilmesi hâlinde bu göreve kendisinin talip olduğunu çünkü başka birinin bu işi yapması durumunda o kişiye kin beslemekten korktuğunu ifade etti. Bir kâfire karşı bir mümini öldürmek istemediğini söyledi. Hz. Peygamber ise böyle bir düşüncesi olmadığını ona haber verdi. "Bizimle beraber olduğu sürece onunla arkadaş olur, sohbet ederiz." diyerek meseleyi kapattı.

(Adnan Demircan, "İslam'da İnsan Modeli ve Hz. Peygamber Örneği", TDVY, Ankara, 1995, s. 146-147.)

1. Hz. Peygamber'in münafıklarla mücadele yöntemi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

2. Bu olay ile ilgili Kur'an-ı Kerim'de geçen ayeti bulunuz?

Kazanım: Peygamberimizin diğer din mensuplarıyla ilişkilerinin dayandığı ilkeleri kavrar.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Hz. Peygamber'in Yahudi ve Hıristiyanlarla yürüttüğü siyasi ve askerî faaliyetlerle ilgili kelimeleri bulmaları ve bulmacadaki soru numaralarına göre yazmaları istenir.
4. Ek-2'ye göre öğrencilerin cevapları kontrol edilir.
5. Bulmacada verilen kelimeler üzerinden Hz. Peygamber'in diğer din mensuplarıyla ilişkilerinin genel bir değerlendirmesi yapılır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

ÇENGEL BULMACA

ETKİNLİK 7

10 dk.

EK-1

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

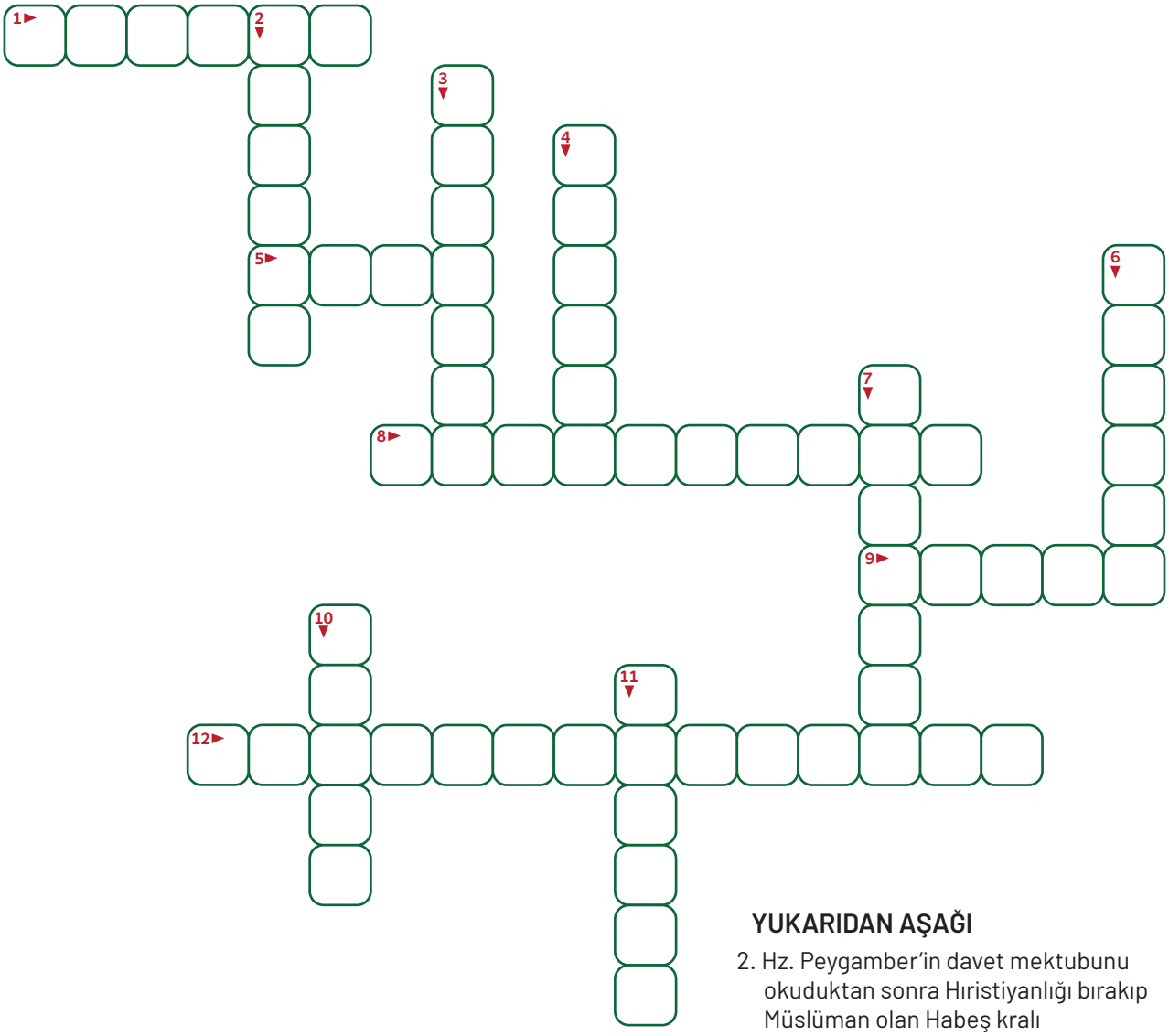

SOLDAN SAĞA

1. Yemen bölgesinden Medine'ye gelen Hıristiyan heyetinin yurdu
5. Müslümanların Suriyeli Hıristiyan Araplarla ve Bizans ordusuyla yaptığı ilk savaş
8. Müslümanların ilk hicret yurdu olan Hıristiyan ülkesi
9. Hz. Peygamber'e suikast girişiminde bulunan Yahudi kabilesi
12. Hz. Peygamber'in Medine'deki Yahudilerle imzalamış olduğu antlaşmanın adı

YUKARIDAN AŞAĞI

2. Hz. Peygamber'in davet mektubunu okuduktan sonra Hıristiyanlığı bırakıp Müslüman olan Habeş kralı
3. Hendek Savaşı'nda Medine Sözleşmesi'ni bozarak müşriklere destek veren Yahudi kabilesi
4. Hz. Peygamber'in Bizans imparatoru Heraklius'a yazdığı İslam'a davet mektubunu götüren elçi
6. Hicretin yedinci yılında fethi gerçekleşen Yahudi yerleşim bölgesinin adı
7. Bedir Savaşı sonrasında Medine'den sürgün edilen Yahudi kabilesi
10. Cizye ödemek karşılığında Müslümanlarla barış antlaşması imzalayan Yahudi beldesi
11. Hz. Peygamber'in Bizanslılara karşı düzenlediği, "Gazvetü'l-usre" diye de isimlendirilen sefer

ÇENGEL BULMACA

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

CEVAP ANAHTARI

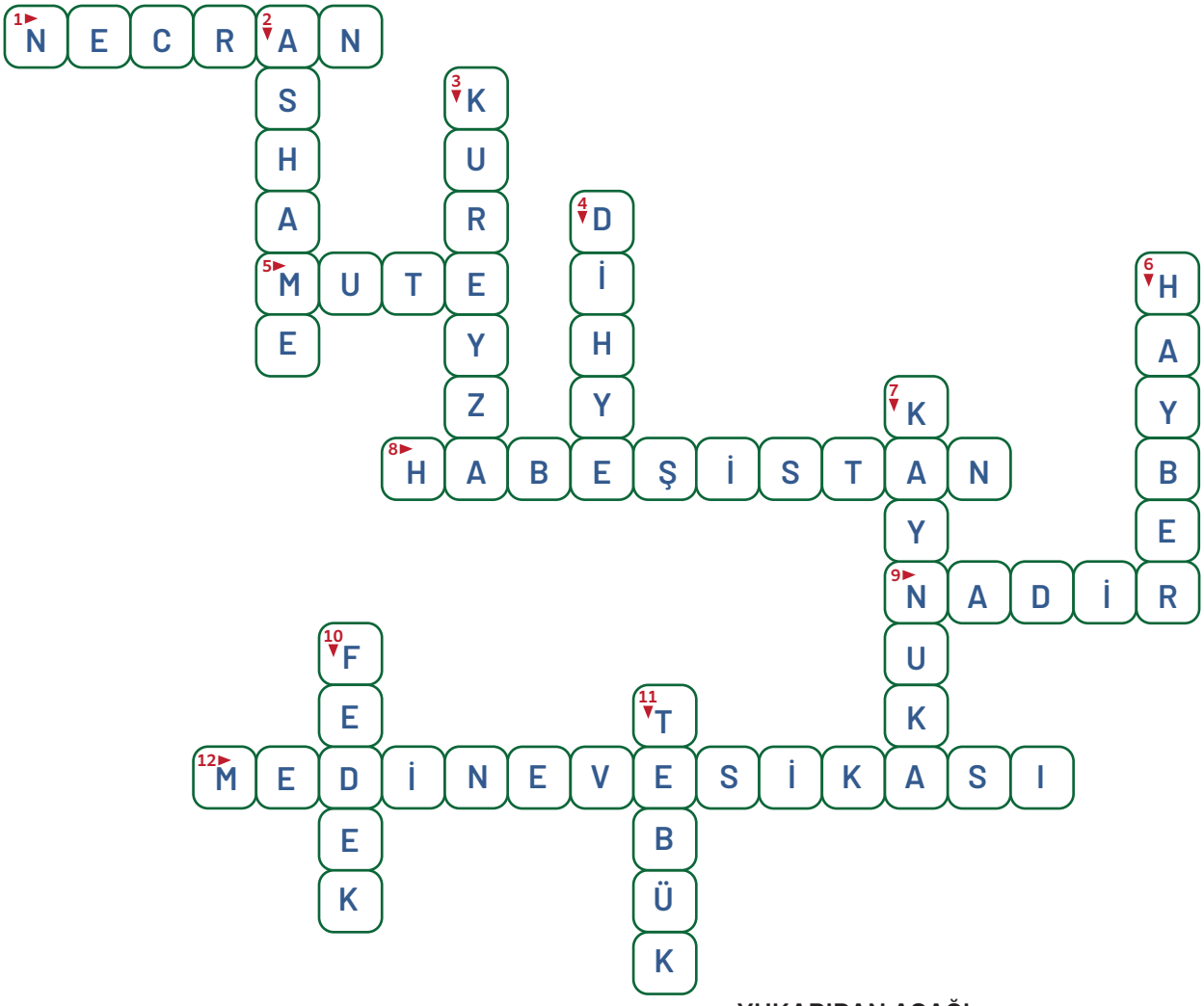

SOLDAN SAĞA

1. NECRAN: Yemen bölgesinden Medine'ye gelen Hıristiyan heyetinin yurdu
5. MUTE: Müslümanların Suriyeli Hıristiyan Araplarla ve Bizans ordusuyla yaptığı ilk savaş
8. HABEŞİSTAN: Müslümanların ilk hicret yurdu olan Hıristiyan ülkesi
9. NADİR: Hz. Peygamber'e suikast girişiminde bulunan Yahudi kabilesi
12. MEDİNE VESİKASI:Hz. Peygamber'in Medine'deki Yahudilerle imzalamış olduğu antlaşmanın adı

YUKARIDAN AŞAĞI

2. ASHAME: Hz. Peygamber'in davet mektubunu okuduktan sonra Hıristiyanlığı bırakıp Müslüman olan Habeş kralı
3. KUREYZA: Hendek Savaşı'nda Medine Sözleşmesi'ni bozarak müşriklere destek veren Yahudi kabilesi
4. DİHYE: Hz. Peygamber'in Bizans imparatoru Heraklius'a yazdığı İslam'a davet mektubunu götüren elçi
6. HAYBER: Hicretin yedinci yılında fethi gerçekleşen Yahudi yerleşim bölgesinin adı
7. KAYNUKA: Bedir Savaşı sonrasında Medine'den sürgün edilen Yahudi kabilesi
10. FEDEK: Cizye ödemek karşılığında Müslümanlarla barış antlaşması imzalayan Yahudi beldesi
11. TEBÜK: Hz. Peygamber'in Bizanslılara karşı düzenlediği, "Gazvetü'l-usre" diye de isimlendirilen sefer

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Peygamberimizin diğer din mensuplarıyla ilişkilerinin dayandığı ilkeleri kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır veya metin tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan metin bir öğrenci tarafından yüksek sesle okunur.
4. Gerekli açıklamalar yapılarak metin dili öğrenci seviyesine uygun hâle getirilir.
5. Öğrencilerin 5 dakika metin üzerinde düşünmeleri ve sorulara cevap vermeleri istenir.
6. Söz almak isteyen öğrencilerin konuya ilişkin fikirleri dinlenir.
7. Öğrenciler tarafından çıkarılan ilkeler maddeler hâlinde tahtaya yazılır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki metni okuyup soruları cevaplayınız.

Medine Vesikası'ndan:

- Yahudilerden bize tabi olanlar, zulme uğramaksızın ve onlara muârız olanlarla yardımlaşmaksızın yardımımıza hak kazanacaklardır. (Md. 16)
- Yahudiler, müminlerle birlikte bir ümmet teşkil ederler. (Md. 25)
- Yahudilere sığınmış olan kimseler bizzat Yahudiler gibi mülahaza olunacaklardır. (Md. 35)
- Yahudilerden hiç kimse (Müslümanlarla birlikte bir askerî sefere) Muhammed'in (s.a.v.) izni olmadan çıkamayacaklardır. (Md. 36)
- (Bir harp vukuunda) Yahudilerin masrafları kendi üzerine Müslümanların masrafları kendi üzerinedir. Bu sahifede (yazıda) gösterilen kimselere harp açanlara karşı onlar kendi aralarında yardımlaşacaklardır. (Md. 37)
- Himaye altındaki kimse bizzat himaye eden kimse gibidir. Ne zulmedilir ne de (kendisi) cürüm îka edecektir. (Md. 40)
- Bu sahifede (yazıda) gösterilen kimseler arasında zuhurundan korkulan bütün öldürme yahut münâzaa vak'alarının Allah'a (c.c.) ve Resulullah Muhammed'e (s.a.v.) götürülmeleri gerekir. (Md. 42)
- Ne Kureyşliler ve ne de onlara yardım edecek olanlar, himaye altına alınmayacaklardır. (Md. 43)
- Onlar (Müslümanlar ve Yahudiler) arasında, Yesrib'e hücum edecek kimselere karşı yardımlaşma yapılacaktır. (Md. 44)
- Şayet onlar (Yahudiler) (Müslümanlar tarafından) sulh akdetmeye veya akde iştirake davet olunurlarsa bunu doğrudan doğruya akdedecek veya iştirak edeceklerdir. Şayet onlar (Yahudiler), (Müslümanlara) aynı şeyleri teklif edecek olurlarsa, müminlere karşı aynı haklara sahip olacaklardır. Din mevzuunda girişilen harp vak'aları müstesnadır. (Md. 45)
- .... (Kaidelere) muhakkak riayet edilecek, bunlara aykırı hareket olmayacaktır. Ve haksız şekilde kazanç temin edenler sadece kendi nefsine zarar vermiş olurlar. Allah (c.c.) bu sahifede gösterilen maddelere en doğru ve en mükemmel riayet edenlerle beraberdir. (Md. 46)

(Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, İrfan Yay., İstanbul, 1990, C 1, s. 207-210.)

SÖZLÜK

Muârız: karşı çıkan, **Münâzaa:** çekişme, kavga, **Cürüm:** suç, yanlışlık, **Îka:** işleme, yapma, **Zuhur:** ortaya çıkma, **Mülahaza:** düşünce, **Akdetmek:** sözleşme yapmak, imzalamak, **İştirak:** ortaklık, katılım.

1. Hz. Peygamber'in Yahudilerle ilişkilerini Medine Vesikası bağlamında yorumlayınız.

2. Diğer din mensuplarıyla ilişkilerin hangi ilkeler üzerinden yürütüldüğünü bulunuz.

Kazanım: Peygamberimizin tebliğinde İslam'a davet mektuplarının yerini açıklar.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Ek-1'de yer alan harita üzerindeki boşlukları doldurmaları istenir.
4. Harita üzerindeki boşlukları doldurmaları için öğrencilere 5 dakika süre verilir.
5. Hz. Peygamber'in İslam'a davet mektuplarının muhatapları tarafından nasıl karşılandığına dair öğrencilerin bilgileri yoklanır.
6. Konuyla ilgili konuşmak isteyen öğrencilere söz hakkı verilir.
7. Öğretmenin konu hakkında genel bir değerlendirme yapmasıyla etkinlik sona erdirilir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki metinden yararlanarak soruları cevaplayınız.

Medine Şehir Devleti'nin kurulup teşkilatlandırılmasından sonra siyasi ve askerî alanlarda kararlar alınmış ve komşu devlet başkanlarıyla Arap kabile reislerine İslam'a davet için mektuplar yazılmıştır. Davet mektuplarından devletler hukukunu ilgilendirenler İslam inancına ait hususları açıklamaktadır. İç hukuku ilgilendiren hükümler ise Müslüman olan yetkililere yapılan tavsiyelerden ibaret bir genelge niteliği taşımaktadır.

Mektupları götüren elçide; hitabet ve ikna kabiliyeti, dinî eğitim, fiziksel düzgünlük, dürüstlük gibi şartlar aranmıştır. Sonuç olarak Necaşi'ye, Amr b. Ümeyye ed-Damrî; Heroklius'a, Dıhye b. Halife el-Kelbî; Mukavkıs'a, Hatıb b. Ebi Belte'a el-Lahmî; Hüsrev Perviz'e, Abdullah b. Huzafe es-Sehmî; Hevze b. Ali el-Hanefi'ye, Selit b. Amr el-Âmirî; Haris b. Ebu Şemiri'e, Şüca b. Vehb el-Esedî elçi olarak gönderilmiştir.

(İshak Keskin, "Hz Muhammed'in Bir Mektubu-Satın Alınması Arşivcilik Bakımından Değeri", Osmanlı Araştırmaları, C 19, S 19, s. 257-259.)

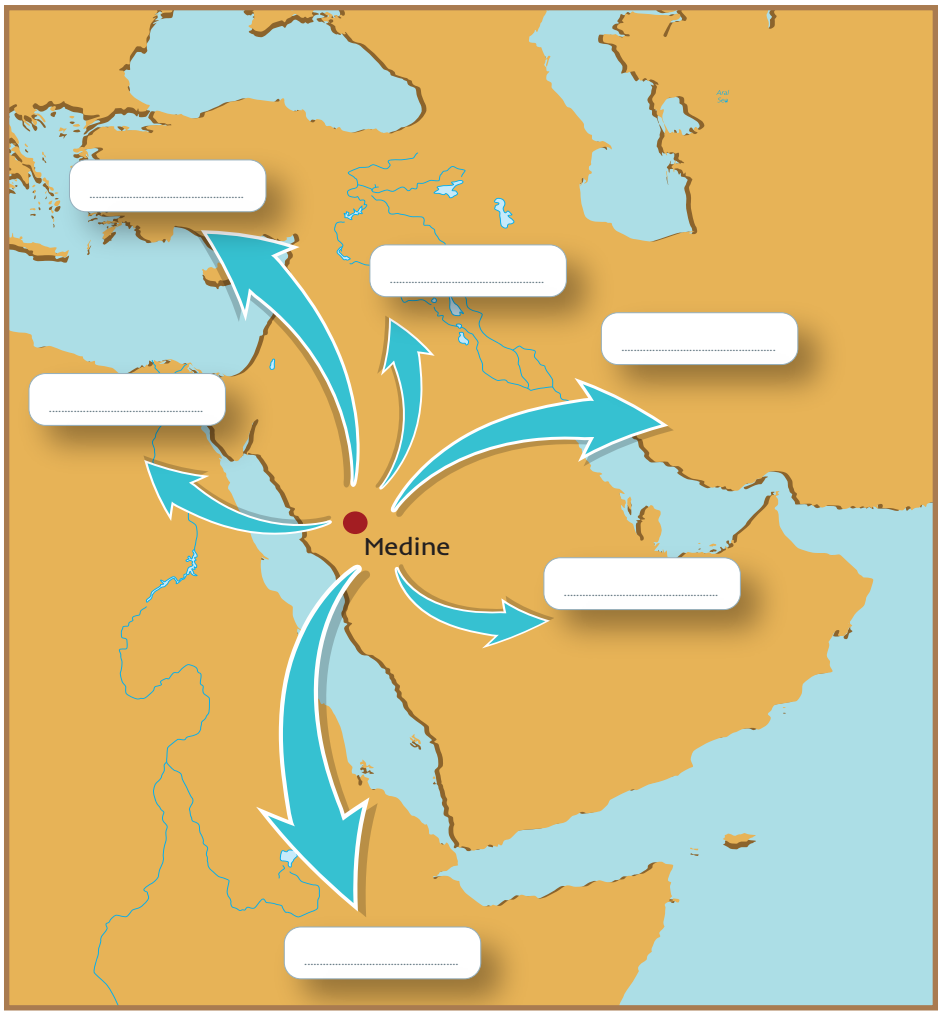

1. **Hz. Peygamber'in davet mektubu gönderdiği devlet veya bölge isimlerini yukarıda verilen haritadaki boş bırakılan yerlere yazınız.**
2. **Hz. Peygamber'in gönderdiği İslam'a davet mektuplarına muhataplarının nasıl tepkiler verdiğini açıklayınız.**

CEVAP ANAHTARI

Kazanım: Peygamberimizin tebliğinde İslam'a davet mektuplarının yerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1 dağıtılır veya tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan metinlerin öğrenciler tarafından okunması istenir.
4. Öğrencilerden metinlerin altında yer alan soruları cevaplamaları istenir.
5. Söz almak isteyen öğrencilerin konuya ilişkin düşünceleri dinlenir.
6. Öğretmen tarafından konunun genel bir değerlendirmesi yapılarak etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

TARİH NE DİYOR?

EK-1

Metinleri okuyarak soruları cevaplayınız.

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla!

Allah'ın Resulü Muhammed'den Haris b. Ebî Şemir'e:

Allah'ın selamı, hidayet yoluna girmiş bulunan, Allah'a inanan ve bunu ikrar edenin üzerine olsun!... Buna göre senin mülkünün (yani ülken ve krallığının) senin elinde kalması için hiçbir şeriki ve ortağı bulunmayan bir ve tek olan Allah'a inanmaya davet ederim."

(M. Hamidullah, İslam Peygamberi, C 1, s. 329.)

Allah'ın kulu ve Elçisi Muhammed'den Kopt'ların Büyük Başkanı el-Mukavkıs'a:

Allah'ın selamı, hidayet yoluna girmiş bulunan kimse üzerine olsun! Buna göre ben seni tam bir İslam daveti ile (İslam'a) çağırıyorum. İslam'a gir, sonunda emniyet ve selamet içinde olursun ve Allah sana iki defa sevap verecektir. Şayet bundan kaçınacak olursan bütün Kopt'ların günahı senin üzerinde toplanacaktır. Ve (siz) ey (mukaddes) kitap sahipleri! Gelin, sizinle bizim aramızda müşterek olan bir tek kelimede; (yani) Allah'tan başka hiçbir tanrıya tapmamak, O'na hiçbir şeyi şerik ve ortak koşmamak, Allah'tan başka aramızdan hiçbir kimseyi âmir ve efendi yapmamak (hususunda) birleşelim. Şayet onlar sırtlarını dönüp (bundan) kaçınacak olurlarsa şöyle deyiniz: "Siz şahit olun ki kesinlikle bizler, (Allah'a) itaat edip teslim olan Müslümanlarız."

(M. Hamidullah, İslam Peygamberi, C 1, s. 315-316.)

1996 yılına kadar yalnızca Hz. Muhammed'in el-Mukavkıs'a gönderdiği mektubun Topkapı Mukaddes Emanetler Bölümü'nde teşhir edildiği bilinmekteydi. Bu yılda yapılan envanter sayımı sırasında diğer davet mektuplarından ikisinin de ülkemizde bulunduğu anlaşılmıştır. El- Mukavkıs'a gönderilen mektup, Sultan Abdülaziz zamanında satın alınarak İstanbul'a getirilmiştir. El-Ahsa valisi el-Münzir'e gönderilen mektup bugün İstanbul Topkapı Sarayı Mukaddes Emanetler Bölümü'nde 21/397 envanter numarasında kayıtlıdır. Haris b. Ebi Şemir'e gönderilen ve 21/674 envanter numarasında kayıtlı mektup yine İstanbul Topkapı Sarayı Mukaddes Emanetler Bölümü'nde bulunmaktadır.

(İshak Keskin, "Hz Muhammed'in Bir Mektubu-Satın Alınması Arşivcilik Bakımından Değeri", Osmanlı Araştırmaları, C 19, S 19, s. 260-261.)

1. **Hz. Peygamber'in Mısır Emîri Mukavkıs ile Gassani Kralı Haris'e gönderdiği İslam'a davet mektuplarını karşılaştırarak ortak ve farklı yönlerini bulunuz.**

2. **İslam'a davet mektuplarının günümüze kadar gelmiş olması ve bazılarının ülkemizde bulunmasının önemi hakkındaki düşüncelerinizi paylaşınız.**

Kazanım: Veda Haccı'nın önemini ve Veda Hutbesi'ndeki evrensel mesajları yorumlar.

Süreç

1. Ek-1 öğrencilere dağıtılır veya tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan görselleri incelenmesi için öğrencilere 5 dakika izin verilir.
4. Öğrencilerden Hz. Peygamber'in Veda Hutbesi'nde ortaya koyduğu ilkeler ile fotoğraflar arasında ilişki kurması istenir.
5. Söz almak isteyen öğrencilerin konuşmasına izin verilir.
6. Öğrenciler tarafından ortaya konulan düşünceler öğretmen tarafından değerlendirilir.
7. Öğrencilerin konuyla ilgili yorumlarından elde edilen ilkeler listelenerek sınıf panosuna asılır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Hz. Peygamber'in Veda Hutbesi'nde dikkat çektiği hususları göz önünde bulundurarak aşağıdaki resimler hakkında konuşunuz.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Veda Haccı'nın önemini ve Veda Hutbesi'ndeki evrensel mesajları yorumlar.

Süreç

1. Ek-1 öğrencilere dağıtılır veya tahtaya yansıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan metin bir öğrenci tarafından yüksek sesle okunur.
4. Öğrencilerden, Hz. Peygamber'in Veda Haccı'yla ilgili bilgiler içeren metni dikkatli bir şekilde incelemeleri istenir.
5. Metin ile ilgili soruya her bir öğrenciden kendi bakış açısına göre cevap vermesi istenir.
6. Söz almak isteyen öğrencilerin cevapları dinlenir.
7. Her öğrencinin yorum yapması teşvik edilir.
8. Öğrencilerin konuya ilişkin yorumları genel bir değerlendirmeye tabi tutularak etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

SORU-CEVAP

ETKİNLİK 12

20 dk.

EK-1

Metinden yararlanarak aşağıda verilen soruyu cevaplayınız.

Hz. Peygamber'in Veda Haccı'ndan örnek kesitler:

Hz. Peygamber hicri 10. yılın sonuna doğru hacca gideceğini ilan etti ve imkânı olan herkesin hazırlanmasını istedi.

25 Zilkâde Cumartesi günü öğleden önce temizlenip saçlarını taradı ve güzel kokular süründü. Ashabına yaptığı konuşmanın ardından yola çıktı.

Zülhuleyfe'de konakladı ve burada hacılara ihram ve mikatla ilgili bilgiler verdi. İhrama girerek yola devam etti.

Arc'ta mola verdiklerinde şöyle bir hadise yaşandı: Hz. Ebu Bekir, Hz. Peygamber'e ait yiyecekleri taşıyan deveyi kaybettiği için kölesini azarladı. Bunu duyan Allah Resülü: "Köleye bağırıp durma. O elbette devenin kaybolmasını istemezdi." diyerek Ebu Bekir'i uyardı. Nitekim kervanın arkasını toplamakla görevli kişiler tarafından deve daha sonra bulundu.

Hz. Peygamber Kâha Vadisi üzerinden Sukyâ'ya geldi. Yolculuğun beşinci günü çarşamba'yı perşembe'ye bağlayan gece Zilhicce ayı girdi. Perşembe sabahı da Ebvâ'ya ulaştılar.

Peygamberimiz ve kafilesi Ebvâ'dan sonra Ezrak, Cuhfe Gadîr-i Hum ve Kudeyd üzerinden Usfân'a vardılar.

Şerif'e ulaştığında Hz. Peygamber bir duyuru yaptı. Kurbanlarını getirenlerin kıran haccına niyet etmeleri gerektiğini, getirmemiş olanlarınsa haclarını umreye çevirebileceklerini söyledi. Birkaç gün sonra ikinci defa ihrama girerek haccı eda edebileceklerini bildirdi. Hz. Peygamber'in bu duyurusuyla bir cahiliye uygulaması sona ermiş oluyordu. Zira Cahiliye Dönemi'nde hac aylarında umre yapmak günah sayılıyordu.

4 Zilhicce Pazar günü Zî Tuvâ'da sabah namazını kıldıran Hz. Peygamber hemen yola çıkarak kuşluk vaktinden önce Mekke'ye girdi. Böylece Medine'den başladığı yolculuk dokuz gün sürmüş oldu.

Mekke'de doğruca Mescid-i Harâm'a giden Hz. Peygamber, Benî Şeybe kapısından içeri girdi. Kâbe'yi görünce dua etti. Abdest alarak umresine başladı. Tavaf esnasında iki kişi gördü. Birinin elleri bağlıydı ve diğeri ipinden tutarak ona tavaf ettiriyordu. Hz. Peygamber ipi kesti ve "Elinden tutarak tavaf yaptır." buyurdu.

Allah Resulü sa'ye başladığında yaya idi. Ancak zamanla etrafında büyük bir kalabalık toplanıp yürümek zorlaşınca devesine bindi ve sa'yini öyle tamamladı. Böylece insanlar onu görme ve soru sorma imkânı buldular.

Hz. Peygamber arefe günü Arafat Vadisi'ndeki Urene'ye geldi. Veda Hutbesi denince ilk akla gelen konuşmasını öğle namazından önce burada yaptı. Namazdan sonra vakfe yerine geldi. Vakfe sırasında birçok kişi Hz. Peygamber'in yanına geldi ve kendisine hac ile ilgili sorular sordu.

Hz. Peygamber şeytan taşlama esnasında taşkın hareketlerde bulunmaktan sakınmaları hususunda insanları uyardı.

Allah Resulü bayramın birinci günü Mina'da, Arafat hutbesine benzer bir konuşma yaptı. Konuşmanın sonunda insanlarla vedalaştığı için orada bulunanlar "Demek bu veda haccı!"dediler.

(bk. Halit Özkan, Veda Haccı, Türkiye Millî Kültür Vakfı, İstanbul, 2019, s. 25-109.)

Hz. Peygamber'in Veda Haccı'nda dikkatinizi çeken en önemli hadise hangisidir? Neden?

Kazanım: Peygamberimizin vefatının Müslümanlar üzerinde bıraktığı tesiri açıklar.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerden Ek-1'deki metni dikkatli bir şekilde okumaları istenir.
4. Öğretmen tarafından metne yönelik kısa bir açıklama yapılır.
5. Öğrencilerden soruları verilen metne göre cevaplamaları istenir.
6. Yapılan açıklama ile öğrencilerin verdiği cevapları kontrol etmeleri sağlanır.
7. Öğretmen tarafından konuya ilişkin genel bir değerlendirme yapılır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

OKU-YORUM

ETKİNLİK 13

20 dk.

EK-1

Metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Hz. Peygamber'in vefat ettiğini duyan insanlar büyük bir üzüntü içerisinde mescide koştular. Hz. Ömer şaşkınlık içerisinde onun öldüğünü söyleyenleri ölümle tehdit ederek "Vallahi o ölmedi. Tıpkı Musa'nın gitmesi gibi tekrar ümmetinin arasına dönüp gelmek üzere Allah'ın katına vardı." diyordu. Haberi alır almaz gelen Hz. Ebu Bekir de Allah Resulü'nün (s.a.v.) odasına girdi: "Anam babam sana feda olsun. Sağlığında da ölümünde de ne kadar güzelsin. Allah'ın sana yazmış olduğu ölümü tattın. Allah'ın yanında öyle değerlisin ki sana ölümü ikinci kez tattırmayacaktır." diyerek onu son bir kez hürmetle öptü.

Hz. Ebu Bekir daha sonra mescide gitti. İnsanları kılıcıyla tehdit eden Hz. Ömer'e sakin olmasını söyledi. Cemaatin ortasına doğru ilerleyerek bir konuşma yapmaya başladı. Herkes onun sözlerine kulak kesildi. O, Allah'a (c.c.) hamd ve senadan sonra şunları söyledi:

– Ey İnsanlar! Muhammed'e tapınan kimse bilsin ki gerçekten o ölmüştür. Allah'a kul olan ve O'na ibadet eden kimse (bilsin ki), Allah Hayy'dır ve asla ölmez.

Hz. Ebu Bekir, başta Hz. Ömer olmak üzere insanların kendine gelmesini sağlamak için Âl-i İmrân suresi 144. ayetini okudu. **"Muhammed, ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse gerisin geriye (eski dininize) mi döneceksiniz? Kim (böyle) geri dönerse Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olmayacaktır. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır."** (İbn-i Sa'd, et-Tabakât, C 2, s. 231-235.)

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Hz. Ebu Bekir'in hâl ve konuşmasından aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Oluşan idari boşluğun bir an önce doldurulması gerekir.
B) Hz. Peygamber de diğer insanlar gibi ölümlü bir fânidir.
C) İslam inancı Hz. Peygamber'in hayatıyla sınırlı değildir.
D) Müslümana düşen inancında istikamet sahibi olmaktır.
E) Hz. Peygamber'in vefatını metanetle kabullenmek gerekir.

2. Hz. Ömer ve Hz. Ebu Bekir'in Allah Resulü'nün (s.a.v.) vefatı karşısındaki tavırlarının farklı oluşunun sebebini yorumlayınız.

.....

.....

3. Âl-i İmrân suresi 144. ayetinin dikkat çektiği husus nedir?

.....

.....

Kazanım: Peygamberimizin vefatının Müslümanlar üzerinde bıraktığı tesiri açıklar.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'de yer alan metin sesli bir şekilde sınıf içerisinde okunur.
4. Öğrencilerden metinden de hareketle Hz. Peygamber'in vefatının Müslümanlar üzerinde bıraktığı tesiri anlatan bir yazı yazmaları istenir.
5. Süre sonunda öğrencilerin yazdıklarını okumaları istenir.
6. Öğrenciler tarafından seçilen bazı yazılar sınıf panosuna asılır

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Resulullah'ın (s.a.v.) vefatından sonra Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer'e "Haydi, Allah Resulü'nün ziyaret ettiği gibi biz de Ümmü Eymen'i ziyaret edelim." dedi. Oraya vardıklarında Ümmü Eymen ağlamaya başladı. "Niye ağlıyorsun? Allah katındakiler Resulullah için daha hayırlıdır." dediler. Ümmü Eymen "Ben Allah'ın katındakilerin Resulü için daha hayırlı olduğunu bilmediğimden ağlamıyorum. Asıl gökten inen vahyin kesilmiş olmasına ağlıyorum." dedi. Onun bu sözleri Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer'i de duygulandırdı. Onlar da birlikte ağlamaya başladılar.

(Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 103.)

Metinden de hareketle Hz. Peygamber'in vefatının sahabe üzerinde bıraktığı tesiri anlatan bir yazı kaleme alınız.

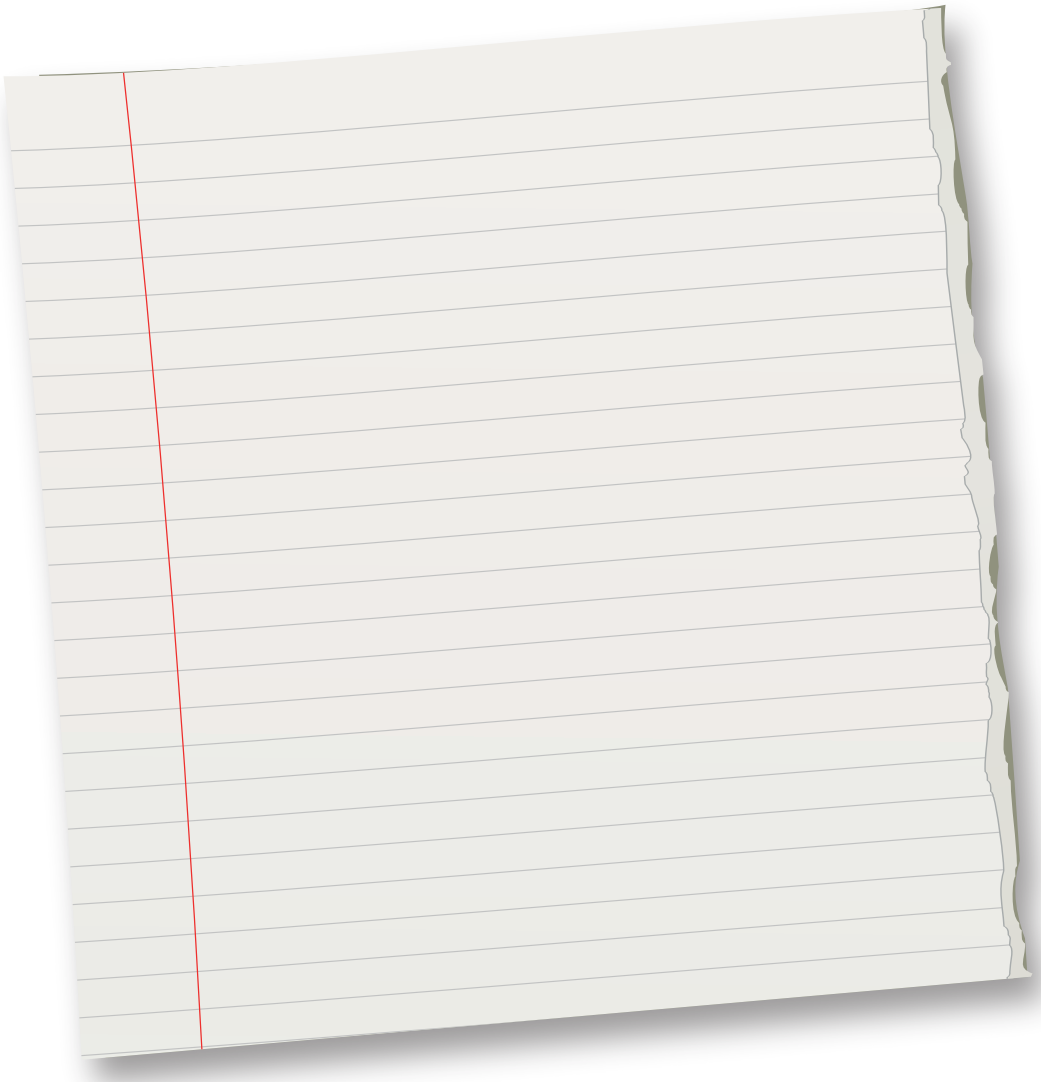

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kazanım: Peygamberimizin ahlaki özelliklerini hayatında uygulamaya istekli olur.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Öğrencilerin Ek-1'de yer alan metni dikkatli bir şekilde okumaları sağlanır.
4. Öğrencilerden metinde yer alan Hz. Peygamber'in davranış özelliklerinin hangi erdemlere karşılık geldiğini bulmaları istenir.
5. Öğrencilerin buldukları erdemlerin isimlerini metindeki akışa uygun bir şekilde sıralamaları istenir.
6. Öğretmen tarafından doğru cevaplar verilerek öğrencilerin cevaplarını kontrol etmeleri sağlanır.
7. Öğretmenin metin üzerinden soracağı sorularla konu pekiştirilir.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

DÜŞÜN-BUL

ETKİNLİK 15

15 dk.

EK-1

Metni okuyarak soruyu cevaplayınız.

Hz. Peygamber, insanlara örnek bir şahsiyet olarak gönderildiği için hayatın her yönünü kapsayan üstün bir ahlakla donatılmıştır. Onun bütün hayatı kucaklayan yaşam biçimi, ahlakının her devirde birbirinden farklı insanlar tarafından örnek alınabileceği inancını güçlendirmiştir.

Allah Resulü (s.a.v.) güzel ahlakı tamamlamak için gönderildiğini söylemiş, mükemmel imanın güzel ahlaklı olmakla sağlanabileceğini bildirmiştir.

Hz. Peygamber'in insanları kendine hayran bırakan birçok davranış özelliği bulunmaktadır. Resulullah (s.a.v.);

1. Karşısındakine bütün vücuduyla dönerek konuşur ve muhatabı yüzünü çevirmedikçe o da çevirmezdi.

2. Görgüsüz bedevilerin kaba davranışlarına rağmen bu davranışlar karşısında tahammül gösterirdi.

3. Namaz sırasında ağlayan bir çocuğun sesini duyunca namazı çabuk kıldırırdı.

4. Kendisinden bir şey istendiği zaman ona çok ihtiyacı da olsa verirdi.

5. Toplumun hakları söz konusu olduğunda suçlu kim olursa olsun onu bağışlamaz, kendi çocuğu bile olsa cezalandıracağını söylerdi.

6. Oturması için kendisine minder verildiğinde minderi bir başkasına verip yere oturmayı tercih ederdi.

Hz. Peygamber'in yukarıdaki metinde yer alan davranış özelliklerinin hangi ahlaki erdemlere karşılık geldiğini sırasıyla yazınız.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....

Kazanım: Peygamberimizin ahlaki özelliklerini hayatında uygulamaya istekli olur.

Süreç

1. Ek-1 çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1'deki metinde yer alan cümleler sesli bir şekilde okunur.
4. Öğrencilerden metindeki cümlelerin usulüne uygun yeni cümleler kurmaları istenir.
5. Öğrencilerin her birinden yazdıkları cümleleri okumaları istenir.
6. Öğretmen tarafından genel bir değerlendirme yapılarak etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda Hz. Peygamber'in söz ve fiillerinin düşünce ve davranış dünyamızı nasıl şekillendirdiğini göstermek için örnek cümleler verilmiştir. Siz de aynı usulde cümleler kurarak örnekleri çoğaltınız.

1. Büyüklerime hürmet etmeye, küçüklerime ise şefkatli davranmaya özen gösteririm. Çünkü bu konuda bize örnek olan Peygamberimiz (s.a.v.) küçüklere merhamet büyüklere ise saygı göstermeyi tavsiye etmiştir.

2. Kusurları örtmenin gerekli olduğunu düşünürüm. Çünkü kimsenin ayıbını ortaya dökmeyen Peygamberimiz (s.a.v.) bir kimsenin ayıbını örten kişinin ahirette ayıbının örtüleceğini müjdelemiştir.

3. .....
.....
.....

4. .....
.....
.....

5. .....
.....
.....

6. .....
.....
.....

7. .....
.....
.....

8. .....
.....
.....

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ